

Законодавство о ликвидацији аграрне реформе: књига друга, 1933.

Садржај

1. Закон од 24 јуна, 1933 год., о изменама и допунама Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна, 1931 год., са изменама и допунама од 5 децембра, 1931 год.
2. Закон од 24 јуна, 1933 год., о изменама и допунама Зак. о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра, 1931 год., и Закона о насељавању јужних крајева од 11 јуна, 1931 год., са изменама и допунама од 5 децембра, 1931 год.
3. Закон од 12 августа, 1933 год., о изменама и допунама Закона који се односе на аграрну реформу у Босни и Херцеговини
4. Правилник бр. 48183-VI б од 24 јуна, 1933 год., за извршење Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра, 1931 год., са изменама и допунама од 24 јуна, 1933 год.
5. Правилник бр. 49980- VI а од 1 августа, 1933 год., за извршење Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна, 1931 год., са изменама и допунама од 5 децембра, 1931 год. и 24 јуна, 1933 год.

6. Правилник бр. 50520-VI б од 3 августа, 1933 год., за извршење Закона о насељавању јужних крајева од 11 јуна, 1931 год., са изменама и допунама од 24 јуна, 1933 год.
7. Правилник бр. 51811-VI а од 10 августа, 1933 год., о техничким радовима за извршење Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна, 1931 год., са изменама и допунама од 5 децембра, 1931 год. и 24 јуна, 1933 год.
8. Правилник бр. 51365-VI а од 8 августа, 1933 год., о грађевинским зонама у градовима
9. Правилник бр. 54415-VI б од 21 августа, 1933 год., о вршењу права првокупа
10. Правилник бр. 57991-VI а од 11 септембра, 1933 год., о начину уплате и руковању са уплаћеним износима закупнине
11. Уредба бр. 28000-VI од 26 септембра, 1933 год., о финансијској ликвидацији аграрне реформе на великим поседима

332.021.8:63

(497.1)

ИРКА ЗАКОНА

ротумачених судском и администра-
тивном праксом

СВ. 214.

Издаје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

СВ. 214.

ЗАКОНОДАВСТВО О ЛИКВИДАЦИЈИ АГРАРНЕ РЕФОРМЕ

КЊИГА ДРУГА

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 1
1933

Шифр. Д. 12 бр. 25.-

30

214. Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

прогласених судском и администра-
тивном праксом

Издаје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 214.

ЗНО у нову
1 јануара 1942 год.

Београд

бр. ~~2040~~

ЗАКОНОДАВСТВО О ЛИКВИДАЦИЈИ АГРАРНЕ РЕФОРМЕ

КЊИГА ДРУГА

33015

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
1 КНЕЗ МИХАЙЛОВА УЛИЦА 1
1933

САДРЖАЈ

Страва

1^о Закон од 24 јуна, 1933 год., о
изменама и дојунама Закона о ликви-
дацији аџарне реформе на великим по-
седима од 19 јуна, 1931 год., са изме-
нама и дојунама од 5 децембра, 1931
год. — — — — —

7

2^о Закон од 24 јуна, 1933 год., о
изменама и дојунама Зак. о уређењу
аџарних односа у ранијим покрајинама
Јужне Србије и Црне Горе од 5 децем-
бра, 1931 год., — и Закона о насељава-
њу јужних крајева од 11 јуна, 1931 год.,
са изменама и дојунама од 5 децембра,
1931 год. — — — — —

29

3^е Закон од 12 августа, 1933 год.,
о изменама и дојунама Закона који се
односе на аџарну реформу у Босни и
Херцеговини — — — — —

53

4^о Правилник Бр. 48183—VI 6 од
24 јуна, 1933 год., за извршење Закона
о уређењу аџарних односа у ранијим
покрајинама Јужне Србије и Црне Го-
ре од 5 децембра, 1931 год., са измена-
ма и дојунама од 24 јуна, 1933 год.

Опште одредбе (чл. 1 и 2) —

58

Разређење аграрних односа
чл. 3—10) — — — — —

63

Накнада за земљиште (господарско право (чл. 11—13) — —	68
Начин исплате (чл. 14—17) —	70
Поступак (чл. 18—23) — —	72
Пријаве (чл. 24 и 25) — —	75
Поступак код аграрних судова (чл. 26—30) — — — —	77
Докази (чл. 31) — — —	81
Завршна и прелазна наређења (чл. 32—43) — — — —	82
Обрасци — — — — —	90
5 ⁰ Правилник Бр. 49980 — VI а од 1 августа, 1933 год., за извршење Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна, 1931 год., са изменама и дојунама од 5 децембра, 1931 год. и 24 јуна, 1933 год.	
Опште наредбе (чл. 1 и 2) —	107
I Поседи који потпадају под одредбе закона (чл. 3—6) — — —	108
II Објекти аграрне реформе (чл. 7—15) — — — — —	109
III Аграрни субјекти (чл. 16—17) — — — — —	114
IV Висина и начин исплате накнаде за експроприсана земљишта (чл. 18 и 19) — — — — —	115
V Поступак и начин прозедбе експропријације	
а) Утврђење објеката (чл. 20—32) — — — — —	116
б) Комисије за ликвидацију аграрне реформе (чл. 33—38) — —	123
в) Утврђивање аграрних субјеката (чл. 39—47) — — — —	126

г) Проведба експропријације (чл. 48—54) — — — —	130
д) Експропријација шумског земљишта (чл. 55) — — — —	132
ђ) Експропријација мочвара и неплодних ритова (чл. 56 и 57)	133
е) Оштета за орање и семе, инвентари зграде (чл. 58—60) — —	134
ж) Обезбеђење потраживања Аграрних заједница и њихових савеза (чл. 61) — — — — —	135
Патронати (чл. 62) — — — —	135
Закључна одредба (чл. 63) —	137
6 ⁰ Правилник Бр. 50520. — VI б од 3 августа, 1933 год., за извршење Закона о насељавању јужних крајева од 11 јуна, 1931 год., са изменама и дојунама од 24 јуна, 1933 год. — — —	
	138
7 ⁰ Правилник Бр. 51811 — VI а од 10 августа, 1933 год., о техничким радовима за извршење Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна, 1931 год., са изменама и дојунама од 5 децембра, 1931 год. и 24 јуна, 1933 год. — — —	
	193
8 ⁰ Правилник Бр. 51365 — VI а од 8 августа, 1933 год., о грађевинским зонама у градовима — — — — —	
	215
9 ⁰ Правилник Бр. 54415 — VI б од 21 августа, 1933 год., о вршењу права првокућа — — — — —	
	218
10 ⁰ Правилник Бр. 57991 — VI в од 11 септембра, 1933 год., о начину ујла-	

те и руковању са уилаћеним износима закућнине — — — — —	222
11 ^о Уредба Бр. 28000 — VI од 26 септембра, 1933 год., о финансијској ли- квидацији аграрне реформе на великим поседима — — — — —	228

ЗАКОН

од 24 јуна, 1933 год.,

о изменама и допунама Закона о ликвидацији аграрне
реформе на великим поседима 19 јуна 1931 године са
изменама и допунама тога Закона од 5
децембра 1931 године

§ 1. — У § 8 додају се нови ставови, ко-
ји гласе:

„(5) Земљишта, која су земљорадници ку-
пили од великог поседника или су стекли до-
селошћу (узукапијом) или заменили са сво-
јим земљиштем пре 27 фебруара 1919 годи-
не те ова трајно несметано поседују и на дан
ступања на снагу овога Закона, а промене
власности нису проведене у земљишним књи-
гама, нису објект аграрне реформе. Промене
права власности у земљишним књигама уре-
диће саме странке по односним законским про-
писима.

(6) Земљиште, које је велики поседник до-
био у замену од земљорадника, саставни је
део великог поседа. Ако такво земљиште не
буде остављено великом поседнику као мак-
симум, експроприсаће се и у земљишним књи-
гама безтеретно отписати са имена земљишно-
књижнога власника и уписати на име и у вла-

сност аграрних субјеката. Оштета за овако експроприсано земљиште положиће се у смислу § 45 овога Закона код надлежног суда."

§ 2. — У § 10 мења се тачка 6 и гласи:

„(6) Земљишта грађевинских зона у градовима, којима је тај назив службено признат до дана кад овај Закон ступи на снагу, у колико нису по досадањим законима употребљена за сврхе аграрне реформе као и све градске шуме. Грађевинске зоне за поједине градове утврдиће Министар пољопривреде у споразуму са Министром грађевина Правилником.

Тачке 7 и 10 стављају се ван снаге, а тачке 8 и 9 добијају нове бројеве 7 и 8.

§ 3. — § 12 мења се и гласи:

„(1) Као обрадиво земљиште експроприсаће се и оно шумско земљиште на релативном шумском тлу, које је до дана ступања на снагу овога Закона одвојено у сврхе аграрне реформе.

(2) Према потреби, а у споразуму са Министром шума и рудника, експроприсаће се и оно земљиште на релативном шумском тлу, које се на дан ступања на снагу овога Закона налази преко 5 година под пољопривредном културом.

(3) Земљиште и зграде, у колико се по § 14 овога Закона не оставе великом поседнику у шири максимум, и које се могу употребити за јавне, државне и општинске сврхе, а налазе

се у склопу експроприсаног земљишта, могу се експроприсати у корист субјеката из § 25 овога Закона.

(4) Господарске зграде експроприсаће с еу колико буду одговарале господарским потребама аграрних субјеката и у колико нису потребне власнику за вођење господарства на делу поседа који му је остављен".

§ 3а. — „Политичким општинама припада максимум од 1000 катастарских јутара оранице, у колико те површине нису већ одвојене.

Општински пашњаци, у колико се у катастру воде као такви, не могу се више узимати у сврхе аграрне реформе, изузев оних ритова, који се сада мелиорирају".

§ 4. — § 16 мења се и гласи:

„(1) Само за она угледна гајалишта стоке, за ергеле, за семенарске станице и за нарочито организована узорна gospodarства, за које се стручно утврди, да је у народном господарском интересу потребно да се одрже, може се оставити великом поседу и преко максимума потребна површина земље као супермаксимум. Власник оваквог поседа дужан је Министарству пољопривреде ставити на располагање своје продукте путем првокупа.

(2) Ако велики поседник у току од 10 година од дана ступања на снагу овога Закона не би у потпуној мери одржавао установе и обавезе из става 1, ради којих му је супермакс-

симум остављен, употребиће се земљиште супермаксимума за сврхе аграрне реформе по овом Закону.

(3) Са површина које су остављене великом поседнику као супермаксимум брисаће се забележба забране отуђивања и оптерећивања по истеку рока од 10 година.

(4) Код супермаксимума испод 300 катастралних јутара, може се забележба забране отуђивања и оптерећивања брисати, ако велики поседник за површину супермаксимума уступи за сврхе аграрне реформе површину шумског или другог за аграрне сврхе способног земљишта одговарајуће вредности.

(5) Великим поседницима оставиће се као супермаксимум по овом параграфу првенствено сва обрадива земљишта са подземном дренажом која преостану преко ужег и ширег максимума, затим остала обрадива земљишта на подручју водних задруга у колико одговарају сврси супермаксимума, али се са оваквог земљишта има брисати стављена забележба забране отуђивања и оптерећивања”.

§ 4-а. — На крају § 17 додаје се нов став, који гласи:

„Црквено земљиште које до сада није подељено може се експроприсати на предлог Министра пољопривреде, а по одобрењу Министарског савета”.

§ 5. — Код § 19 испушта се ова реченица, а на то место долази:

„(1) Сва земљишта великих поседа која су по прописима досадањих Закона додељена аграрним субјектима из § 18 овога Закона, експроприсаће се у њихову корист. Ако који од тих субјеката не прими додељену земљу, она ће се доделити и експроприсати првенствено у корист једног од најближих аграрних субјеката из § 18 овога Закона. Ако ни ти субјекти земљу не приме, може се она дати за повећање компетенције и заокругљавање поседа и преко 10 јутара.

Нови путеви, тргови и улице у новим насељима експроприсаће се као јавно добро у корист надлежне управне општине, која их је дужна преузети.

(2) Остале површине земље, које по овом Закону остану расположиве за сврхе аграрне реформе поделиће се и експроприсати по овим начелима.”

§ 5а. — Неподељена подводна и поплавама изложена земљишта као и земљишта слабог квалитета (песковита и слатинаста) могу се доделити аграрним субјектима и преко површине одређене тач. 6 § 19 овога Закона.

§ 6. — У параграфу 21 после речи „добровољцима” додаје се:

„За оне добровољце који су већ добили земљу, а на дан експропријације не буду имали добровољачка уверња по Закону о добровољцима од 31 августа 1928 године са изменама и допунама од 18 септембра 1930 године или се на додељену земљу нису населили, а дужни

су насељити се по наведеном Закону, земља ће се експроприсати и у земљишним књигама уписати на име и у власност колонизационог фонда Министарства пољопривреде. На име и власност добровољаца уписаће се кад добију исправна уверења, односно кад се на земљу населе. Порез и остале јавне дажбине за ову земљу плаћају надлежни аграрни субјекти.

§ 7. — У § 24 на крају става 2 испушта се „и 7”. Нова алинеја става 3 у § 3 Закона од 5 децембра 1931 године ставља се ван снаге, а додају се нови ставови који гласе:

„(8) На црквеним великим поседима у Дравској бановини чије шуме премашају 1000 хектара, имају се експроприсати шуме и шумско земљиште по одредбама става 1, 2, 3, 4 и 6 овог параграфа у року од 6 месеци након ступања на снагу овога Закона о изменама и допунама”.

„(9) У осталим срезovima, наведеним у § 2 овога Закона, може Министар пољопривреде под условима из става 2 а у споразуму са Министром шума и рудника на великим поседима, осим оних из става 3 § 11, експроприсати највише до 25% од оних шумских земљишта која на поједином поседу укупно премашују 1000 катастарских јутара, на корист:

а) скупине насељеника где се нова насеља добровољаца и осталих колониста не могу на други начин осигурати пошашом и огревним дрвом а шуме се налазе у управној општини, у којој је насеље или у суседној, без обзира на границе бановина;

б) појединих оближњих села, којима су те шуме потребне за њихов развитак и напредак.

„(10) Овлашћује се Министар пољопривреде да у споразуму са Министром шума и рудника донесе Правилник о управи на свима деловима експроприсаних шума, водећи рачуна о томе, да се очува трајно шумско господарство и целина господарских јединица”.

§ 8. — У § 27 после речи „обрадива” додају се речи:

„или од аграрних интересаната напуштена”, а на крају као нова алинеја: „Услови под којима ће се ово земљиште експроприсати, одредиће се Правилником”.

§ 8 а. — Параграф 28 став 3 мења се и гласи:

„(3) Цена се одређује на тај начин, да се стари чисти катастарски приход земљишта друге класе катастарског бонитета, изражен у крунама, помножи се количником 120, а за земљишта која плаћају водни допринос са количником 100. Тако добивена сума је динарска цена за I разред аграрне процене.

§ 8 б. — У § 29 испушта се број 160 а место тога ставља се: „120 односно 100”.

§ 9. — Параграф 30 ставља се ван снаге, а §§ 31 и 32 добивају нове бројеве „30” и „31”.

§ 10. — Параграф 33 мења се и као § „32” гласи:

„(1) За земљишта у градовима, којима је тај назив службено признат до дана кад овај Закон ступи на снагу, платиће се виша оштета, и то у градовима до 100.000 становника до 100%, а у градовима преко 100.000 становника до 200%”.

„(2) У случајевима где су у питању важни интереси града на чијем су подручју одузета и подељена градска земљишта или земљишта других великих поседника, па град или велики поседник ставе аграрним властима на располагање одговарајућу површину своје слободне земље изван градског подручја, може Министар пољопривреде дозволити премештање ненасељених аграрних субјеката на та земљишта, а тако ослобођена земља у граду предаће се градској општини или великом поседнику на слободно располагање. На оваква земљишта великих поседника имаде право првокупа градска општина.”

„(3) Опсег ових подручја код појединих градова као и повишење оштете, утврдиће Министар пољопривреде Правилником”.

§ 11. — Параграфи 34 и 35 добивају нове бројеве „§ 33 и § 34”. У тексту § 36 који добива нови број „35” мењају се §§ 32 и 33 у „31 и 32”, а § 37 који добива нови број „36” мења се и гласи:

„(1) Аграрни субјекти, који су по досадањим законима добили земљу могу се уз одобрење Министра пољопривреде са власни-

ком поседа слободно споразумети о висини цене и начину плаћања за добивену земљу.

„(2) Овакве споразуме могу наведене странке склапати у форми купо-продајних уговора, које одобрава Министар пољопривреде. У том случају не плаћа се принос за колонизациони фонд по § 44 Закона, већ продавац има у тај фонд платити у готовом 5% од уговорене цене”.

„(3) Ако ликвидацију великог поседа већ провађа задружна организација аграрних интересената, или који Савез земљорадничких задруга, допринос за колонизациони фонд неће се уопште плаћати”.

„(4) Овакви се споразуми могу склапати само пре него што је донета одлука о експропријацији у корист утврђених аграрних субјеката”.

„(5) За ове уговоре не плаћа се преносна такса ни државна ни самоуправна”.

§ 12. — Параграфи 38 и 39 добивају нове бројеве „37 и 38” а § 40 мења се и као § „39” гласи:

„Оштета за земљиште експроприсано у корист аграрних субјеката из §§ 19 до 27 плаћа се власницима државом гарантованим 4% обвезницама”.

§ 13. — Параграф 41 мења се и као § „40” гласи:

„Ове 4% обвезнице за исплату оштете бившим власницима по овом Закону амортизују се у року од 30 година и имају све повластице, које уживају државне обвезнице”.

§ 14. — Параграф 42 мења се и као § „41” гласи:

„Аграрни субјекти из §§ 19, 20, 22 до 27 овога Закона, дужни су платити земљу експроприсану у њихову корист у року од 30 година са 5% годишњег интереса.

До коначне исплате на експроприсаним некретностима ставиће се хипотека у корист државе”.

§ 15. — § 43 мења се и као § „42” гласи:

„Овлашћује се Министар финансија да у споразуму са Министром пољопривреде а уз сагласност Министарског савета изда у року од 3 месеца од дана ступања на снагу овог Закона Уредбу, којом ће се прописати: тип и назив ових обвезница, њихов укупан износ, начин исплате, служба по емитованим обвезницама и све остале одредбе које се односе на извршење финансијског дела овога Закона.

Исто тако овом ће се Уредбом прописати ближе одредбе о начину плаћања аграрних субјеката за експроприсану земљу у њихову корист као и плаћање државе за земљу додељену добровољцима”.

§ 16. — После § 42 уноси се нов § „43” који гласи:

„За експроприсану земљу у корист аграрних субјеката из § 21 овога Закона оштету плаћа држава, изузев за оне површине које се експропришу у њихову корист преко компе-

тенције предвиђене у чл. 3 Закона о добровољцима од 31 августа 1928 године, са изменама и допунама од 18 септембра 1930 године”.

§ 17. — Параграфи 44, 45 и 46 стављају се ван снаге.

§ 18. — У § 47 који добива нови број „44” стављају се ван снаге став 3 и 5 а став 4 мења се и као нов став „3” гласи:

„3) У исти фонд плаћају и аграрни интересенти 4% од утврђене оштете у готовом новцу и то 2% у року од 30 дана рачунајући од дана пријема експропријационе одлуке. Ако у томе року тај допринос од 2% не буде уплаћен сматраће се да је аграрни интересент одустао од земље. Други део доприноса од 2% има се уплатити у року од 2 године.

Начин уплате 4% доприноса утврдиће се Правилником о колонизационом фонду”.

Став 6 постаје став „4”.

§ 19. — У тексту § 48 који добива нови број „45” мења се § 47 у „44”, а § 49 мења се и као нови § „46” гласи:

„На сваком великом поседу имају се по парцелама, култури и површинама утврдити некретнине из § 10 овога Закона. Где је то учињено по досадашњим Закономима неће се поступак понављати, већ према потреби само надопунити”.

§ 20. — Параграфи 50 и 51 добивају нове бројеве „47” и „48”, а у § 52 који добива нови број „49” мењају се ставови 1 и 6 и гласе:

„(1) У сврху утврђивања некретнина из § 46 овога Закона одредиће Банска управа по потреби расправу уз учествовање потребних стручних лица.

(2) У сваком случају Банска управа доноси првостепену одлуку са тачном ознаком свих некретнина које се остављају великом поседу и то по земљишно-књижним и катастарским ознакама и културама, имајући у виду стање у природи.”

Ставови 11 и 12 стављају се ван снаге.

§ 21. — Параграф 53 мења се и као нови § „50” гласи:

„(1) Ревизија субјеката у чију се корист по § 19 овога закона експроприше земља, нема се провађати.

(2) Ако комисија за ликвидацију аграрне реформе приликом уредовања установи, да је аграрну земљу добило неко лице које нема својства аграрног субјекта, земља ће му се одузети”.

§ 22. — Параграф 54 добива нови број „51”. У тексту § 55 који добива нови број „52” мења се у ставу 1 § 78 у § „73”. У ставу 2 испуштају се речи „сваком поједином аграрном субјекту”, а на то место долази „аграрним субјектима колективно по управним оп-

штинама”. У тексту § 56 који добива нови број „53” мењају се §§ 55 и 54 у „52” и „51”. Параграфи 57 и 58 стављају се ван снаге.

§ 23. — У тексту § 59 који добива нови број „54” мењају се §§ 36, 38, 39 и 61 у §§ „35, 37, 38 и 56”. Параграф 60 мења се и као нови § „55” гласи:

„(1) Процену зграда из § 12 и 33 овога закона обавља комисија за ликвидацију аграрне реформе уз суделовање два грађевинска вештака које ће одредити надлежна управна власт по тражењу комисије.

(2) Комисија ће одржати расправу на лицу места, на коју ће позвати власника некретнина и претставнике заинтересованих аграрних субјеката.

(3) После проведене расправе доноси комисија првостепену одлуку о утврђивању накнаде (оштете), на коју се не наплаћује принос из § 44 овог закона.”

§ 24. — У тексту § 61 који добива нови број „56” мењају се §§ 56, 31, 60 и 47 у §§ „53, 30, 55 и 44” а такође мења се и став 2 и гласи:

„(2) Код физичких лица врши се експропријација на име онога лица, коме је аграрна земља додељена а ако је то лице умрло — на име његових наследника.”

У ставу 6 после речи „субјекту” испуштају се речи: „Привилегованој аграрној банци у случају § 43”.

§ 25. — У тексту § 62 који добива нови број „57” мења се § 48 у § „45”. Параграф 63 добива нови број „58” а § 64 мења се и као нови § „59” гласи:

„Након правоћности експропријацијоне одлуке и кад аграрни субјекти уплате 2% доприноса из § 44 став 3 овога закона доставиће комисија за ликвидацију аграрне реформе један отправак одлуке надлежном земљишно-књижном суду ради provedбе у земљишним књигама.”

§ 26. — У § 65 који добива нови број „60” мења се први став и гласи:

„(1) Кад одлука о утврђивању објеката постане правноснажна, брише се по службеној дужности а на захтев Банске управе забрана отуђивања и оптерећивања са земљишта, које је остављено великом поседнику, а кад одлука о експропријацији постане правноснажна и са експроприсаног земљишта.”

Параграф 5 закона од 5 децембра 1931 године ставља се ван снаге.

§ 27. — Параграф 66 добива нови број „61”, а § 67 добива нови број „62”.

§ 28. — Параграф 68 мења се и као нови § „63” гласи:

„(1) За ново основане црквене општине и римокатоличке жупе по колонијама може се у њихову корист, а за градилишта црква, па-

фохијских и жупних домова, за парохијске и жупне вртове и за гробља експроприсати површине до 6 к. ј. укупно. За школе и школске вртове може се експроприсати површина до 6 катастарских јутара земље у корист надлежне управне општине, која је дужна ту земљу преузети.

(2) „Штићеници” манастира Лепавина у срезу копривничком и кметови манастира Гомирја у срезу огулинском који уживају манастирску земљу уз одређено подавање као и уживаоци вагњева у Даљу и Белом Брду срез осечки на поседу Српске Патријаршије проглашује се аграрним интересентима, и земља коју држе, експроприсаће се у њихову корист по одредбама овога закона”.

(3) Држаоци горних и чинжених земаља велепоседа у бившем провинцијалу, као и закупници чији закуп проистиче из горног и чинженог одношаја, проглашују се аграрним интересентима и земља, коју држе, експроприсаће се у њихову корист по одредбама овог Закона.

§ 29. — Параграф 69 добива нови број „64” а § 70 мења се и као нови § „65” гласи:

„Ако се утврди да аграрни субјект (меси интересент, доброволац, колониста или оп-тант) ужива више од једне компетенције аграрног земљишта, одузеће му се сва земља осим оне која му по закону припада.”

§ 30. — У § 71 који добива нови број „66” у ставу 1 место „1931” долази „1933”, а став 2 мења се и гласи:

„(2) Уредбом, која ће се донети по § 42 овога закона одредиће се када почињу тежи ануитети.”

§ 31. — Параграф 72 укида се а уместо њега долази нови § „67” који гласи:

„У случајевима, ако поједини власници своје земљиште које не подпада под одредбе закона о аграрној реформи, својевољно и уз одобрење власти даду у сврхе аграрне реформе и приме у замене земљиште великог поседа, експроприсаће се по одредбама овога закона у замену дато земљиште са имена до садањег земљишно-књижног власника на име и у власност аграрних субјеката. У замену примљено земљиште експроприсаће се са имена великог поседника на име и у власност онога лица које је у замену за своју земљу примило земљу великога поседа. За ово земљиште, експроприсано од великог поседа плаћа се оштета власнику, а за земљиште дано у замену плаћају аграрни субјекти.”

§ 32. — Параграф 73 мења се и као нови § „68” гласи:

„(1) Ако се неком великом поседнику има по § 3 овога закона допунити максимум, а нема могућности да се то учини на његовој земљи, може му се тај мањак дати у истој површини, истог квалитета, односно одговарајуће вредности и у његову корист експроприсати од другог расположивог аграрног или евентуално државног земљишта по одредби из предњег параграфа”.

„(2) Одлуку о замени из § 67 и о надопуни из става 1 овог параграфа доноси Министар пољопривреде, а одлуку о експроприацији надлежна комисија за ликвидацију аграрне реформе на великим поседима”.

§ 33. — Параграф 74 добива нови број „69” а § 75 који добива нови број „70” додаје се на крају реченица: „Ова се одредба односи на све одлуке (решења) које се по прописима овога Закона доносе”.

У § 76 који добива нови број „71” ставља се ван снаге тачка 3, а на то место долази нова тачка:

„(3) Према потреби предујмиће се трошкови под 1 и 2 из колонизационог фонда. Ако велики поседник или аграрни субјект не плати предујмљене трошкове у року од 30 дана од примљеног налога наплатиће се они од великог поседника административним, а по потреби и судским извршењем, а за аграрног субјекта сматраће се у том случају, да је одустао од земље”.

§ 34. — Параграф 77 добива нови број „72”, у § 78 који добива нови број „73” испушта се реч „амбулантних”, а на крају 1 става речи „на терену”, а додаје „по Уредби Министарства правде број 25190 од 29 марта 1929 године”.

Став 2 мења се и гласи:

„Састав и подручје рада тих комисија регулисаће Министар пољопривреде правилником”.

§ 35. — Параграф 79 ставља се ван снаге.

§ 36. — У § 80 који добива нови нови број „74” мења се став 3 и гласи:

„3) Такође се ставља ван снаге: Закон од 20 маја 1922 г. о издавању под закуп подводнога земљишта, те §§ 76 и 77 Закона о продужењу важности одредаба досадашњих финансијских закона о буџетским дванаестинама од 31 јула 1929 године. Утврђивање подводности појединих земљишта великих поседа врши по потреби стручна комисија Министарства пољопривреде.”

§ 37. — Параграф 81 мења се и као нови § „75” гласи:

„1) Код свих земљишно-књижних преноса земље са имена досадањих власника на име аграрних субјеката, забележиће се у земљишним књигама право првокупа у корист Привилеговане аграрне банке.

2) Привилегована аграрна банка може право првокупа пренети на земљорадничке задружне организације и бановинске новчане установе.

3) Право првокупа престаје после 10 година рачунајући од дана експроприације, а тада ће се и та забележба брисати по службеној дужности или на захтев странке без таксе.

4) Министар пољопривреде прописиће Правилником како ће се провести одредбе овог параграфа”.

§ 38. — Параграф 82 који добива нови број „76” мења се и гласи:

„Неисплаћене закупнине и оштету за орање, сејање и семе по Закону од 20 маја 1922 год. о издавању земљишта великих поседа у четворогодишњи закуп те закупнину за зграде по Закону од 4 јуна 1922 године исплатиће држава великим поседницима у обезвницима по Уредби из § 42 овога Закона”.

§ 39. — После § 76 уноси се нови § „77” који гласи:

„1) Сва потраживања аграрних заједница и њихових Савеза према аграрним интересентима дужницима, имају се истовремено са провођењем овог Закона обезбедити у земљишним књигама правом залога у корист Савеза аграрних задруга (Заједница) на некретнинама уписаним у корист и на име појединих дужника, и то за добровољце на првом а за остале аграрне интересенте на другом месту.

2) Као потраживања из 1 става сматрају се целокупна дуговања аграрних интересентата њиховим заједницама и Савезима за примљене позајмице било у готовом новцу било у грађевинском материјалу, у живом или мртвом инвентару, заједно са обрачунатим каматама.

3) Упис права залога за потраживања из предњег става овог параграфа имају судови извршити без наплате таксе једновременно са преносом права власништва експроприсаних некретнина на име аграрних субјеката на основу

одлуке комисије за ликвидацију аграрне реформе по § 56 овога Закона.

4) У ту сврху имају аграрне заједнице и њихови Савези доставити надлежној комисији за ликвидацију аграрне реформе за 15 дана рачунајући од дана пријема њеног извешћа о почетку рада, спискове својих дужника аграрних субјеката са тачно означеним износом потраживања са каматама.

5) Спискове дужника аграрних заједница имају оверити њихови Савези.

6) У споровима односно постојања или висине потраживања одлучују надлежне судске власти.

7) Аграрне задруге (заједнице) и њихови Савези ослобођени су свих такса у судском поступку покренутог ради спровођења уписа односно брисања својих потраживања и њихове наплате."

§ 40. — После § 77 уноси се нови § „78” који гласи:

„Овлашћује се Министар пољопривреде да у складу са озим Законом донесе:

1) Правилник за извршење овог Закона;

2) Правилник о грађевним зонама у градовима (§ 32) у споразуму са Министром грађевина;

3) Правилник о техничким радовима у споразуму са Министром финансија;

4) Правилник о колонизационом фонду у споразуму са Министром финансија;

5) Правилник о управи експроприсаних шума (§ 24) у споразуму са Министром шума и рудника;

6) Правилник о начину уплате и руковању са уплаћеним износима закупнине (§ 66) у споразуму са Министром финансија;

7) Правилник о извршењу права првокупа (§ 75).

Стављају се ван снаге:

1) Правилник за извршење закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима бр. 45584/VI а од 18 јула 1931 године;

2) Правилник о грађевинским зонама бр. 45486/VI а од 15 јула 1931 године;

3) Правилник о техничким радовима за извршење Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима бр. 45488/VI а од 15 јула 1931 године и

4) Правилник за извршење финансијске стране Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима бр. 45487/VI од 15 јула 1931 године."

§ 41. — После § 78 уноси се нови § „79” који гласи:

„Овлашћује се Министар пољопривреде да може издати попуњени, целокупни текст Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 г. са свима његовим изменама и допунама”.

§ 42. — Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише а обавезну снагу добија кад се прогласи у „Службеним новинама”.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај закон обнародује, свима Нашим Мини-

стрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Службене новине Бр. 141. — XL од 26 јуна, 1933 год.

ЗАКОН

од 24 јуна, 1933 год.,

о изменама и допунама Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године и Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 год. са његовим изменама и допунама од 5 децембра 1931 године

І Део

Измене и дојуне Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године.

§ 1. — У § 1 тач. 3 става 1 изостављају се речи „ренте и”, а иза тачке 3 додаје се нови став који гласи:

„У крајевима, који су по Берлинском уговору од 1878 године присаједињени ранијој Кнежевини Црној Гори, расправиће се само аграрни односи из тачке 1 § 2 Закона, у којима су засновани у тим крајевима још за време турске владавине и до данас нису уређени нити је престало њихово трајање, а односи из тачке 2, 3, 4 и 5 § 2 Закона не могу се по начину заснивања, циљу постанка и ду-

жини трајања сматрати као аграрни односи, па се неће ни расправљати по одредбама овог Закона”.

§ 1-а. — У тексту тач. 1) § 2 изостављају се у другом реду речи „у времену од најмање 10 година у назад, рачунајући од” и место њих се ставља реч „до”, а изостављају се алинеје под 2 тач. 1) и 2) § 2 овога Закона.

§ 2. — У § 4 став 1 мења се реченица иза речи „земљишта” и гласи: „Које држе непрекидно по чивчијском праву и основу, а стално га обрађују са својим породицама односно задругама”.

§ 3. — Параграфи 5 и 6 стављају се ван снаге, а § 7 добија нов број 5, па се последњи део реченице мења и гласи: „по прописима §§ 4 и 6 овог Закона”.

§ 4. — Параграф 8 добија нови број 6 и у ставу 1 у место завршних речи „од 5 хектара” долази реченица „од оне површине коју та породица обрађује”.

§ 5. — Параграф 9 ставља се ван снаге, а у тексту § 10 који добија нови број 7 мења се „§ 8” у „§ 6” и после става 2 додаје нови став који гласи:

„Арендаторима се не може од обрађиваног манастирског земљишта оставити већа површина од 5 хектара”.

§ 6. — Параграф 11 добија нови број 8, а § 12 мења се и као нови § 9 гласи:

„Овај Закон односи се само на земљиште ван грађевинског реона вароши и варошица”.

§ 7. — У тексту става 1 § 13 који добија нови број 10 мења се „§ 8” у „§ 6”, а § 14 добија нови број 11.

§ 8. — Параграф 15 мења се и као нови § 12 гласи:

„Земљишта под аграрним односима која претекну после извршеног откупа по §§ 4, 6 и 10 овога Закона, употребиће се по прописима Закона о насељавању Јужних крајева. Од овог земљишта доделиће се потребан минимум земље за обрађивање у површини одређеној по § 11 Закона о насељавању Јужних крајева оним бившим господарима, нашим држављанима, који то затраже и изјаве, да ће примљену земљу обрађивати са својим породицама. Ако вишак преостале земље по извршеном откупу буде мањи од одређене насељеничке земље онда ће се цео вишак доделити као минимум бившем господару. При одређивању овог минимума за обрађивање има се у исти урачунати и земљиште, које је бив. господару остављено као лична особина (параспур, беглук).

Остала земљишта која буду претекла по извршеном откупу и одређивању предвиђеног минимума бив. господарима доделиће се по одредбама Закона о насељавању првенствено месним аграрним интересентима, који ће бити дужни да примљена земљишта исплате држави по прописима овога Закона”.

§ 9. — У насловном тексту изнад § 16 изостављају се речи „и рента”, а у § 16 који добија нови број 13 у ставу 1 изостављају се на два места речи „и право на ренту” и у насловном тексту и у тексту става 1 и 2 § 16 после речи „за земљиште” додаје се („господарско право”).

§ 10. — У § 17 који добија нови број 14 изостављају се речи „и неисплаћену ренту”, а речи: „по §§ 6, 8, 9, 10, 13 и 15 овога Закона” замењују се речима „по §§ 6, 7, 10 и 12 овога Закона”.

§ 11. — У § 18 који добија нови број 15 изостављају се речи „ни” и „ни рента”, а на крају у место тачке ставља се запета (.) и додаје нова реченица „као и за земљишта која су им остављена као потребан минимум за обрађивање”.

§ 12. — У § 19 који добија нови број 16 у првој реченици текста у место наведених параграфа долазе §§ 4, 6, 7, 10, 12 и 14, а тачка в) мења се и гласи:

„в) која земљу под аграрним односом не обрађују лично са својим породицама”.

§ 13. — Параграф 20 добија нови број 17 и став 1 мења се и гласи:

„Бившим господарима за земљишта под односима из § 2 овога Закона држава ће дати накнаду у готовом новцу која износи:

1) За сва земљишта I, II, III и IV катастралне класе вредност чистог катастралног прихода II катастралне класе; и

2) За сва земљишта осталих катастралних класа исплатиће накнаду мању за 30% од вредности II катастралне класе. За катастрални чист приход земљишта узима се онај, који је утврђен по једном хектару у лествицама катастралног чистог прихода за срезове Србије и Црне горе, које су објављене 25 маја 1929 године, а утврђене од комисије за утврђивање чистог прихода од земљишта, а на основу Закона о непосредним порезима од 8 фебруара 1928 године и Уредбе о делокругу и начину рада комисије за утврђивање чистог прихода од 9 маја 1928 године”.

§ 14. — Параграф 21 који добија нови број 18 мења се и гласи:

„1) На пресуђене суме по претходном параграфу за вредност одузетог земљишта плаћа држава интересентима ренту 3% почев са 1919 годином па до дана доношења пресуде.

2) Ова досуђена сума за ренту по овом параграфу уноси се у пресуду посебно у оноликој суми у колико до сада није исплаћена од стране Министарства пољопривреде.

3) До сада исплаћена рента бив. господарима неће се обрачунавати приликом одређивања накнаде по овом Закону”.

§ 15. — Параграф 22 који добија нови број 19 мења се и гласи:

„За све земљиште под аграрним односом из § 2 овог Закона плаћа држава накнаду бив. господарима”.

§ 16. — Параграф 23 који добија нови број 20 мења се и гласи:

„1) За сва земљишта по § 2 овога Закона држава ће бив. господарима исплатити накнаду у износу од 100,000.000 динара у готовом новцу. У ову суму не улази рента.

2) При Државној хипотекарној банци установљава се фонд за ликвидацију аграрних односа из § 2 овог Закона у износу од 100,000.000 динара”.

§ 17. — Параграф 24 који добија нови број 21 мења се и гласи:

„Министар финансија дужан је за исплату накнаде бив. господарима у току идуће три буџетске године, а од почетка 1934/35 буџетске године, да осигура сразмерно потребне износе за исплату правноснажних пресуда аграрних судова и да их уноси у фонд за ликвидацију аграрних односа при Државној хипотекарној банци, по претходном параграфу”.

§ 18. — Параграф 25 који добија нови број 22 мења се и гласи:

„Сви издаци, који су у вези са извршењем овога Закона, као награде (дневнице) лицима из § 39 овога Закона и сви материјални издаци потребни за функционисање судова предвиђених овим Законом и неисплаћена рента, као и други издаци, падају на терет кредита који се имају особено буџетом предвидети”.

§ 19. — Параграфи 26, 27, 28 и 29 укидају се, а § 30 који добија нови број 23 мења се и гласи:

„Државна хипотекарна банка је дужна из фонда за ликвидацију аграрних односа из § 2 овога Закона вршити исплате накнада сваком господару чим поднесе правноснажну пресуду аграрног суда најдаље у року од 3 месеца по издатом налогу Министарства пољопривреде.

Државна хипотекарна банка може упућивати по изјављеној жељи интересената накнаде и чеком преко Поштанске штедионице”.

§ 20. — После § 23 уноси се нови § 24 који гласи:

„Бив. господари примаће и даље ренту (хак) закључно са оном годином у којој за односно земљиште приме правноснажну пресуду надлежног аграрног суда, па ће за ту сврху Министар пољопривреде осигурати у буџету потребне кредите. За земљишта по којима пресуде аграрних судова постану правноснажне у буџетској 1933/34 години рента се исплаћује током исте буџетске године.

§ 21. — После § 24 уноси се нови § 25 који гласи:

„Исплата накнаде бив. господарима по пресудама аграрних судова вршиће се оним редом којим судске пресуде буду постале правноснажне, односно по реду пријава за исплату”.

§ 22. — У § 31 који добија нови број 26 став 1 мења се и гласи:

„Обрађивачи земљишта на којима постоји господарско право, којима је пресудом досуђено земљиште уз државни откуп по §§ 6, 7 и 10 овога Закона, дужни су откупљено земљиште отплатити држави по цени, која буде пресудом утврђена, у 10 једнаких годишњих рата без интереса од којих прва пада 1 јануара иза оне године у којој је пресуда аграрног суда постала правноснажна.

Исто важи и за интересенте који добијају земљиште у смислу § 12 овога Закона”.

§ 23. — У тексту § 32 који добија нови број 27 речи „коју држава буде исплатила” замењују се речима „коју је држава исплатила”.

§ 24. — Параграф 33 који добија нови број 28 мења се и гласи:

„Лица из тач. 2, 3, 4 и 5 § 2 Закона дужна су отплате дуга редовно полагати сваке године надлежним пореским управама, које ће примљене суме књижити као редован приход од отплате дуга.

Ко задоцни са отплатом једне рате дужан је платити за протекло време отплату

са 6% интереса. Ако буде и по други пут задоцнио са отплатом пореска управа наплатиће дужне суме отплата и интереса административним путем, а по потреби и судским извршењем”.

После става 2 додаје се нови став 3 који гласи:

„Министарство пољопривреде достављаће Министарству финансија за оделење државних дугова и државног кредита све потребне податке по правноснажним пресудама аграрних судова, у колико се односе на обрађиваче из тач. 2, 3, 4 и 5 § 2, а ради наплате накнаде, коју држава за њих плаћа бив. господарима”.

§ 25. — Параграф 34 добија нови број 29, а у § 35 који добија нови број 30 изостављају се речи „ренту и”.

§ 26. — Параграфи 36 и 37 добијају нове бројеве 31 и 32, а у 2 алинеји § 38 који добија нови број 33 изостављају се речи „или према потреби активни и пензионисани чиновници аграрне реформе”; док § 39 добија нови број 34, а у тексту § 40 који добија нови број 35 мењају се „§§ 38 и 39” у „§§ 33 и 34”.

§ 27. — Параграфи 41, 42, 43 и 44 добијају нове бројеве 36, 37, 38 и 39, а у § 45 који добија нови број 40 у ставу 1 на крају иза речи „таксу” ставља се место тачке запета

(,), па додаје „као ни таксу за уверење и све исправе, којима желе да докажу своје наводе и тражења заснована на Закону”.

§ 28. — Параграф 46 добија нови број 41, а у § 47 који добија нови број 42 изостављају се на крају става 2 речи „и ренту”.

§ 29. — У почетном тексту § 48 који добија нови број 43 мења се „§ 46” у „§ 41” и у тач. б) у место прве реченице која се завршава са граничарима долази реченица „атар, у коме се пријављено земљиште налази и приближна површина”.

§ 30. — У почетном тексту § 49 који добија нови број 44 мења се „§ 47” у „§ 42” и у ставу 2 у место речи „тачан опис под тач. б) претходног §-а” долазе речи „атар и приближну површину”, а после речи „и за које године у готову примили” ставља се тачка и запета (;), па изостављају све речи до следеће тачке и запете.

§ 31. — Став 1 § 50 који добија нови број 45 мења се и гласи:

„Сва лица из §§ 41, 42 и 75 овога Закона дужна су уз писмену пријаву, коју ће поднети у смислу прописа §§ 43 и 44 навести чињенице, које имају да утврде, и поднети све доказе и навести сведоке којима желе да

своје наводе и тражења докажу. Податке о пореској класи свих спорних земљишта, у колико нису поднети уз писмене пријаве, прибавиће аграрни судови по званичној дужности од надлежних општинских или пореских власти”.

§ 32. — После § 45 уноси се нови § 46 који гласи:

„Лица из §§ 41, 42 и 75 која у остављеном законском року нису поднела писмене пријаве прописане у §§ 43 и 44 овога Закона, могу се накнадно пријавити са својим тражењима непосредно надлежном суду за време његовог рада у општини у чијем се атару налази спорно земљиште на које полажу обрађивачко или господарско право или за време рада у оближњој општини истог среза, ако се у њој није нико до тада пријавио. Суд је дужан ове пријаве узети у поступак”.

§ 33. — У тексту § 51 који добија нови број 47 мењају се у другом ставу „§§ 18 и 19” у „§§ 15 и 16”, а § 52 добија нови број 48.

§ 34. — У § 53 који добија нови број 49 додаје се нови став који гласи:

„Стране поданике, који се не одазову позиву да дођу на увиђај и рочиште могу претстављати у спору заступници, које им одреди надлежни суд”.

§ 35. — У тексту става 3 § 54 који добија нови број 50 мења се „§ 47” у „§ 42”, и у ставу 1 § 55, који добија нови број 51 изоставља се реч „обе”, а §§ 56, 57, 58, 59, 60, 61 и 62 добијају нове бројеве 52, 53, 54, 55, 56, 57 и 58.

§ 36. — После § 58 уноси се нови § 59 који гласи:

„Пресуда аграрног суда, издата у смислу прописа §§ 57 и 58, гласиће на пријављеног старешину обрађивачке или господарске породице (задруге), кога је у праву, које му се пресудом признаје затекло обнародовање Претходних одредаба за припрему аграрне реформе од 27 фебруара 1919 године. Ако такав старешина породице или задруге није био жив у времену подношења пријаве, па је пријаву поднео који други члан породице (задруге) по праву које има по прописима општег грађанског законика или других закона, пресуда ће гласити на њега, а обухватиће све претставнике лозе умрлог старешине породице или задруге, који су по прописима општег грађанског законика или других закона наследници умрлог старешине породице или задруге.

Деоба обрађивачке породице или задруге после ступања на снагу Претходних одредаба за припрему аграрне реформе неће се узимати у обзир, већ се све посебно поднете пријаве имају сматрати као пријаве једне исте породице (задруге), па ће се по њој донети само једна пресуда. На случај деоба чланова породице (задруге) после издате пресуде о

признатом обрађивачком праву важиће односни прописи општег грађанског законика или других закона”.

§ 37. — У тексту § 63 који добија нови број 60 мењају се: „§ 47” у „§ 42”, „§ 46” у „§ 41”, „§ 15” у „§ 12” и „§ 7” у „§ 5”.

Тачка 3 мења се и гласи:

„3) Које се земљиште и у којој се површини оставља по § 7 манастирима као потребан минимум за одржавање, а које се и у којој површини оставља бившем господару на слободно уживање као одређени минимум или његова лична особина (параспур, беглук)”.

У тач. 4) изостављају се речи „и колико на име ренте”, а у тач. 5 речи „и ренте”.

§ 38. — У тексту § 64 који добија нови број 61 мења се „§ 47” у „§ 42”, а у ставу 2 § 65 који добија нови број 62 изостављају се речи „по нахођењу суда”; док §§ 66, 67 и 68 добијају нове бројеве 63, 64 и 65.

§ 39. — У тексту става 3 § 69 који добија нови број 66 мења се „§ 64” у „§ 61”, а §§ 70 и 71 добијају нове бројеве 67 и 68.

§ 40. — Параграф 72 који добија нови број 69 мења се и гласи:

„Земљишта која држава откупљује за обрађивање по §§ 6, 7, 10 и 12 овога Закона оптеретиће се по службеној дужности хипоте-

ком за рачун државе као повериоца по пропису § 71 Закона и она јој служе као залога до коначне исплате дуга”.

§ 41. — У § 73 који добија нови број 70 у ставу 1 речи „у обвезницама” замењују се речима „у готовом”, „обвезнице” са „накнада” и у претпоследњем реду 1 става изостављају се речи „у обвезницама”, а у почетном реду става 2 реч „обвезнице” замењује се са „суме”.

§ 42. — У § 74 који добија нови број 71 став 1 мења се и гласи:

„Аграрни судови или виши аграрни суд доставиће оверени препис извршне пресуде са скицом земљишта надлежном грађанском суду с молбом, да се новим власницима према извршној пресуди изда баштинска тапија”.

После става 5 додаје се нови став који гласи:

„Кад суд изда баштинску тапију новом сопственику доставиће Министарству пољопривреде оверени препис тапије с позивом на односну пресуду аграрног суда. Ако се тапија издаје новом сопственику са одобреном хипотеком за рачун државе, суд ће уз доставу преписа тапије поднети извештај, да је у смислу односне пресуде аграрног суда одобрену хипотеку унео у интабулационе књиге”.

§ 43. — У тексту § 75 који добија нови број 72 мењају се „§§ 10 и 77” у „§§ 7 и 78”, а § 76 ставља се ван снаге.

§ 44. — Параграфи 77 и 78 добијају нове бројеве 73 и 74; а у § 79 који добија нови број 75 изостављају се речи „ренту и”.

§ 45. — Параграф 80 који добија нови број 76 мења се и гласи:

1. „Бивши господари могу само за пријем досуђене накнаде издати и другим лицима пуномоћија, али ће она важити само онда, ако су издата и потврђена после позива, који је упућен бившем господару ради пријема накнаде по овом Закону. Сва до сада издана пуномоћија која се односе на уређење ових односа, престају важити ступањем на снагу овог Закона.

2. Аграрни судови су овлашћени да на захтев странке (односно њених наследника), ревидирају све уговоре и из њих проистекле правне послове, као и све правне послове било у којој форми извршене до ступања на снагу овог Закона.

3. Ако суд утврди, да је странка тим пословима неправилно оштећена, има по службеној дужности ове уговоре, као и све правне послове поништити.

4. Досуђена накнада по овом Закону не подлежи забрани и попису”.

§ 46. — У тексту § 81 који добија нови број 77 уместо наведених параграфа у завршној реченици долазе „§§ 4, 6, 7, 10 и 12”, а §§ 82 и 83 добијају нове бројеве 78 и 79.

§ 47. — Параграф 84 укида се.

§ 48. — Параграф 85 који добија нови број 80 мења се и гласи:

„Виши аграрни суд и аграрни судови ће све своје извршне пресуде доставити у овереном препису Министарству пољопривреде ради издавања налога Министарству финансија за исплату досуђене накнаде бившим господарима и ради задужења обрађивача из тач. 2, 3, 4 и 5 § 2 овога Закона”.

§ 49. — Параграфи 86 и 87 добијају нове бројеве 81 и 82, а у тексту § 88 који добија нови број 83 изостављају се речи: „ренте и”, запета (,) после речи „накнаде” и речи „на сву службу по обвезницама”; док §§ 89 и 90 добијају нове бројеве 84 и 85.

§ 49-а. — Сума од 100,000.000 динара предвиђена за исплату накнаде бившим господарима има се у целом износу исплатити. У случају, да после исплате свих правноснажних пресуда извесна сума претекне, има се иста сразмерно исплатити бившим власницима према износу досуђених сума.

II Део

Измене и дојуне Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године са изменама и дојунама Закона о насељавању Јужних крајева од 5 децембра 1931 године.

§ 50. — У § 2 став 1 тач. 5 мења се и гласи:

„5. Земљишта која се могу издвојити за сврхе аграрне реформе по прописима и под условима Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима и Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе”.

Став 2 ставља се ван снаге, а став 3 постаје став 2.

§ 51. — У § 3 став 2 мења се и гласи:

„(2) Добровољцима ће се додељивати земља по прописима Закона о добровољцима, а на чланове њихових породица ако су земљорадници доделиће им се одговарајући насељенички додатак земље по прописима §§ 11 и 12, а под обавезама и условима Закона, који важе и за остале насељенике. Ово важи и за насељене добровољце земљораднике, који су раније добили земљу у Јужним крајевима, ако има расположиве земље за деобу”.

Додаје се нови став 4 који гласи:

„(4) По овом Закону сматраће се као насељеници и они држављани Краљевине Југославије који су се по ослобођењу доселили у Јужне крајеве и тамо купили или у будуће по одобрењу Министра пољопривреде купе земљу за обрађивање или подизање угледних добара, а под условима које пропише Министар пољопривреде”.

§ 52. — У § 10 на крају место тачке ставља се запета (,) и додаје нова реченица „па и у случају ако заинтересовани не поднесу примедбе противу рада и записника комисије за ограничавање”.

§ 53. — У § 12 став 1 мења се и гласи:

„По додели земље аграрним интересентима Врховни повереник аграрне реформе може породици доделити до 2 хектара за подизање винограда односно воћњака и она је дужна у року од 4 године од дана пријема овога земљишта да исто засади и уредно обрађује. За подизање винограда или воћњака доделиће се земљиште за то погодно”.

У ставу 2 после речи „за виноград” додаје се „односно воћњак”.

У ставу 5 после речи „винограда” додаје се „односно воћњака”.

§ 54. — У § 13 додаје се нови став 5 који гласи:

„(5) Ако нема расположиве обрадиве земље која би се могла доделити у допуну месним аграрним интересентима, даће им се по § 12 Закона погодно земљиште за подизање винограда и пошумљавање у колико га има у близини”.

§ 55. — У § 14 став 2 мења се и гласи:

„(2) Пољопривредник мора подићи угледно добро у року и под условима који ће се одредити у посебном решењу донетом на основу начелног одобрења о додељивању земље. Ако исти у остављеном року и под одређеним условима не подигне угледно добро, земља ће му се одузети”.

§ 56. — У § 21 став 1 мења се и гласи:

„(1) Држављани Краљевине Југославије предвиђени у ставу 4 § 3 могу се по одобрењу Министра пољопривреде користити повластицом из тачке 1, 2 и 3 став 1 § 19, а повластицом сходно ставу 2 и 3 § 20 на предлог Министра пољопривреде по одобрењу Министра финансија”.

У ставу 2 на крају после речи „земљиште” ставља се у место тачке запета (,) и додају речи: „а има се рачунати од 1 јануара календарске године по реду после оне у којој је поднета молба за ослобођење од порезе. Ако до 1 јануара није донета одлука у погледу ослобођења, пореске власти не могу вршити принудну наплату пореза све док се не донесе одлука од стране Министра финансија”.

§ 57. — Параграф 28 мења се и гласи:

„(1) По истеку 10 година од дана предаје земље аграрном интересенту, надлежно Аграрно повереништво ће по службеној дужности помоћу службеног операта или увиђаја на лицу места утврдити, да ли је заинтересовани искористио земљиште у сврхе ради којих му је и додељено. О томе ће Аграрно повереништво поднети предлог Врховном поверенику аграрне реформе по коме ће он донети решење и доставити га надлежном Аграрном повереништву. Ако се тим решењем аграрном интересенту призна право сопствености, надлежно Аграрно повереништво на основу тога решења изводиће му тапију, односно уписаће га као сопственика у земљишним књигама, без наплате таксе.

Умеће се нов став као 2 и гласи:

„(2) За оне аграрне интересенте који желе да се убаштине после истека 3 године од дана доделе земље, обавиће се исти поступак као и у ставу 1 овог параграфа само не по службеној дужности већ по тражењу заинтересованог”.

Став 2 постаје 3, а став 3 постаје став 4.

§ 58. — У ставу 6 § 29 реченице које долазе после речи „уз одобрење Врховног повереника аграрне реформе” стављају се ван снаге.

§ 59. — У § 37 у ставу првом после речи „у Скопљу” место запете ставља се тачка а

ставља се ван снаге реченица „који ће основати по истим начелима”.

Сстав 3 мења се и гласи:

„(3) Министар пољопривреде вршиће преко својих органа надзор над целокупним радом Савеза аграрних задруга у Скопљу и свих у њему зачлањених задруга, а у погледу бескаматних позајмица важе прописи Закона о бескаматним позајмицама од 30 марта 1928 године бр. 11.600, а стручни преглед бар једанпут годишње. За све послове предвиђене у § 38 Закона Министар пољопривреде издаваће наређења и упутства Савезу. Сваку одлуку Савеза која није у духу издатих наређења и упустава може Министар пољопривреде задржати од извршења. Ако се покаже да Савез не може изводити ове послове или да уопште за то није погодан може Министар пољопривреде ове послове пренети на које друго правно или физичко лице”.

Став 6 мења се и гласи:

„(6) Ако се чланови задруге не сложе о месту где ће бити седиште задруге, одредиће га Министар пољопривреде првенствено у седишту општине, а затим у седишту насеља или у коме другом погодном месту.”

Додаје се нови став 8 који гласи:

„(8) Сходно ставу 2 овог параграфа Министар пољопривреде помагаће само насељенике из става 4 § 3 новчаним сретствима, бескаматним позајмицама и субвенцијама преко њихових задруга. Надзор над овим задругама које су користиле повластице става 2 овог

параграфа вршиће Врховни повереник аграрне реформе старајући се да права и потраживања Министарства пољопривреде буду осигурана.”

§ 60 — § 51 укида се.

§ 61 — У § 52 који добија нови број 51 на крају у место тачке (.) ставља се запета (,) и додају речи „сем у случајевима предвиђеним у ставу 3, 6 и 8 § 11.”

§ 62 — Параграфи 53, 54, 55 и 56 добијају нове броје 52, 53, 54 и 55, а § 57 ставља се ван снаге и § 58 добија нов број 56.

§ 63 — Параграф 59 са његовим допунама из §§ 1 и 2 Закона о измени и допуни Закона о насељавању Јужних крајева од 5 децембра 1931 године мења се и као нови § 57 гласи:

„(1) Аграрне заједнице у Јужним крајевима и њихов Савез у Скопљу претварају се у „аграрне задруге и „Савез аграрних задруга у Скопљу” и до краја 1933 године реорганизоваће се по правилима прописаним на основу става 7 § 37 Закона о насељавању Јужних крајева.

(2) Ако наступи немогућност за извршење претварања аграрних заједница у аграрне задруге путем промене правила примениће се поступак оснивања нове аграрне задруге.”

§ 64 — Параграфи 60 и 61 добијају нове бројеве 58 и 59.

§ 65 — После § 59 уноси се нови § 60 који гласи:

„(1) Лица која су у Јужним крајевима подигла куће или дућане на трајно напуштеним плацевима оних који су се иселили у другу државу, постају власници тих плацева с тим, да исте плате сопственицима, ако се јаве са уредним исправама, а по процени вештака које ће одредити надлежна опште управна власт првог степена.

(2) Ако се сопственици тих плацева не налазе у нашој држави, онда садањи држаоци плацева дужни су обратити се надлежној опште управној власти ради утврђивања услова из предњег става, и одређивање вештака, а суму коју ти вештаци одреде, дужни су у року од једне године дана депоновати код надлежне пореске управе, која ће одмах депоновану суму послати Државној хипотекарној банци у Београду у корист депозитног рачуна под насловом „Министарство пољопривреде — Приходи од безвласничких имања у Јужним крајевима.”

(3) Ова лица чим положи новац било лично сопственику било пореској управи стичу право да се одмах убаштине.

(4) Ово се не односи на оне плацеве и куће на тим плацевима које су аграрне власти ограничиле за аграрне сврхе и доделиле аграрним интересентима.”

§ 66 — После § 60 уноси се нови § 61 који гласи:

„За сврхе аграрне реформе неће се узимати она имања која су пре 1919 године била у државини појединих лица, а и данас су у њиховом поседу, но под условом, ако таква лица докажу основ државине исправом потврђеном од надлежне власти или уверењем надлежног општинског суда и одбора.”

§ 67 — После § 61 уноси се нов параграф 62 који гласи:

„Овлашћује се Министар пољопривреде да може издати попуњен целокупан текст: 1) Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године и 2) Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године са свима њиховим изменама и допунама.”

§ 68. — После § 62 уноси се нови § 63 који гласи:

„Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише а добија обавезну снагу даном обнародовања у „Службеним новинама”.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Службене новине Бр. 141 — XL од 26 јуна, 1933 год.

ЗАКОН

од 12 августа, 1933. год.,

о изменама и допунама Закона који се односе на аграрну реформу у Босни и Херцеговини

§ 1. — Члан 11 Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 децембра 1928 године мења се и гласи:

„Оне беглучке земље и шуме које држи тежак или тежачка породица а на њу нису стављени захтеви у смислу беглучке уредбе од 12 маја 1921 године или су са захтевом одбијени а уколико је недвојбено доказано десетогодишње држање у кметству сличном и закупном односу рачунајући од 25 фебруара 1919 године у натраг, преузима држава у корист односног тежака или тежачке породице, ако то заједно затраже земљовласник и дотични тежак или тежачка породица у року од једне године дана рачунајући од дана обнародовања овога Закона.

Ово продужење важи и за све оне споразумне пријаве које су биле одбијене ради тога што нису биле поднешене благовремено.

Оштете за ове земље платиће држава у року од шест месеци након споразума странака а то у висини десетоструке катастралне

вредности оног земљишта изражене у динарима — а по катастарском стању од 2 децембра 1928 године.

Беглучке шуме и шикаре које потраживачи уз зиратну беглучку или бившу кметску земљу држе и које им се досуде плаћају се четирестоструким катастарским чистим приходом израженим у динарима у Босни а петстоструким у Херцеговини што такође плаћа држава”.

§ 2. — Члан 23 Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 децембра 1928 године мења се и гласи:

„Сви недокончани спорови о којима говори чл. 23 Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 децембра 1928 године приметити по беглучкој уредби од 12 маја 1921 године имају се расправити и завршити у складу са одредбама Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 децембра 1928 године, уколико су захтеви стављени до 1 јануара 1928 године.

Исто тако имају се расправити и довршити по одредбама поменутог Закона од 3 децембра 1928 године они спорови који су приметити по одредбама беглучке уредбе од 12 маја 1921 године али су одбијени а лимине, а земља је у поседу потраживача, као и захтеви оних земљорадника који су са земље отстрањени без правомоћне судске пресуде или правомоћне одлуке аграрних власти, а земља се још увек налази у својини истих земљовласника”.

§ 3. — За сва она земљишта и шуме која претстављају саставни део извесног бившег кметског селишта, а нису као таква била унесена у земљишним књигама и на која није био поднесен захтев по беглучкој уредби од 12 маја 1921 године због тога што су та земљишта сматрана кметским, може се у року од једне године дана рачунајући од дана обнародовања овога Закона ставити захтев и тај се има расправити и решити по чл. 7 беглучке уредбе од 12 маја 1921 године односно Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 децембра 1928 године, у колико се на дан ступања на снагу овога Закона ова земљишта налазе у фактичном поседу молителца.

Ако таква земљишта и шуме имају положај поменут у члану 10 Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 децембра 1928 године или ако таква земљишта и шуме леже у близини летовалишта: Пале, Врело Босне и Хан Пијесак онда се и за та земљишта има дати отштета по чл. 10 поменутог Закона.

§ 4. — За земљишне објекте (шуме, пашњаци и шикаре) бивших кметовских селишта на којима није била прописана земљарина па ради тога није била плаћена ни отштета за њих, имаде се исплатити бившим земљовласницима отштета у висини од 70 динара по дунуму а до укупног износа од 50,000.000 динара. Најмањи износ 6% обвезница гласиће на 100 динара са 6% каматама од 1 априла 1934 године. Исплата купона вршиће се почев од године издавања обвезница.

Пријаве за наплату отштете имају се поднети у року од 6 месеци путем среског начелства надлежним банским управама аграрно-правном отсеку. Такве пријаве ослобођене су од таксе. Исто тако имају се потребне земљишно-књижне и катастарске исправе за оправдање тих пријава издавати молиоцима без наплате таксе.

§ 5. — Исплате по овом Закону вршиће се по прописима Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 децембра 1928 године као и Закона о надопуни Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 децембра 1928 године од 25 новембра 1930 године.

§ 6. — Све правоћне оштетне одлуке аграрних власти имају се извршити у року од 6 месеци.

§ 7. — Опраштају се сва дуговања са каматама државном ерару, која су на подручју бивше Босне и Херцеговине настала откупом бивших кметовских селишта прије 1911 године а по Закону о факултативном откупу кметовских селишта од 13 јуна 1911 године. Одговарајуће екстабулације имају се извршити по службеној дужности.

§ 8. — Износи уплаћени до дана ступања овога Закона на снагу не враћају се.

§ 9. — Овлашћује се Министар пољопривреде да за овај Закон пропише Правилник.

§ 10. — Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се поковају.

Службене новине Бр 210—LXIII од 15. септембра, 1933 год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 48183 — VI б од 24 јула, 1933 год.,

за извршење Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра, 1931 год., са његовим изменама и допунама од 24 јуна, 1933 год.

На основу § 83 Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе, прописује се Правилник за извршење Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године са његовим изменама и допунама од 24 јуна 1933 године.

Опште одредбе

Чл. 1. — (§§ 1 и 2 Закона) — Законско подручје.

(¹) По Закону о уређењу аграрних односа расправиће се аграрни односи и спорови у крајевима Јужне Србије и Црне Горе под које подпадају срезови: скопски, велешки, горњосполошки, доњополошки, жеглиговски, прешевски, кривопаланачки, босиљградски, кратовски, штипски, овчеполски, кочански, царевоселски, малешки, струмички, радовишки, дојрански, ђевђелијски, неготински (Вардар), кавадар-

ски, прилепски, мориховски, битољски, преслански, охридски, струшки, дебарски, галички, поречки, крушевски, кичевски, качанички, неродимски, гњилански, грачанички, шарпланински, горски, подгорски, ђаковички, подримски, пећски, источки, берански, андријевички, косовско-митровички, дежевски, штавички, сјенички, плеваљски, милешевски, нововарошки, белопољски, прибојски, вучитрнски, лапски, дренички, барски, подгорички, даниловградски, никшићки, шавнички и колашински.

(²) У крајевима ових последњих шест срезова, који су по Берлинском уговору од 1878 године присаједињени ранијој територији кнежевине Црне Горе, имају се под „аграрним односима који до данас нису уређени“ разумети према ставу 2 § 1 Закона само аграрни односи, који су засновани још за време турске владавине и пре ослобођења ових срезова од турске власти. А како у овим срезовима могу по времену и начину постанка и дужини трајања доћи у обзир само аграрни односи из тач. 1 § 2, а не и односи из тач. 2—5 § 2 Закона, који су уговорни односи, то ће само ти аграрни односи (тач. 1 § 2), у колико се утврди њихово постојање и непрекидно трајање, бити објекат судске расправе по Закону о уређењу аграрних односа.

(³) Расправљање аграрних односа (тач. 1 § 1) заснованих између бив. господара и обрађивача (чивчија, наполичара, закупаца, арендатора и момака) на имањима бив. господара и спорова о господарском праву и плаћању накнаде за то право извршиће се путем аграрних судова.

(4) Једно право, које по Закону проистиче из кога другог права, неће се признати док се не докаже. Бив. господару неће се признати право на накнаду и непримљену ренту за земљиште под аграрним односом док не буде на исто доказао несумњиво господарско право, а обрађивач земљишта под господарским правом неће се прогласити сопствеником таквог земљишта, односно држава га неће за њега откупити под одређеним законским условима, док он на исто не докаже обрађивачко право како је законом прописано.

(5) Ни једно ни друго право неће се по Закону никоме признати, па ма колико оно било основано, ако није затражено у времену и на начин како то закон наређује.

(6) Са главним предметом спора (право бив. господара и обрађивача, као и њихових правних наследника-правопријемника) расправиће се сви спорови који су са њим у вези, а који се у току поступка појаве (тач. 2 § 1). Под „правним наследником” подразумева се свако правно или физичко лице, које је стекло какво право путем наслеђа (универзално наслеђе) или каквим правним послом (куповина, поклон, размена и др. — сингуларно наслеђе).

Чл. 2. — (§§ 1-а и 2) — Врсте аграрних односа.

(1) При расправи аграрних односа из § 2 Закона аграрни судови ће обратити нарочиту пажњу на квалификацију односа, коју је закон дао и на време њиховог заснивања и непрекидног трајања.

(2) За чивчијске односе битно је, без обзира како се они у појединим крајевима зову, да су то односи, чије порекло и форма проистиче из феудног уређења политичких и аграрних односа у крајевима бив. турске државе, а њихово трајање није било ни уговорено ни законом одређено, већ је чивчијска породица земљиште под таквим односом добијала на неодређено време у обраду, на исто била трајно насељена, па је и право обраде таквог земљишта у једној породици најчешће прелазило неком врстом наследства са колена на колена. У случају да је чивчија за време рата, односно пре 27 фебруара 1919 године, противу своје воље удаљен са државног чивчијског земљишта (§ 11 Закона), па је на истом заснован који од односа из тац. 2, 3, 4 и 5 § 2 Закона, онда ће се таквом чивчији, који је признање чивчијског права затражио, признати прече право на такво земљиште, а по тражењу доцнијег обрађивача, који докаже обрађивачко право на исто земљиште има се поступити по пропису § 12 Закона или по прописима Закона о насељавању.

(3) Односи из тац. 2 и 3 § 2 Закона разликују се од чивчијских односа не само по пореклу и начину постанка, него и по условима заснивања. По дужини трајања често се не разликују од чивчијских односа у оним случајевима где је њихово трајање било уговором или прећутно продужавано за дужи период времена на једну исту обрађивачку породицу или задругу. У колико су ови односи по времену заснивања истоветни са чивчијским односима, судови ће имати да утврде под којим су усло-

вима ти односи настали како би се несумњиво установило да ли су то обрађивачки (наполичарски и закупни-ћесимџијски) или чивчијски односи.

(⁴) Арендаторски однос (тач. 4 § 2) сличан је са закупним односом по начину одређивања и давања уговореног годишњег прихода, а још овога се разликује по циљу и времену заснивања, начину постанка и потреби трајања. Овај однос засниван је повремено за време турске владавине на имањима манастира Пећке Патријаршије, Високих Дечана, Грачанице и др., којима је као версконационалним установама и историјско-културним споменицима претила стална опасност, па су највише ради безбедности своја имања издавали под аренду земљорадницима из најближе околине манастира. Ови арендатори су имали своје земље, а припадали су најјачем арнаутском племену па су зато и добијали земљу у обраду са обвезом, да се у првом реду старају о чувању и безбедности манастира.

(⁵) Однос из тац. 5 § 2 Закона, који је раније био однос момка према господару земље, није ни по форми ни по садржини био аграрни однос, а после Ослобођења (1918 године) поступком самог господара, што није тражио уклањање момака са имања или што се пријавио властима за ренту, настале су у њему извесне промене и силом прилика од њега створиле један нови однос, који се услед дужег трајања и заснивања пре ступања на снагу Претходних одредаба за припрему аграрне реформе мора уврстити у аграрне односе и као такав законом предвидети и расправити. При

расправи овога односа судови ће нарочито утврдити почетак и дужину његовог непрекидног трајања и потребу момка-обрађивача да му се држано земљиште остави ради издржавања његовог и његове породице.

Разрешење аграрних односа

Чл. 3. — (§ 3) — Коначно разрешење и укидање аграрних односа.

Аграрни односи из предњег члана имају се по прописима Закона потпуно расправити, разрешити и укинути (§ 3 Закона). Ако се овакви или слични односи буду понова заснивали неће се сматрати као аграрни односи већ као уговорни односи и расправљати по одредбама општег грађанског законика.

Чл. 4. — (§ 4) — Утврђивање чивчије за сопственика.

Надлежни аграрни суд ће у смислу § 4 Закона својом пресудом призната чивчијској породици из тац. 1 § 2 Закона без обавезе плаћања накнаде само ону површину земље, за коју буде несумњиво утврдио, да је чивчија са породицом или задругом непрекидно држи и стално обрађује. У колико се несумњивим доказима утврди, да чивчија није поједине делове са породицом обрађивао или искоришћавао суд ће га одбити од тражења на признање сопствености на те делове, па ће пресудом такве делове земљишта ставити на расположење надлежним аграрним властима ради поступка по § 12 Закона.

Чл. 5. — (§ 5) — Државна, напуштена и пуста земљишта.

(1) Земљишта из § 5 Закона за која се у поступку утврди, да су државна својича или да не припадају потраживачу господарских права (пуста земљишта), аграрни суд прогласиће пресудом као државна, па ће обрађиваче, ако буде доказано њихово обрађивачко право и ако затраже, истом пресудом прогласити сопственицама под условима и обавезама, које су прописане Законом.

(2) Земљишта чивчија отсељених после 27 фебруара 1919 године као дана ступања на снагу Претходних одредаба за припрему аграрне реформе, која нису куповином чивчијског права прешла у друге руке (напуштена земљишта — § 77 Закона), као и земљишта која су иза бив. чивчија остала пуста, имају се, без обзира да ли се је бив. господар отселио или не, употребити по § 12 Закона или по прописима Закона о насељавању Јужних крајева (§ 2 тач. 3 и § 11).

(3) Ако суд за иста земљишта утврди, да их не држе обрађивачи са својством из § 2 или да у погледу њих не постоје потраживања обрађивача, већ су слободна, прогласиће их пресудом за државна, па ће се она као таква по извршности пресуде, коју ће суд доставити надлежној аграрној власти, употребити за аграрне сврхе по прописима Закона о насељавању Јужних крајева.

Чл. 6. — (§ 6). — Утврђивање права наполичара и зикупаца.

За лица предвиђена у § 6 Закона претходно ће се утврдити да ли испуњавају све услове из тач. 2 и 3 § 2 Закона, па им тек онда пресудом одредити онолику површину од земљишта под аграрним односом, која им припада према доказаном обрађивачком праву и основу, но са ограничењем, да површина такве земље не може бити већа од површине, коју су обрађивачи непрекидно са својим породицама односно задругама обрађивали или искоришћавали.

Чл. 7. — (§§ 7 и 8) — Арендаторски однос.

(1) При расправљању арендаторских односа (§ 3 Закона) на манастирским имањима судови ће поступати на овај начин: на тражење манастирских управа, које имају поднети законом прописане пријаве као и остали господари, оставиће манастирима, ако има за то могућности, потребан минимум до 50 хектара земље за њихово одржавање, а затим ће поступити по § 6 Закона и арендаторима обрађиваног манастирског земљишта пресудом одредити ону површину земље, која им припада према доказаном арендаторском праву, а која не може бити већа од 5 хектара на једну породицу.

(2) При примени овог §-а узеће се у обзир целокупна површина манастирског земљишта под арендаторским односом, па ће се према томе по одмерању аграрног суда, одредити одговарајући део земљишта за манастир (минимум) и за арендаторе.

(3) За случај да се манастиру остави потребан минимум од земљишта под арендаторским односом остатак земљишта има се поделити на породице арендатора и признати сопственост у првом реду оним утврђеним арендаторима, који су имали великих заслуга за чување манастира, затим другима према дужини времена проведеног на манастирској земљи у својству арендатора.

(4) Они арендатори, који на манастирским имањима не буду подмирени земљом, могу се, ако имају услова, обратити надлежним властима са тражењем земље на другом месту по прописима Закона о насељавању.

Чл. 8. — (§ 9) — (1) Одредба § 9 јасно предвиђа да под удар Закона подпадају само земљишта ван грађевинског реона вароши и варошица, те ће с тога аграрни суд одбити потраживања обрађивача из § 2 Закона чим утврди да земљиште на које се односи тражење у пријави лежи у грађевинском реону вароши или варошице (интравилан).

(2) У местима, која имају градски ужи и градски шири грађевински реон, узеће се као интравилан ужи грађевински реон.

Чл. 9. — (§ 10) — Право ранијих момака на земљу.

(1) Кад се расправи момачки однос по § 10 Закона надлежни аграрни суд има пресудом од земљишта бив. господара одредити свакој момачкој породици ону површину земље,

коју је она лично обрађивала по утврђеном момачком односу, ако јој је иста потребна за издржавање с тим, да одређена површина таквог земљишта, не може бити већа од 5 хектара. Ако момак држи већу површину има да бира која ће му се површина признати као сопственост.

(2) Ако после признања момачког односа по ст. 2 § 10 и после евентуалног поступка по ст. 1 § 12 Закона преостане још расположивог земљишта са њим ће се поступити по одредби ст. 2 § 12 Закона, па ће због тога суд један оверени препис извршне пресуде доставити и надлежној аграрној власти на чијем се подручју налази такво земљиште. Иста одредба примениће се и код остатка површина које претекну после признања сопствености осталим обрађивачима из § 2 Закона.

Чл. 10. — (§ 11) — Обрађивачи уклоњени са земље.

(1) Ако се у смислу § 11 Закона буде утврдило, да је обрађивач за време или после рата напустио обрађивање земљишта под аграрним односом, али да напуштање није извршено добровољно него силом ратних прилика или којих других узрока независних од воље обрађивача, надлежни аграрни суд неће настати промену у обрађивању земљишта ставити обрађивачу на терет, већ ће спорно питање расправити као да таква промена није ни наступила, па ће му пресудом признати сопственост.

(²) Ако се утврди да је обрађивач за време рата или после рата до 27 фебруара 1919 године, против своје воље земљу напустио, а она је доцније као напуштена употребљена за аграрне сврхе, има се пресудом признати његово обрађивачко право, па на његово тражење поступити по одредби § 12 Закона или по одредби § 34 Закона о насељавању.

(³) Ако је на земљишту са кога је обрађивач из тач. 2 и 3 § 23 Закона силом уклоњен заснован нови обрађивачки однос и новом обрађивачу признато по Закону обрађивачко право, онда ће се истом пресудом раније уклоњеном обрађивачу признати право на корист из ст. 2 § 12 Закона или §-а 11 Закона о насељавању, па ће суд један оверен препис извршне пресуде доставити на поступак надлежној аграрној власти.

Накнада за земљиште (господарско право).

Чл. 11. — (§§ 13 и 14) — Признање господарског права.

Ни једном бив. господару суд неће признати накнаду за земљишта на која не буде доказао господарско право, већ ће га пресудом одбити од тражења, а исто ће тако поступити и у случајевима предвиђеним у §§ 15 и 16 Закона у колико буде утврдио да бив. господарима, ма са којих наведених законских разлога, не припада накнада за земљиште. Земљиште под кућом и споредним зградама улази у саставни део оног земљишта на које се бив. господарима накнада признаје.

Чл. 12. — (§ 15) — Земљишта за која не припада бив. господару накнада.

По § 15 Закона не припада бив. господарима накнада: за отуђено земљиште, јер су аграрни односи на њему ликвидирани по § 73 Закона; за земљиште за које су добили накнаду у земљи на другом месту по ст. 2 § 5 Претходних одредаба за припрему аграрне реформе од 27 фебруара 1919 године; за земљиште за које су се одрекли права на накнаду под условом, што им је остављено на слободно уживање које друго земљиште; за земљиште (параспур, лична особина, беглук), које су лично или у својој режији обрађивали, па им је оно остављено и после ступања на снагу Претходних одредаба за припрему аграрне реформе, јер на њему није био заснован ни један од аграрних односа из § 2 Закона; и за земљиште, које им је додељено по § 12 Закона као потребан минимум за обрађивање.

Чл. 13. — (§ 16) — Губитак господарског и обрађивачког права.

(¹) Лица (господари и обрађивачи) за која аграрни суд утврди, да по § 16 Закона немају права на користи из §§ 4, 6, 7, 10, 12 и 14 Закона имају се судском пресудом одбити од тражења.

(²) Судска пресуда мора бити заснована и на подацима прибављеним по званичној дужности од надлежних органа власти, на чињеницама које буду утврђене на лицу места при-

ликом учињеног судског извиђања, као и на другим доказима, које буде аграрни суд уважио.

(³) Земљу о којој је реч у тач. в) § 16 Закона суд ће пресудом оставити аграрним властима на расположење за сврхе аграрне реформе, а бив. господару, у колико се буде пријавио и доказао господарско право, одредиће накнаду.

Начин исплате

Чл. 14. — (§§ 17—29) — Финансијске одредбе.

За сва питања предвиђена у одредбама §§ 17—29 Закона, која се односе на исплату досуђене накнаде у готовом новцу бив. господарима за земљишта која прелазе у сопственост обрађивача по прописима §§ 4, 6, 7, 10, 12 и 77 Закона, као и на осталу финансијску службу, која проистиче из прописа Закона, важиће Правилник, који о томе, а на основу § 83 Закона, пропише Министар финансија.

Чл. 15. — (§ 18) — Одређивање ренте.

(¹) Аграрни судови својим пресудама утврдиће не само накнаду за земљиште него и ренту, која по § 18 Закона припада бив. господарима почев са 1919 годином па до дана доношења пресуде. Досуђена рента уносиће се у пресуду одвојено од досуђене накнаде. Рента ће се досуђивати и уносити у пресуду само у оном случају, ако је бив. господар

до дана доношења пресуде мање примио на име ренте него што му по овом Закону припада, односно ако је мање примио него што износи 3% од вредности накнаде пута број година до дана доношења пресуде. Досуђиваће се и уносити у пресуду само разлика коју има бив. господар још да прими на име ренте.

(²) За аграрне судове биће при обрачуну досуђене суме за ренту (тач. 2 § 18) обавезни једино подаци, које ће им у ту сврху индивидуално доставити финансијски отсек Министарства пољопривреде у којем се вршила сва финансијска служба и водила сва потребна евиденција око додељивања и дознаке ренте бив. господарима. Судови ће где нађу за потребно проверити примљене податке путем извештаја од надлежних пореских управа, које су исплату вршиле.

(³) Код оних господара, који су примили на име ренте више или онолику суму колико им по овоме Закону припада, у пресуди ће се само констатовати, да је припадајућа 3% рента већ исплаћена.

Чл. 16. — (§ 26) — (¹) За обрађиваче из тач. 2, 3, 4 и 5 § 2 Закона и за земљишта која ће се доделити аграрним интересентима из ст. 2 § 12 Закона имају аграрни судови својим пресудама утврдити тачну суму коју ће држава за њих по пресуди исплатити као накнаду бив. господарима и коју су они дужни за откупљено земљиште отплатити држави под условима и обавезама из ст. 1 § 26 Закона.

(²) Ако који обрађивач жели да у краћем року или одједном исплати држави дуг за уткупљено земљиште за његов рачун (ст. 2 § 26), обратиће се са таквим захтевом непосредно надлежној пореској управи, а она ће по учињеном тражењу предузети потребан поступак према прописима Правилника, који изда Министар финансија.

Чл. 17. — (§ 28) — Неуредност при отплатама.

(¹) На случај да дужник према пропису ст. 2 § 28 Закона буде и по други пут задочио са отплатом дуга или ако дужник буде изјавио да не може или неће дуг плаћати надлежна пореска управа наплатиће све дужне отплате и интересе административним, а према потреби и судским извршењем.

(²) За случај продаје некретнина судским извршењем припада право првокупа Савезу аграрних задруга у Скопљу, па ће с тога Пореска управа бити дужна да га истовремено са молбом, коју подноси надлежној судској власти, обавести о претстојећој продаји. Са откупљеним некретнинама Савез ће поступити по Правилнику, који ће прописати Министар пољопривреде на основу ст. 4 § 38 Закона о насељавању Јужних крајева.

Поступак

Чл. 18. — (§§ 29 и 30) — Надлежност.

(¹) Аграрни судови су надлежни да расправљају и доносе пресуде: по свима прија-

вама имаоца господарских права и њихових правних наследника; по свима пријавама обрађивача из § 2 Закона и њихових правних наследника; и да истовремено са овим пријавама расправе све спорове, који се односе на непосредности имаоца господарских права или на права обрађивача земљишта под аграрним односом, као и све спорове који настану између појединих пријављивача.

(²) У надлежност аграрних судова поред тога спада расправљање и пресуђење пријава било којих обрађивача из § 2 Закона и онда, ако не постоји пријава имаоца господарских права или ако је у питању земљиште државне својине. И обрнуто, ако не постоји пријава кога обрађивача из § 2, аграрни суд ће се упустити у расправу и пресуђење пријава имаоца господарских права.

Чл. 19. — (§§ 31–35) — Аграрни судови-особље.

(¹) Кад ће се и у којим срезovima где постоје аграрни односи образовати аграрни судови одредиће решењем Министар пољопривреде (§ 32 Закона).

(²) За претседнике аграрних судова (§ 33) узимаће се по могућству првенствено лица из реда активних судија, а за државне заступнике првенствено лица из реда указних аграрних чиновника.

(³) При сваком аграрном суду може претседник суда по одобрењу Министра пољопривреде поставити по једног служитеља, а по потреби и тумача. Награда постављеној послужу и тумачима одредиће се решењем Министра пољопривреде у смислу § 39 Закона.

Чл. 20. — (§§ 36 и 37) — Заклетва судског особља.

(1) Претставници и чланови аграрних судова и Вишег аграрног суда и државни заступници при аграрним судовима полагаће прописану заклетву у месту и на начин како је то одређено у §§ 36 и 37 Закона.

(2) Деловођа односно писар, који ће вршити дужности деловође у аграрним судовима и деловођа Вишег аграрног суда, узети из реда пензионисаних чиновника, као и геометар, тумач и остало помоћно особље, узето из реда приватних лица, или лица, која на своју службу нису положила законом прописану заклетву, имају пред председником надлежног суда положити заклетву прописану у Закону о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Чл. 21. — (§ 38) — Изузеће чланова суда.

На случај тражења изузећа једног члана аграрног суда (§ 38 ст. 1) судски ће колегијум, ако прихвати тражење о изузећу, место члана, чије се изузеће тражи, попунити деловођом од кога ће се претходно изузети заклетва у смислу § 36 Закона. Ако се тражи изузеће два члана или целог суда поступиће се по пропису ст. 2 § 38 Закона.

Чл. 22. — (§ 39) — Награде особљу аграрних судова.

(1) У смислу § 39 Закона Министар пољопривреде по сагласној одлуци Министарског

савета одредиће из одобрених буџетских кредита својим решењем награде (дневнице) претседницама и члановима судова, државним заступницима, деловођама, геометрима, осталом помоћном особљу, тумачима и послузи.

(2) Висина одређене дневнице-награде моћи ће се према потреби на исти начин повисити или смањити, а с обзиром на буџетску, привредне и друге прилике под којима судско особље буде радило.

(3) Министар пољопривреде може претседнике и чланове суда и остало особље, које не буде приљезно у вршењу дужности или се ма из којих других разлога покаже непогодно за вршење дужности, својим решењем од дужности разрешити и на место разрешених поставити друга лица по одредби § 35 Закона.

Чл. 23. — Помагање аграрних судова.

Све општине у чијем атару буду радили аграрни судови ставиће по могућству судовима на расположење потребне просторије за службени рад, а по потреби и превозна средства за пренос архиве, канцеларијског материјала и геометарских справа, и уопште помагати их у службеном раду.

Пријаве

Чл. 24. — (§§ 41–48) — Пријаве аграрним судовима.

(1) Бив. господари и обрађивачи њиховог земљишта (§§ 41 и 42 Закона) морају се пријавити са својим тражењима код општин-

ских судов оних општина у чијем се подручју налази пријављено земљиште и своје пријаве потпуно саобразити прописима §§ 41, 42, 43, 44 и 45 Закона.

(2) Бив. господари при подношењу пријава не морају у смислу ст. 3 § 44 Закона подносити уверења о примљеној привременој ренти за земљишта под аграрним односом, пошто ће Министарство пољопривреде по званичној дужности доставити надлежним аграрним судовима потребне податке о исплаћеној привременој ренти ради обрачуна ренте у смислу тач. 2 § 18.

(3) Ако потраживачи у одређеном законском року (§§ 41, 42 и 48 Закона) не поступе како је то у закону (§§ 41 и 42) предвиђено губе право на све користи, које су за њих законом предвиђене, те ће их надлежни аграрни суд одбити од тражења по накнадној пријави. Ако пријава није потпуна аграрни суд ће позвати пријављивача, да је допуни.

(4) На случај одречне изјаве обрађивача по тач. г) § 43 Закона аграрни суд ће расправити аграрни однос и пресудом одредити бив. господару одговарајућу накнаду по Закону, а са земљиштем таквог обрађивача поступиће се по одредби § 12 Закона.

(5) И обрађивачи и бив. господари имају да поднесу пријаве (§ 46 Закона) најкасније за време рада аграрног суда у општини у чијем се атару налази спорно земљиште или најкасније за време рада суда у оближњој општини истог среза, ако у оној општини у којој лежи спорни објект нико није поднео пријаву. Све

поднете пријаве после завршеног рада суда у оближњој општини неће се уопште узимати у поступак.

Чл. 25. — (§§ 46 и 47) — Подаци и докази.

(1) Аграрни суд ће обратити нарочиту пажњу на податке, које буде надлежни општински суд унео у рубрици под „примедбе“ састављеног списка и на полеђини поднетих пријава, па ће све такве податке накнадно проверити преко надлежних власти или којим другим начином. Поред тога они су дужни по свакој поднетој пријави, без обзира да ли је општински суд дао или не по њој податке у смислу § 47 Закона, прибавити податке о томе, да ли не постоји који од случајева наведених у § 15 и тачкама под а), б) и в) § 16 Закона, па ако то утврди, неће таквом лицу признати право на законом предвиђене користи него ће га пресудом одбити од тражења учињеног у поднетој пријави. Исто тако аграрни судови прибавиће од надлежних судских власти податке о томе, да ли је земљиште под аграрним односом оптерећено хипотеком.

(2) Државни заступници имају тако исто дужност да поред суда провере све потребне податке и доказе по поднетим пријавама како се на штету државних интереса не би користила прописима закона и она лица која на такве користи немају права по закону.

Поступак код аграрних судов

Чл. 26. — (§§ 48–50) — Сређивање пријава.

(1) Као основни акт првог поступка код аграрних судова служиће оригинална пријава имаоца господарског права, а у случају да постоје две или више таквих пријава на исти објект спора, оригинална пријава прва по азбучном реду уз коју се имају остале здружити. Ова основна пријава носиће са осталим пријавама један заједнички број деловодног протокола.

(2) Под исти деловодни број здружиће се и пријаве свих обрађивача који рефлектирају на исти објект спора. Ако нема пријаве имаоца господарских права, као основни акт служиће пријава једног од обрађивача првог по азбучном реду.

(3) Уз почетни акт има се одмах саставити и водити према прописаном обрасцу бр. 1 контролни списак свих састављених делова аката и прилога, који се односе на спорни предмет. Редни бројеви контролног списка имају одговарати бројевима, којима су нумерисани саставни делови списка.

(4) По међусобној измени пријава између парничара, наставиће се поступак без обзира да ли је странка дала одговор или не.

Чл. 27. — (§§ 51 и 52) — Извиђање спорова-увиђај.

(1) По истеку рока за подношење одговора по пријавама аграрни суд ће извршити распоред рада по примљеним пријавама и приступити судском извиђању у седиштима односних општина, а претходно ће се у седиште општине где се налази спорни објект позивати

на рочиште за сваки дан онолико парничних странака, колико пријава може тога дана расправити. У позиву ће се назначити да недолазак странака неће спречити суд да одржи рочиште, извиђање изврши и донесе своју пресуду. Кад суд изврши увиђај одржаће рочиште одмах на лицу места или у месту где суд одреди и затим донети пресуду. О извршеном увиђају саставиће се протокол према обрасцу број 2, а о рочишту према обрасцу број 3 Правилника.

(2) Ако позив Аграрног суда није достављен странци кривицом општинске власти претседник аграрног суда поред предузимања поступка из ст. 3 § 51 Закона наредиће да се странка, којој први позив није достављен, накнадно позове на увиђај и рочиште.

Чл. 28. — (§ 53) — Премер земљишта.

(1) Приликом увиђаја аграрни суд ће помоћу геометра извршити премер спорног земљишта на начин предвиђен у § 53 Закона. Постављање граничних тачака на премереном земљишту ићи ће упоредо са премером, а претседник аграрног суда издаће наређење надлежном општинском суду о чувању постављених граничних тачака.

(2) На случај да се неком обрађивачу из § 2 Закона досуди само један део извесне честице, а од другог дела се одбије и тај део остави господару или држави, суд ће наредити геометру да пре израде пресуде одреди честице и изради скице (нацрте). Израђене скице са потребним подацима геометра при-

кључиће се увиђају и оверити од стране претседника суда и деловође.

(³) Од сваког нацрта сачиниће геометар једну копију која ће служити за убаштинење.

Чл. 29. — Промена основе спора. Одустанак.

Ако аграрни суд нађе, да не постоји пријавом претстављени већ неки други аграрни однос, који потпада под одредбе истог закона, одбиће тражење по пријави, а расправиће онај однос, који стварно постоји. Заинтересованом лицу је слободно да у сваком степену судског поступка одустане од свога тражења.

Чл. 30. — (§§ 58—62) — Пресуда.

(¹) Пресуда аграрног суда (§§ 58 и 60) за имаоца господарских права гласиће: на пријављеног старешину господарске породице (задруге), кога је у господарском праву затекло обнародовање Претходних одредаба за припрему аграрне реформе од 27-11-1919, или, ако он није био жив у времену подношења пријаве, на име пријављивача тога права. У овом другом случају навешће се у пресуди сви претставници умрлог старешине породице (§ 59), па ће се њом досудити накнада за земљиште пријављивачу односно члану породице, који је распоредним судским решењем оглашен за наследника умрлог старешине породице, или, ако нема таквог решења, оное пријављивачу односно члану породице, који буде од надлежног грађанског суда признат за наследника.

Ако суд није донео распоредно решење пресуда ће гласити на масу. Пресуде аграрног суда састављаће се према обрасцима број 4, 5, 6, 7 и 8 Правилника, а изрицати у име Његовог Величанства Краља.

(²) За старешине и чланове обрађивачких породица примениће се исте одредбе при доношењу пресуде, којом се проглашују сопственицима земљишта по утврђеном и признатом обрађивачком праву. Изузетно ће се поступити само у случају, ако обрађивачи живе у задрузи, јер ће тад судска пресуда саму задругу утврдити за сопственика, а гласиће на име старешине задруге.

(³) Ако је објект имаоца господарских права оптерећен хипотеком (ст. 2 § 61 и ст. 3 § 66 Закона) пресуда се има саопштити на потпис хипотекарном повериоцу, коме, ако сматра да је његово право повређено, припада право жалбе против пресуде аграрног суда (§ 63 Закона).

Докази

Чл. 31. — (§ 62) — Оцена доказа.

(¹) По пропису § 62 Закона допуштена су у аграрним споровима сва доказна сретства предвиђена у Закону о судском поступку у грађанским парницама, изузимајући главну заклетву, а остављено је аграрним судовима и Вишем аграрном суду право слободне оцене доказне снаге свих доказних сретстава.

(²) Аграрни судови ће подврћи нарочитом испитивању доказну снагу јавних исправа, а специјално турских тапија, и у разлозима пре-

суде истаћи побуде на основу којих су стекли уверење о њиховој доказној вредности.

(3) Ово је нарочито потребно, што аграрни судови при слободној оцени доказне снаге јавних исправа, а у првome реду турских тапија, морају узети у обзир следеће чињенице:

а) да је скоро цео имовински однос на подручју, за који су они по закону надлежни, заснован на обичају и турским тапијама, међу којима има сумњивих, што су у многобројним случајевима утврдиле надлежне аграрне и друге власти (распис Министарства правде број 59188/21 од 23 фебруара 1922 године); и

б) да не постоје законски прописи по којима би се на основу извода из турске дефтерханијске књиге ценила вредност тапија односно њихова аутентичност да ли су од надлежне власти произишле; да ли садрже одговарајући број, потпис надлежног чиновника и печат надлежне власти; да ли су мере, површине, граничари и границе, у колико су у тапији садржани, унете из дефтерханијске књиге или на основу приватних података, датих накнадно од заинтересованих лица.

Завршна и прелазна наређења

Чл. 32. — (§§ 69–72) — Право на убаштинeње. Заложно право државе.

Земљишта, која држава откупи за обрађиваче из §§ 6, 7, 10 и 12 Закона имају се у смислу ст. 2 § 69 Закона оптеретити хипотеком за рачун државе као повериоца и она служе држави као залога да потпуне исплате

дуга. Убаштинeње се може извршити само под теретом хипотеке, а под истим теретом могу се таква земљишта и отуђити ако Министарство пољопривреде одобри такво отуђење.

Чл. 33. — (§§ 72 и 73) Убаштинeње аграрних интересената.

За обрађиваче, којима се уступи земљиште према §§ 7 и 73 ст. 2 Закона важе у погледу убаштинeња прописи Закона о насељавању, пошто они по томе Закону добијају земљу као и остали аграрни интересенти, а не по пресуди аграрног суда.

Чл. 34. — (§ 73) — Откупљена земљишта.

По одредби § 73 Закона има се сматрати да је аграрни однос заснован на откупљеном земљишту потпуно ликвидираи извршеним откупом господарског права и да више не може бити предмет расправе по прописима овог Закона. Ако се бив. господар ипак обрати са пријавом по §§ 42 и 44 Закона аграрни суд ће га по извршеном извиђању, а пошто утврди постојање ранијег откупа господарског права, пресудом одбити од тражења.

Чл. 35. — (§ 75) — Забрана преноса права на накнаду.

(1) Одредбом § 75 Закона забрањено је да бив. господари могу уступити, односно продати своје право на накнаду за земљиште. Ако се лице које је прибавило овакво право од

бив. господара обрати пријавом у смислу §§ 42 и 44 Закона, надлежни аграрни суд, не упуштајући се у извиђање, одбиће решењем такву пријаву као од ненадлежног лица поднету. Ако се лице, које је прибавило такво право на накнаду обрати са тражењем Министарству пољопривреде или којој другој власти, одбиће се решењем од таквог тражења као неумесног и на закону неоснованог.

(²) Једино могу бив. господари после добијеног позива ради пријема досуђене накнаде по правноснажној пресуди издати пуномоћија и другим лицима, да за њих приме досуђену накнаду, па су према томе ништавна и сва пуномоћија, која су у ову сврху издана пре ступања на снагу овога Закона или буду издана и потврђена пре добијеног позива за пријем досуђене накнаде (ст. 1 § 75 Закона).

(³) На захтев заинтересоване странке аграрни судови, ако нађу да је захтев оправдан имају право (ст. 2 § 75) да ревидирају све уговоре и све правне послове, па било да су ти правни послови проистекли из закључених уговора било да су извршени у ма којој форми пре ступања на снагу овога Закона, а тичу се односа које имају аграрни судови по Закону расправити и уредити. Ако аграрни суд коме је захтев упућен утврди, да је странка закљученим уговорима или извршеним правним пословима неправилно оштећена, има по службеној дужности поништити такве уговоре и правне послове (ст. 3 § 75).

(⁴) Ревидирања уговора решиће се истом пресудом, којом се решава тражење имаоца господарских права.

Чл. 36. — (§ 77) — Правопријемници бив. обрађивача.

(¹) Сви прописи §§ 4, 6, 7, 10 и 12 Закона, који се односе на обрађиваче предвиђене у § 2 Закона, важе по § 77 Закона и за лица, која су на који било начин откупила земљу од отсељених чивчија и других обрађивача, пошто су она са откупљеном земљом примила на себе и све обавезе продавца према држави и бив. господару по овом Закону.

(²) По одредби § 77 Закона обавеза купца постојаће и у случају ако је отсељен и бив. господар купљеног земљишта, јер држава према њему има по Закону обавезу плаћања накнаде.

(³) Оваква лица обавезна су по Закону да се обрате надлежном општинском суду са уредним пријавама у смислу §§ 41 и 43 Закона и да у свему поступе по прописима Закона, који важе и за остале обрађиваче земљишта бив. господара. Ако то не учине према њима ће се применити, као и према другим обрађивачима, одредба ст. 2 § 41 Закона.

Чл. 37. — (§ 80) — Достављање пресуда и вођење евиденције по правноснажним пресудама.

(¹) Ради потребне евиденције и поступка по одредби § 80 Закона, Виши аграрни суд и аграрни судови достављаће Министарству пољопривреде за финансијски отсек од сваке своје извршне пресуде по два примерка у овереном препису.

(²) По пријему пресуде односно по непосредној предаји пресуде од имаоца господар-

ског права издаће Министарство пољопривреде према § 23 Закона Министровим решењем налог Државној хипотекарној банци да из фонда за ликвидацију аграрних односа из § 2 Закона исплати бив. господару досуђену накнаду. Издатом налогу (решењу) приложиће се један примерак пресуде.

(3) Истовремено у колико се ради о пресуди за обрађиваче из тач. 2, 3, 4 и 5 § 2 Закона Финансијски отсек доставиће Министарству финансија за одељење државних дугова и државног кредита сходно ст. 3 § 28 Закона све потребне податке по правноснажној пресуди аграрног суда, ради задужења појединих обрађивача и наплате накнаде, коју држава за њих плаћа бив. господарима.

(4) О издатиим налозима за исплату накнаде Министарство пољопривреде (Финансијски отсек) водиће потребну евиденцију свих коначно ликвидираних аграрних односа. У ту сврху имаће финансијски отсек установити потребне књиге у које се имају уписати одредбе из правноснажних пресуда аграрних судова. Уједно ће финансијски отсек на једном примерку пресуде означити редни број књиге евиденције, под којим је пресуда заведена па затим ће се поједине пресуде заједно са примљеним преписом тапија (§ 71 Закона) уложити по реду редних бројева у посебне фасцикуле и чувати као новчане документе.

(5) У садашњим главним књигама финансијског отсека о исплати привремене ренте забележиће се под ставком, под којом је поједини бив. господар заведен, ди је аграрни однос коначно ликвидирао правноснажном

пресудом аграрног суда бр. од: а која је уведена под редним бројем књиге евиденције.

(6) Из књига евиденције узеће референт статистике Министарства пољопривреде податке за општу аграрну статистику.

Чл. 38. — (§ 81) — Надзор над аграрним судовима и државним заступницима.

(1) Министар пољопривреде врши надзор над административним радом аграрних судова и издаје им сва потребна наређења и упутства. У изрицању пресуда аграрни судови су независни и они пресуде доносе по слободном убеђењу, а на основу Закона.

(2) Министар пољопривреде контролише рад државних заступника и даје им сва наређења и упутства потребна за вршење дужности која им је Законом одређена и уопште се стара о правилном, брзом и успешном раду судова.

(3) Своје право надзора, министар пољопривреде може вршити и преко својих нарочитих изасланика предвиђених у § 81 Закона.

(4) Државни заступници настојаће да и преданим радом пре одржане расправе прикупе по званичној дужности све потребне податке и доказе, који ће омогућити суду брзу и правилну ликвидацију свих аграрних односа и покренутих спорова по Закону.

(5) Како је брза ликвидација аграрних односа од општег државног интереса, имају опште управне, судске, аграрне, финансијске, општинске и друге власти и установе пружити

аграрним судовима и државним заступницима сваку правну помоћ и по њиховим тражењима најхитније поступати.

Чл. 39. — (§ 84) — Пријаве турских држављана.

Пријаве предвиђене у §§ 42 и 44 Закона имају поднети и имаоци господарских права из § 84, јер ће се и њихови обрађивачи обратити за расправу заснованих аграрних односа. По поднетим пријавама суд ће пресудом расправити постојећи аграрни однос и одредити накнаду, која ће се исплатити онда, кад за то уследи потребно законско наређење.

Чл. 40. — Законски изрази.

Израз: „властина (влаштина)”, „потврда о властини”, „застава” и „заставне књиге” употребљени у општем имовинском закону за Црну Гору одговарају изразима употребљеним у овом закону: „господарско право”, „тапија”, „хипотека” и „интабулационе књиге”.

Чл. 41. — (§ 82) — Престанак рада аграрних суда.

Кад који аграрни суд заврши рад у коме срезу обавестиће непосредно Министарство пољопривреде и оно ће га својом одлуком разрешити, или упутити на рад у друго подручје, а сва своја акта, књиге и печат предати Врховном повереништву аграрне реформе у Скопљу на чување. Исти поступак важи и за Виши аграрни суд кад заврши рад на целом свом подручју.

Чл. 42. — (§ 83) — Измене и допуне.

Министар пољопривреде може по потреби својим посебним наредбама поједине одредбе овога Правилника у духу Закона допунити или изменити.

Чл. 43. — Овај Правилник ступа на снагу кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Службене ноине Бр. 174 — XLIX од 3 августа, 1933 год.

Аграрни суд за срез:

Уз број:

ПОПИС АКАТА

Н. Н.

Против: Н. Н.

Ред. бр.	Назив радње или исправе	При- лози	Број који је на исправи	Примедба
1	Пријава имаоца госп. права Хурије Хафизагића	1	Бр. 35/32	
2	Пријава обрађивача Васе Петровића	12	Бр. 148/33	
3	Пуномоћје Хафизагића за адвоката и н.		Ов. 35 3	
4	Приговори државног заступника	2	Бр. 43 Д. 3.	
5	Одговор обрађивача Васе Петровића			
6	Одговор имаоца госп. права Хафизагића			
7	Протокол о увиђају			
8	Белешка о рочишту			
9	Нацрт геометра			
10	Пресуда			
11	Записник о већању			
12	Жалба Хафизагића			
13	Жалба обрађивача Петровића			
14	Доставнице о пријему пресуде			

Образац бр. 1, чл. 26 Правилника.
„Попис аката“ (не сме се употребити за омот).

Аграрни суд за срез

Рађено дана

На лицу места у

.

ПРОТОКОЛ УВИЂАЈА

Предмет увиђаја:

1) Утврђивање господарског
права

2) Признање права обрађивача

.

.

Увиђај извршили:

Претседник суда

Чланови суда:

1)

2)

Деловођа-писар,

Присутни увиђају:

1) Бивши господар

.

2) Обрађивач

.

3) Државни заступник

4) Геометар

Сведоци

.

Пошто је претседник суда утврдио, да су свима
странкама и сведоцима правоваљано достављени по-
зови, а геометру и државном заступнику на потпис
саопштен дан увиђаја, позива странке, да изнесу своје
захтеве и даду обавештења, потребна за извршење
увиђаја.

Бивши господар показује и означава објект спора, па изјављује:

Обрађивач показује земљиште, које он обрађује, па изјављује:

Приговор Државног заступника

Претседник позива геометра, да премери земљиште, које држе обрађивачи, постави граничне тачке особено за сваког обрађивача и изради скице.

Суд обишавши цео објект имаоца господарског права уз припомоћ геометра утврђује главна обележја овог објекта

Суд прелази на саслушање позваних сведока, а саслушава и привидне сведоке ако нађе да је то потребно

Присутни потписују протокол увиђаја:

- 1) Државни заступник
- 2) Геометар
- 3) Бив. господар
- 4) Обрађивач
- 5) Сведоци

Претседник саопштава свима присутнима да ће рочиште за суђење одржати још истог часа на лицу места или истог дана у

Завршено у . . . часова

Деловођа-писар, Претседник суда,

(М. П.)

Образац бр. 2 чл. 27 Правилника.

Аграрни суд за срез

Рађено дана
у општини

БЕЛЕШКА О РОЧИШТУ

Предмет спора.

Претседник суда
1) Господарско право

Чланови суда
2) Обрађивачко право

Деловођа

Присутни рочишту:

Бив. господар

Обрађивач

Државни заступник

Геометар

Сведоци

Претседник отвара рочиште, па позива деловођу, који чита све пријаве и одговоре са потребним доказима, приговор Државног заступника и протокол увиђаја.

Затим се испитују позвани, а према потреби и приведени сведоци.

Претседник позива странке, да обзиром на резултате увиђаја и рочишта конкретизирају своја тражења.

На то изјављују:

Бив. господар

Обрађивач

Државни заступник

Претседник изјављује да је рочиште завршено и закључено и да ће суд по завршном већању прогласити пресуду.

Потпис присутних
странака и сведока:

Суд се повлачи на већање, о чему саставља посебни записник који се прилаже предмету, па по томе претседник проглашава странкама пресуду са саопштењем да ће им иста бити писмено предана.

Деловођа-писар, Претседник суда,

(М. П.)

Образац бр. 3 чл. 27 Правилника.

Аграрни суд за срез

У име Његовог Величанства Краља, Аграрни суд за срез
састављен од претседника
чланова суда
деловође
надлежан по §§ 30—34 Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе,
одређен
извршивши увиђај на лицу места у атару села . . .
општине дана
и одржавши рочиште дана

по пријавама
бившег господара
обрађивача
изрекао је

ПРЕСУДУ

1) Признаје се на основу § 13 Закона бив. господару господарско право на земљиште

2) Проглашује се на основу § 4, 6 и 10 Закона обрађивач сопствеником по чивчијском праву и основу по наполичарском праву и основу по закупном праву и основу по момачком праву и основу непресидно до данас држаног земљишта

3) Бив. господару оставља се на основу § 15 Закона на слободно уживање као његова лична својина (параспур) земљиште

4) Бив. господару има се на основу §§ 17 и 18 Закона платити

а) за откупљено земљиште накнада у новцу у износу од динара и словима дин.

б) у име 3% ренте почев са 1919 годином до дана ове пресуде динара и словима дин.

5) Чивчија није дужан по § 4 Закона да плати накнаду држави за откупљено земљиште.

6) Обрађивач дужан је на основу § 26 Закона да плати за пресудом досуђено земљиште држави суму од динара у 10

годишњих рата без интереса, од којих прва пада 1-ог јануара године . . . , која се има положити код пореске управе у

7) Цела сума од динара . . . која се има исплатити бившем господару, положиће се код надлежног суда у . . . за измирење хипотекарних потраживања

8) Првостепени ће суд у . . . издати у смислу § 71 Закона новом сопственику . . . баштинску тапију, па ће истовремено одобрити за обезбеђење права државе хипотеку на терет новог сопственика за откупљену суму од дин. . . а скинути хипотеку, која је за рачун поверилаца стављена бившем господару као сопственику имања, на које се новом сопственику издаје тапија.

9) Бившем чивчији-наполичару-закупцу признаје се у смислу § 11 Закона и члана 10 става 2 Правилника обрађивачко право на . . . хектара, па ће му надлежне аграрне власти на његово тражење по § 12 Закона односно § 11 Закона о насељавању Јужних крајева доделити исто толику површину земљишта.

10) Површина од . . . хектара, коју чивчија-наполичар-закупац-момак . . . није обрађивао, ставља се на основу §§ 4, 6 Закона на расположење аграрној власти у . . . у сврху поступка по § 12 Закона о уређењу аграрних односа и § 11 Закона о насељавању Јужних крајева.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Пресуда се има предати на рецепис:

- 1) Бив. господару
- 2) Обрађивачу
- 3) Државном заступнику

Пресуду предати на потпис хипотекарном повериоцу.

Пресуђено у аграрном суду за срез
дан месец 19 . . . године
у Бр.

Деловођа-писар, Чланови суда Претседник суда,

(М. П.)

Образац бр. 4 чл. 30 Правилника

Аграрни суд за срез

У име Његовог Величанства Краља, Аграрни суд
за срез
састављен од претседника
чланова суда
деловође
надлежан по §§ 30—34 Закона о уређењу аграрних
односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне
Горе,
одређен
извршивши увиђај на лицу места у атару села . . .
општине дана
и одржавши рочиште дана
по пријавама
бившег господара
обрађивача

изрекао је

ПРЕСУДУ

- 1) Манастиру
ставља се на слободно располагање као потребан

минимум за одржавање земљиште у површини . . .
 . . . у границама :
 :

2) Обрађивач

. проглашује се по арендаторском
 праву и освою сопствеником непрекидно до данас
 држаног земљишта

3)

4)

5)

6) Проглашује се на основу закона обрађи ач

. по чивчијском праву и основу сопствеником до данас
 држаног земљишта

7) Манастиру

има се на основу §§ 17 и 18 Закона платити:

а) за откупљено земљиште накнада у новцу у
 износу од динара и словима динара

б) у име 3% ренте почев са 1919 годином до
 дана проглашења ове пресуде динара и
 словима динара

8) Бивши арендатор

. :
 дужан је на основу § 26 Закона, да плати за пре-
 судом досуђено земљиште држави суму од дин.
 и словима у 10 годишњих рата
 без интереса, од којих прва пада 1 јануара год.
 која се има положити код пореске власти у

9) Бивши чивчија

. :
 није дужан по § 4 Закона да плати накнаду држави
 за откупљено земљиште.

10) Првостепени ће суд у издати у
 смислу § 71 Закона новом сопственику
 баштинску тапију, па ће истовремено одобрити за
 обезбеђење права државе хипотеку на терет новог
 сопственика за откупљену суму од дин.
 а скинути хипотеку, која је за рачун поверилаца
 стављена манастиру као дужнику имања, на које се
 новом сопственику издаје тапија.

11) Бивши арендатори, пошто на манастирском
 имању ниси подмирени земљом, могу поднети у сми-
 слу § 11 Закона о насељавању Јужних крајева молбе
 надлежној аграрној власти ради доделе земље.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Пресуда се има предати на рецепт:

1) Бив. господару

2) Обрађивачу

3) Државном заступнику

Пресуду предати на потпис хипотекарном пове-
 стицу.

дана месеца 19 године

Пресуђено у аграрном суду за срез

у Бр.
 Делозођа-писар, Члагови суда Претседник суда,

.

(М. П.)

Образац бр. 5 чл. 30 Правилника.

Аграрни суд за срез

У име Његовог Величанства Краља, Аграрни суд
 за срез
 састављен од претседника

чланова суда
деловође
надлежан по §§ 30—34 Закона о уређењу аграрних
односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне
Горе,
одређен
извршивши увиђај на лицу места у атару села . .
општине дана
и одржавши рочиште дана
по пријавама
бившег господара
обрађивача
изрекао је

ПРЕСУДУ

1) Земљиште
проглашује се на основу § 5 Закона државним
.
2) Проглашује се на основу §§ 4, 6, 10 обрађивач
.
сопственик по
чивчијском праву и основу
наполичарском праву и основу
закупном праву и основу
непрекидно до данас државног земљишта
.
3) Бивши чивчија
.
није дужан по § 4 Закона да плати накнаду држави
за откупљено земљиште
4) Бивши наполичар-закупац
.
дужан је на основу § 26 Закона да плати за пресудом
досуђено му земљиште држави суму од дин.
и словима динара у 10 годишњих

рата без интереса, од којих прва пада 1 јануара
године, која се има положити код по-
реске власти у

5) Првостепени ће суд у издати
у смислу § 71 Закона сопственицима
. :
баштинску тапију, па ће истовремено одобрити за обез-
беђење права државе хипотеку за откупљену суму
од динара и словима динара

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Пресуда се има предати на рецепт:

- 1) Бив. господару
- 2) Обрађивачу
- 3) Државном заступнику

Пресуду предати на потпис хипотекарном пове-
риоцу.

Пресуђено у аграрном суду за срез
дана месеца 19 године
у Бр.
Деловођа-писар, Чланови суда Претседник суда,
.

(М. П.)

Образац бр. 6 члан 30 Правилника.

Аграрни суд за срез

У име Његовог Величанства Краља, Аграрни суд
за срез
састављен од претседника
чланова суда
деловође :
надлежан по §§ 30—34 Закона о уређењу аграрних
односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне
Горе,

одређен
 извршивши увиђај на лицу места у атару села
 општине дана
 и одржавши рочиште дана
 по пријавама :
 бившег господара
 обрађивача

 изрекао је

ПРЕСУДУ

- 1) Признаје се на основу § 13 Закона

 господарско право на земљиште

- 2) Бившем господару има се на основу §§ 17
 и 18 Закона платити:
 а) за откупљено земљиште накнада у новцу у
 износу од динара . . . и словима динара
 б) у име ренте почев са 1919 године до дана
 проглашења ове пресуде дин. и сло-
 вима динара
- 3) Земљиште под 1) ставља се аграрној власти
 у на располагање по § 11 Закона
 о насељавању Јужних крајева.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Пресуда се има предати на рецепис:

- 1) Бив. господару
- 2) Обрађивачу
- 3) Државном заступнику

Пресуду предати на потпис хипотекарном пове-
 риоцу.

Пресуђено у аграрном суду за срез
 адна месеца 19 . . године
 у Бр.

Деловођа-писар, Чланови суда Претседник суда,

(М. П.)

Образац бр. 7 чл. 30 Правилника (напуштена
 земљишта).

Аграрни суд за срез

У име Његовог Величанства Краља, Аграрни суд
 за срез
 састављен од претседника
 чланова суда
 деловође :
 надлежан по §§ 30—34 Закона о уређењу аграрних
 одбоса у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне
 Горе,
 одређен
 извршивши увиђај на лицу места у атару села
 општине дана
 и одржавши рочиште дана
 по пријавама
 бившег господара
 обрађивача

 изрекао је

ПРЕСУДУ

- 1) Имаоц господарског права, пошто није поднео
 пријаву, губи на основу § 42 Закона право на накнаду.
- 2) Проглашују се на основу §§ 4, 6, 10 обрађивач

 сопствеником по
 цивичком праву и основу
 наполичарском праву и основу
 закупном праву и основу
 непрекидно до данас државног земљишта

. :
 :

3) Бивши чивчија
 није дужан по § 4 Закона да плати накнаду држави,
 за откупљено земљиште

4) Бивши наполичар-закупац-момак
 :
 дужан је на основу § 26 Закона да плати за пресудом
 досуђено земљиште држави суму од дин.
 и словима у 10 годишњих рата
 без интереса, од којих прва пада 1 јануара год.
 која се има положити код пореске власти у
 која би сума припала имаоцу господарског права
 да му је то право пресудом признато.

5) Првостепени ће суд у
 издати у смислу § 71 Закона новим сопственицима
 :
 баштинску тапију, па ће истовремено одобрити за
 обезбеђење права државе хипотеку за откупљену суму
 од динара и словима динара

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Пресуда се има предати на рецепис:

- 1) Бив. господару
- 2) Обрађивачу
- 3) Државном заступнику

Пресуду предати на потпис хипотекарном пове-
 риоцу.

Пресуђено у аграрном суду за срез
 дана месеца 19 године
 у Бр.
 Деловођа-писар, Чланови суда Претседник суда,

(М. П.)

Образац бр. 8 чл. 30 Правилника (пусто зем-
 љиште).

ЛЕСТВИЦЕ II КАТАСТРАЛНЕ КЛАСЕ

катастарског чистог прихода за срезове Србије и Црне Горе

Утврђене од Комисије за утврђивање чистог прихода од зем-
 љишта а на основу Закона о непосредним порезима од 8
 фебруара 1928 године и Уредбе о делокругу и начину, рада
 Комисије за утврђивања чистог прихода од земљишта од 9
 маја 1928 год. а које се обнародују на основу чл. 7 поме-
 нуте Уредбе ради знања и управљања.

Редни број	С Р Е З	Њиве (оранице)	Вргови и вољаци	Виногради	Ливаде (сенокоси)	Пашњаци и пашине	Шуме
1	Битољски	650	1400	1100	850	225	110
2	Дебарски	375	450	700	500	100	80
3	Кавадарски	600	750	1300	750	200	110
4	Кичевски	425	700	800	650	140	120
5	Крушевски	425	700	800	700	130	110
6	Мориховски	600	650	700	800	200	110
7	Охридски	600	1000	1200	800	120	120
8	Преспански	600	1000	1100	800	120	110
9	Прилепски	600	1000	1000	800	200	110
10	Струшки	600	1000	1200	800	120	70
11	Дежевски	450	700	400	650	180	90
12	Жички	700	1300	650	800	300	140
13	Сјенички	350	250	—	550	180	60
14	Тринавски	700	1400	1200	800	250	140
15	Штавички	300	375	—	500	60	70
16	Босилградски	325	475	—	425	80	40
17	Лабски	600	700	650	750	80	100
18	Андријевички	325	475	—	550	80	90
19	Барски	500	750	1000	600	90	80
20	Берански	350	475	—	550	70	70
21	Даниловградски	450	700	700	500	60	50
22	Ђаковички	600	800	700	850	150	90
23	Источки	600	750	700	800	140	80
24	Колашински	300	375	—	450	50	90
25	Никшићки	325	475	250	500	50	70
26	Њефски	650	800	650	850	120	50
27	Подгорички	500	700	800	650	60	80

Редни број	СРЕЗ	Ниве (орашне)	Вртови и воћњаци	Виногради	Ливаде (сенокосе)	Пашњаци и пашине	Шуме
28	Цетињски	350	325	300	450	30	40
39	Шавнички	275	325	—	400	45	60
30	Белопољски	425	600	—	650	1 0	100
31	Милешевски	450	650	—	650	120	90
32	Нововарошки	350	500	—	500	70	70
33	Плевањски	350	550	—	600	140	90
34	Прибојски	450	650	—	650	90	120
35	Дојрански	750	1300	1100	650	200	40
36	Ђеђелијски	800	1300	1200	650	200	120
37	Неготински	600	1100	800	600	200	110
38	Стружички	850	1300	1200	800	200	110
39	Кочански	850	1200	1300	600	200	100
40	Малешки	350	650	—	600	110	80
41	Овчовошки	700	1200	1200	750	200	50
42	Радовински	650	1000	1100	800	150	90
43	Царевоселски	375	700	750	600	110	90
44	Штитски	650	1300	1300	850	225	100
45	Ѓвљаски	650	800	700	850	180	100
46	Кривопаљачки	400	550	600	650	120	80
47	Прешевски	600	750	900	750	160	100
48	Горски	350	—	—	500	100	80
49	Грачанички	600	800	650	650	250	80
50	Неродимски	650	800	650	800	250	100
51	Подгорски	500	—	225	750	120	80
52	Подрињски	500	700	1000	750	150	70
53	Шаприљински	600	850	950	800	200	110
54	Ључитрски	600	750	750	700	200	100
55	Дренички	450	500	—	650	150	90
56	Митровички	600	1000	400	800	225	120
57	Велешки	700	1400	1200	800	180	120
58	Галички	350	475	700	550	160	100
59	Горњополошки	700	1200	1200	1000	300	140
60	Доњополошки	800	1400	1300	1000	300	140
61	Жеглиговски	700	1300	1000	800	200	120
62	Качанички	600	700	—	750	180	30
63	Кратовски	425	600	700	650	120	90
64	Поречки	450	600	700	650	110	110
65	Скопски	900	1800	1400	1100	325	160

ПРАВИЛНИК

Бр. 49980 — VI а од 1 августа, 1933 год.,

за извршење Закона о ликвидацији аграрне реформе
на великим поседима.

На основу § 78 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 године са његовим изменама и допунама од 5 децембра 1931 год. и 24 јуна 1933 године прописује се овај Правилник за извршење закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима.

Чл. 1. — Закон о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима преузео је, осим неких мањих измена, начела ранијих аграрних закона. Због тога се у примењивању овога Закона има водити рачуна о већ проведеном поступку и створеном стању применом ранијих привремених аграрних закона и одредаба.

Чл. 2. — Закон о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима одређује:

1. Поседе који потпадају под одредбе Закона;

II. Некретнине тих поседа, које се имају оставити власнику на слободно располагање и оне које се имају употребити за експропријацију, (објекте аграрне реформе);

III. Аграрне субјекте, у чију се корист експропришу некретнине поседа;

IV. Висину и начин исплате накнаде за експроприсане некретнине;

V. Поступак и начин provedбе експропријације.

I. Поседи који потпадају под одредбе закона

Чл. 3. — Параграфима 2 до 9 одређени су, у складу са досадањим законима, поседи на које се има применити Закон.

У §§ 3, 4 и 8 Закона наведени су изузеци од општих прописа односно допуне тих прописа.

Чл. 4. — По § 3 Закона потпадају под одредбе Закона сви поседи преко 100 јутара обрадиве земље, који су до 26 јуна 1931 год., као дана ступања на снагу Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима, употребљени за аграрне сврхе применом Закона од 4 јуна 1922 године о издавању у закуп оних поседа, који не досижу максимума, за доказ чега служе ранија правноснажна решења.

Поседи испод 100 к. ј. не потпадају под одредбе Закона.

Чл. 5. — Обзиром на опште социјалне сврхе којима служе, одредбом § 4 Закона створени су изузеци за државна и самоуправна (општинска и бановинска) добра као и за поседе имовних општина.

Чл. 6. — Од општих прописа изузима § 8 Закона некретнине, које су приведене аграрним сврхама после 27 фебруара 1919 године применом Закона којима су разрешени кметски, беглучки, чивчијски, колонатски и њима слични односи у Босни и Херцеговини, на на подручју Јужних крајева и у Далмацији.

Исто тако овим параграфом изузете су некретнине које су земљорадници купили од великих поседника или стекли заменом или доселашћу а узима се под одредбе Закона земљиште, које су земљорадници уступили великим поседницима у замену а ова замена у земљишним књигама није проведена.

Све чињенице у погледу куповине, замене или доселости имаду првостепене власти утврдити и оценити.

II Објекти аграрне реформе

Чл. 7. — Некретнине поседа које се имају оставити коначно власнику на слободно располагање одређене су прописима §§ 10, 12 до 17 и § 24 Закона.

Све остале некретнине које се по наведеним прописима не остављају власнику начелно су одређене за експропријацију.

Одредбама § 11 Закона предвиђен је нарочити поступак у погледу provedбе експропријације некретнина поседа италијинских и мађарских држављана с обзиром на нарочите међународне споразуме.

Чл. 8. — Обрадиво земљиште (§ 5 Закона) начелно је одређено за експропријацију у колико премашује у §§ 2 и 3 предвиђени максимум.

Изузетно нису предмет експропријације воћњаци, виногради са винцилirским депутатима и депутати за индустријске намештенике као и депутати шумског особља по стању 27 фебруара 1919 године (§§ 13, 14 и 15 Закона).

Депутати за остало особље великог поседа нису изузети од експропријације.

Чл. 9. — Пашњаци нису изузети од експропријације (§ 10 и 24 Закона).

У колико су способни за другу пољопривредну културу, што имају утврдити стручњаци, пашњаци се третирају као обрадива земља те се имаду одредити за експропријацију односно оставити власнику у ужи максимум.

Власнику се остављају у шири максимум потребне површине необрадивих пашњака као и мање површине таквих пашњака у арондацији ужег максимума док се мање површине необрадивих пашњака у арондацији издељене земље имају одредити за експропријацију.

Већи комплекси необрадивих пашњака у једној или више целина одређени су за експро-

пријацију на корист аграрних субјеката из става 1 § 24 Закона.

Општински пашњаци који се воде у катастру као такви и нису већ одвојени за аграрне сврхе, изузетно су излучени од експропријације осим оних ритова, који се сада мелиорирају, (§ 12а Закона).

Одредба о ритовима, односно о пашњацима у ритовима, који се сада мелиорирају, односи се само на т.зв. Панчевачки Рит, чија је мелиорација у току.

Чл. 10. — Земљишта са подземном дренажом, подводна и поплавама изложена земљишта нису излучена од експропријације, него долазе у обзир код одређивања друге положине ужег максимума, ширег максимума и супермаксимума.

Веће површине мочвара и неплодних ритова може Министар пољопривреде излучити из експропријације уз обвезу предвиђену у чл. 56 овог Правилника. Иначе могу се оваква земљишта дати власнику у шири максимум а за остатак важи начело да се експропришу у корист аграрних субјеката ако леже у арондацији раздељеног обрадивог земљишта а у корист аграрних субјеката из § 19 а и 24 став 1, ако чине веће комплексе у једном или више делова.

Чл. 11. — Шуме и шумско земљиште начелно нису предмет експропријације.

Изузетке одређују §§ 12 и 24 Закона. Прописом § 12 задржано је за експропријацију

све шумско земљиште на релативном шумском тлу, које је, као обрадива земља, узето у сврхе аграрне реформе. Дата је, такође, могућност експропријације шумског земљишта, које је преко пет година под пољопривредном културом.

По одредбама § 24 Закона шуме могу бити предмет експропријације по оцени Министра пољопривреде у споразуму Министра шума и рудника а према потреби околног житељства.

Шумске енклаве третирају се као саставни део шума.

Чл. 12. — Нису предмет експропријације, без обзира на културу, индустријска земљишта, на којима се налазе индустријски објекти (творничке зграде, слагалишта, дворишта) и остала тим објектима неопходно потребна земљишта, а код рударске индустрије изузета су и остала земљишта, која служе непосредно рударству.

Такође су изузети из експропријације рибњаци и земљишта у грађевинским зонама, у колико нису до сада употребљена за аграрне сврхе.

Чл. 13. — Као црквени велики поседи у смислу Закона о ликвидацији аграрне реформе имају се сматрати само они велики поседи, који издржавају из својих прихода, — на територији где важи овај Закон, — црквене, верске, просветне, хуманитарне или установе опште користи.

Црквени поседи изједначени су са осталим великим поседима но с тим изузетком, да се неподељена земљишта ових поседа могу експроприсати само по одобрењу Министарског савета (§ 17 Закона).

У случају потребе да се од црквених поседа експроприше неподељено земљиште, Министар пољопривреде ће ставити предлог Министарском савету и потом донети коначну одлуку по ст. 10 § 49 Закона.

Чл. 14. — Под условима из § 16 Закона изузете су од експропријације површине супермаксимума из тога параграфа. Забележба забране отуђивања и оптерећивања предвиђена у том параграфу уписале се у земљишним књигама по предлогу надлежне Банске управе након преноса површина супермаксимума у посебни уложак изузев земљишта из ст. 5 § 16.

У колико би била на којем поседу по ранијим прописима већ брисана забележба са површина супермаксимума, Банска управа затражиће одмах од надлежног суда да се ново упише забележба забране по § 16 Закона.

Ако власник супермаксимума из става 4 § 16 Закона уступи за сврхе аграрне реформе друге површине, решење о томе као и решење о брисању забране доноси Министар пољопривреде по предлогу Банске управе. За уступљено земљиште власник ће добити оштету по Закону о ликвидацији аграрне реформе.

У ставу 3 § 16 Закона предвиђено брисање забележбе након истека 10 година дозволиће, по молби власника, надлежна Банска управа.

Чл. 15. — Без икаквих услова изузети су од експропријације супермаксимуми по § 17 Закона, површине из § 15 те земљишта са подземном дренажом и на подручју водних задруга одређена у супермаксимум по ст. 5 § 16 Закона.

III Аграрни субјекти

Чл. 16. — Аграрни субјекти су одређени, придржавајући се начела ранијих Закона, у §§ 18 до 27 Закона.

Начелно су утврђени као аграрни субјекти сва она лица, која су по ранијим прописима добила земљу, за ону површину коју држе.

Изузетно од начела тач. 2 § 19 Закона могу се дати веће површине земље, коју не приме намењени аграрни субјекти најближим и другим аграрним субјектима за допуну њихових поседа.

Такође се могу дати аграрним субјектима веће површине подводног и поплавама изложеног земљишта слабог квалитета (§§ 19а и 23 Закона).

Чл. 17. — На корист апсолвената виших и нижих господарских школа експроприсаће се земљиште из § 27 Закона под условима:

1) да се обвежу да ће земљу, која се у њихову корист експроприше, обрађивати сами и у својој режији и

2) да ће употребити све мере да од ове земље створе мала угледна добра, која ће кофисно послужити околини.

Оваква ће се земља првенствено експроприсати у корист оних апсолвената нижих и виших пољопривредних школа, који су услед ликвидације великих поседа разрешени службе. И остала лица са квалификацијама из поменутог параграфа могу бити субјекти за оваква земљишта као и државни, самоуправни и приватни намештеници са тим квалификацијама ако су службу напустили или им је она престала тећи без њихове кривице.

Сви, пак, морају доказати да су сиромашног стања, да нису кажњавани за бесчасна дела или по Закону о заштити државе.

IV Висина и начин исплате накнаде за експроприсана земљишта

Чл. 18. — Висина накнаде за експроприсана земљишта одређена је §§ 28 до 45 Закона.

За одређивање коначне оштете експроприсаног земљишта основа је чисти катастарски приход по стању 1919 год. и то за обрадиве површине чисти катастарски приход II класе а за винограде и пашњаке чисти кат. приход I класе што важи и за она необрадива земљишта (трстик, мочваре) која имају чисти кат. приход.

Начин исплате, тип обвезница и све остале одредбе за извршење финансијске стране Закона прописале се Уредбом Министра финансија у споразуму са Министром пољопривреде а у сагласности са Министарским саветом у року од 3 месеца од дана ступања на снагу Закона од 24 јуна 1933 год. о изменама и

допунама Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима.

Чл. 19. — По пропису § 36 Закона могу се изузетно власник и аграрни субјект споразумети о висини и начину исплате и то уз одобрење Министра пољопривреде.

Овакви споразуми имају се склапати у форми купопродајних уговора и пре доношења експропријационе одлуке у корист аграрних субјеката поднети надлежној комисији за ликвидацију аграрне реформе, која ће их са својим извештајем, пописом купаца и збиром продатих површина и куповне цене, преко Банске управе, доставити Министарству на одобрење.

Допринос од 5% за колонизациони фонд од уговорене цене имаде продавац платити најдаље у року од 30 дана након доставе разреза.

Власници поседа, који се користе овом одредбом а чији поседи на дан 27 фебруара 1919 године нису имали обрадиву површину предвиђену у § 2 Закона не плаћају овај допринос.

V Поступак и начин provedбе експропријације

а) Утврђење објеката

Чл. 20. — У сврху заснивања поступка за утврђење некретнина великог поседа из § 10 Закона аграрни одељци реских начелстава имају сва ранија акта, која се односе на утврђење објеката једног поседа: забележбу забране отуђивања и оптерећивања, записнике о одвојним расправама, одлуке о одвајању, по-

седовне листове, земљишно-књижне извадке, техничке елаборате, раније одлуке о утврђивању објеката по наредби бр. 21.725/25 и т. д., средити у досије и акта прошити и доставити Банској управи са извештајем и предлогом у погледу даљег рада.

Евентуално још нерешене молбе за одобрење продаје по § 38 Финансијског закона од 31 јула 1925 године имају надлежне Банске управе решити пре доношења одлуке по § 49 Закона.

Чл. 21. — У § 49 Закона предвиђени аграрни одбор је саветодавни орган аграрних власти.

Тај одбор сачињавају:

1) један општински одборник кога изабере општински одбор;

2) претставник аграрне заједнице односно претставници аграрних заједница ако их у општини има више;

3) по један претставник на сваких 50 аграрних субјеката једне општине с тим да их највише може бити 25, које изашаљу аграрни субјекти по захтеву аграрних власти.

Аграрни одбор је дужан да се одазива позиву аграрних власти.

Ако позвани одборници не приступе расправи уредовање ће се обавити правноснажно без њих.

Чл. 22. — Код поседа где је донета одлука по наредби Бр. 21725/25 важи опште правило (§ 46 Закона) да се поступак нема обнављати

већ се по учињеним потребним извидима, има само одлука донети саобразно прописима Закона.

Код осталих великих поседа има се провести поступак у смислу § 49 Закона а у вези са прописима Правилника о техничким радовима.

Чл. 23. — 1) Одлуке по §§ 46 и 49 Закона има да садрже:

а) Утврђење права власништва по стању 27 фебруара 1919 год., са наводом улошка зем. књиге и стања по катастру са наводом бројева поседовних листова и порезних општина;

б) Сумарно укупне површине поседа по земљишним књигама, по катастру и по природи са ознаком појединих култура;

в) Хипотека. реалне терете, патронат и служности са којима је посед оптерећен.

За величину и правне одношаје поседа меродавно је стање у земљишним књигама на дан 27 фебруара 1919 године, а за културе данашње фактично стање.

2) Некретнине које се по §§ 10, 15, 16 и 17 остављају власнику означиће се са наводом земљишно-књижних честица, културом и површином, и то:

а) ужи максимум,

б) шири максимум,

в) супермаксимум по § 15 Закона,

г) супермаксимум по §§ 16 или 17 Закона са наводом решења Министра пољопривреде,

д) шуме и шумске енклаве изузев оних из §§ 12 и 24 Закона,

ђ) индустријско земљиште из става 5 § 10 Закона,

е) земљишта грађевинских зона у градовима и градске шуме,

ж) рибњаци,

з) мочваре и неплодни ритови који се остављају власнику са наводом решења Министра пољопривреде.

3) Земљишта изузета услед доселости (узукапије) затим земљишта продана земљорадницима односно замењена и земљишта на која је примењен Закон о раскидању кметских односа (§ 8 Закона) са наводом зем. књижних катастарских честица, културе и површине.

4) Земљишта излучена испод забране и продана по одредбама чл. 38 Финансијског закона од 31 јула 1925 год. тач. 1 и 2 и по § 76 Закона о продужењу важности Финансијског закона као и земљишта продана по § 39 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима и каснијим изменама и допунама овога Закона, са наводом сумарне површине и односних решења о одобрењу продаје.

5) Некретнине одређене за експропријацију у смислу §§ 10 и 56 до 60 Закона о бројевима катастарских парцела по појединим порезним општинама и сумарном површином по културама.

6) За експропријацију одређени пашњаци и већ експроприсане шуме и шумска земљишта по § 24 Закона са наводом катастралних парцела и сумарне површине по порезним општинама.

За оне велике поседе чије шумске површине премашују 1000 к. ј. а за које није донето решење по § 24 Закона навешће се по земљишно-књижним парцелама укупна површина шумског земљишта. Са шумских некретнина ових великих поседа неће се брисати забрана отуђивања и оптерећивања док се не донесе правноснажно решење по § 24 Закона.

Чл. 24. — И за црквене поседе има се донети одлука по прописима предњег члана.

Ако на црквеним поседима има обрадивих некретнина, које нису власнику остављене по § 10 и 17 Закона, а које на дан 26 јуна 1933 год. нису употребљене за сврхе аграрне реформе, те ће се некретнине са катастралним ознакама, културама и површинама у одлуци навести посебно с напоменом да ће се за њих донети надлежна одлука из § 17 Закона.

Чл. 25. — Одлуком се има решити и питање патроната и служности које постоје на поседу као и питање нових служности које постају потребне услед provedбе аграрне реформе (§§ 58 и 62 Закона).

Чл. 26. — Одлуке по §§ 46 и 49 Закона за велепоседе у срезovima, који су наведени у § 2 Закона а у којима не постоје земљишне књиге и катастар земљишта (раније покрајине Јужне Србије и Црне Горе), донеће се на основу тапија, других јавних исправа и

свих до сада проведених изvida док ће се њихова култура установити прегледом на лицу места.

У сврху утврђивања објеката и других радова, који се по Закону имају провести у срезovima наведеним у § 4 Закона о насељавању Јужних крајева, Министар пољопривреде делегираће Банској управи потребно особље.

Чл. 27. — За поступак око доношења одлуке, доставе жалбе и т. д. важе прописи § 49 Закона и у колико они нису потпуни важе прописи Закона о општем управном поступку.

Чл. 28. — На основу ранијег Правилника донете одлуке и решења о објектима као и завршени поступак остају на снази.

У колико одлуке за поседе мађарских држављана још нису донете имају се одмах донети по пропису ранијег Правилника.

Чл. 29. — Власницима великих поседа на које је био примењен чл. 2 Закона од 4 јуна 1922 године о издавању у закуп оних поседа, који не досижу максимум и т. д. неће се утврђивати и остављати пуни максимум већим се имају оставити само оне површине, које су до доношења Закона уживали у име максимума, а у сваком случају оставиће им се ограничени максимум од 100 јутара.

Чл. 30. — Код средњих поседа који премашују 100 јутара а на којима је такође био примењен пропис чл. 2 Закона наведеног у

предњем члану, има се такође у одлуци поступити на исти начин тј. утврдити само површине, које се остављају власнику и оне које, су раздељене.

Чл. 31. — У погледу малих поседа, који имају обрадиве земље 100 и мање катастралних јутара има се само констатирати величина поседа по културама те поднети Министарству предлог за повраћај.

Чл. 32. — На поседима, који немају обрадиве површине преко ужег максимума (са пашњацима способним за другу културу), као ни необрадивих површина преко ужег и ширег максимума, а од којих поседа од сада није ништа узето за сврхе аграрне реформе, неће се спроводити утврђивање објеката по Закону већ ће само Банска управа донети одлуку, којом ће се констатовати стање оваквих поседа и ту одлуку доставити општини, у чијем се подручју налази посед, ради обнародовања.

Ако ови поседи немају обрадивих површина али имају необрадивих преко ужег и ширег максимума, имају се утврдити само оне необрадиве површине, које би могле доћи у обзир за експропријацију у корист било којих аграрних субјеката те о томе донети одлука. Ако се, пак, утврди да су ове необрадиве површине неупотребљиве за аграрне сврхе (голети, кршеви, гудуре, увале) има се то само одлуком констатовати.

Банска ће управа и кад противу оваквих одлука не буду поднете жалбе, а по истеку рока за жалбе, предмет доставити Министар-

ству ради коначног одобрења одлуке и одређивања брисања забране односно ради излучења од ограничења.

Ако се пак из свих аката или евентуалних извида установи, да ови поседи ипак достижу максимум обрадиве земље, има се поступити по Закону.

б) Комисије за ликвидацију аграрне реформе

Чл. 33. — Комисије за ликвидацију аграрне реформе створене су само за спровођење ликвидације аграрне реформе са надлежношћу наведеном у Закону.

Досадање просторије аграрних одељака при среским начелствима и целокупна архива тог одељка има да стоји на располагању помнутим комисијама.

У срезовима, где није било аграрних одељака, имају среска начелства, за време уредовања у тим срезовима, ставити комисијама на располагање потребне просторије за званично уредовање.

То исто вреди и за општинска поглаварства када комисија буде уредовала у седишту општине.

Чл. 34. — Комисије за ликвидацију аграрне реформе састоје се од:

1) једног аграрног чиновника кога Министар пољопривреде поставља за претседника комисије и једног а по потреби и више његових заменика;

2) једног геометра као техничког стручњака и

3) једног пољопривредног стручњака.

По потреби може се Министровим решењем овој комисији доделити и више аграрних и других чиновника и стручњака према нарави посла. Они могу бити активни или умировљени чиновници.

Пољопривредни стручњак, у колико није аграрни чиновник, има бити првенствено економ оног среза, у коме комисија уређује.

Решење комисије доноси и потписује претседник или његов заменик.

Чл. 35. — Подручја и седиште комисије за ликвидацију аграрне реформе следећа су:

I. у Дравској бановини

1) срезови: Мурска Собота, Доња Лендава, Птуј, Љутомер, Радгона, Марибор Леви Брег, Марибор Десни Брег, Дравоград, Словенградец, Коњице, Шмарје и Цеље са седиштем у Марибору и

2) сви остали срезови ове бановине са седиштем у Љубљани.

II. Савска бановина

1) срезови: Осјек, Таково, Валпово, Вировитица, Подравска Слатина, Нашице, Доњи Михољац, Славонски Брод, Славонска Пожега, Нова Градишка, Новска, Пакрац и Дарувар, са седиштем у Осјеку;

2) срезови: Прелог, Чаковец, Вараждин, Лудбрег, Иванец, Крапина, Преграда, Клањец, Златар и Нови Мароф са седиштем у Вараждину;

3) сви остали срезови ове бановине сем срезова: Вуковар, Винковци и Жупања, са седиштем у Загребу.

III. Дунавска бановина

1) срезови: Вршац, Панчево, Бела Црква, Ковин и Алибунар сем општина: Бока, Сарча, Сечањ, Српска Неузина, Хрватска Неузина и Шурјан, са седиштем у Вршцу;

2) срезови: Вел. Бечкерек, Јаша Томић, Нови Бечеј, Велика Кикинда, Нова Кањижа и Ковачица као и општине из среза алибунарског: Бока, Сарча, Сечањ, Српска и Хрватска Неузина и Шурјан са седиштем у Великом Бечкереку;

3) срезови: Сента, Суботица, Бачка Топола, Сомбор, Апатин, Кула, Озаци, Бачка Паланка, Нови Сад, Стари Бечеј, Жабаљ, Тител, Дарда и Батина, са седиштем у Новом Саду и

4) срезови: Шид, Илок, Ириг, Рума, Стара Пазова, Сремска Митровица и Земун као и срезови Савске бановине: Вуковар, Винковци и Жупања, са седиштем у Вуковару.

IV

Сви остали срезови наведени у § 2 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима сачињавају посебно подручје са седиштем, које ће, по указаној потреби, одредити Министар пољопривреде.

V

Територијална надлежност комисија за ликвидацију аграрне реформе протеже се и на све градове који леже на наведеним подручјима.

Чл. 36. — Ове комисије носе назив: Комисије за ликвидацију аграрне реформе у.... (означити место седишта комисије).

Чл. 37. — Чланове комисије за ликвидацију аграрне реформе и остали потребни персонал одређује Министар пољопривреде посебним решењем.

Чл. 38. — Чланови ових комисија као и комисији додељено помоћно особље не престају бити органи надлештава из којих су комисијама додељени и њихов лични однос не мења се те имају и даље да врше послове које су радили до постављења, паралелно са пословима који спадају у надлежност комисија.

в) Утврђивање аграрних субјеката

Чл. 39. — Ревизија до сада надељених аграрних субјеката свих врста нема се провађати (§ 50 Закона).

Комисије за ликвидацију аграрне реформе преко својих органа, провериће личне и материјалне одношаје надељених аграрних субјеката, утврдиће исправност имена њихова и површину коју држе по ранијим решењима у закупу а све то на основу индивидуалних исказа и спискова аграрних субјеката, деобних нацрта, ранијих одлука о утврђивању субјеката и преслушавањем аграрног одбора и општинског претставника у колико ово буде потребно.

Начелно се имају утврдити као аграрни субјекти сва она лица, која на основу решења аграрних власти уживају аграрну земљу а земља се може одузети само онима, за које се утврди да немају својства аграрних субјеката.

У случају да је аграрни субјекат умро земља ће се експроприсати на његове наследнике ненаводећи их поименично.

Чл. 40. — По извршеном поступку из предњег члана комисија ће донети одлуку по § 52 Закона.

Одлуке се имају доносити по појединим управним општинама.

У одлуци имају бити наведени посебно по групама:

- 1) месни аграрни интересенти и т.зв. аутоколонисти;
- 2) колонисти са општим условима;
- 3) оптант и
- 4) добровољци месни и добровољци колонисти.

Одлука има да садржава:

- 1) азбучним редом све аграрне субјекте у општини по горњим групама са тачним наводом презимена и имена, име оца и место ранијег и садањег сталног боравишта;
- 2) број чланова породице;
- 3) површину коју ужива односно са којом се утврђује;
- 4) на коме је великом поседу ужива;
- 5) поуку о правном леку и
- 6) кратко образложење.

Комисија за ликвидацију аграрне реформе доставиће одлуку надлежном општинском по-

главарству да је три пута у року од десет дана уобичајеним путем јавно прогласи и стави је аграрном субјекту у општинском уреду, за време уредовних часова, на увид, те уз позив, да субјекти могу своје писмено образложене жалбе поднети у року од 15 дана од дана доставе, односно трећег огласа, на Банску управу преко комисије за ликвидацију аграрне реформе.

У свему осталом имају се применити прописи Закона о општем управном поступку.

Чл. 41. — Ако по правноснажности одлуке остане у дотичној општини расположивих површина, комисија ће поступити по прописима §§ 19 и 19а а по саслушању аграрног одбора те утврђења личних и материјалних одношаја ново-пријављених аграрних субјеката, донети одлуку о утврђењу нових субјеката аналогно пропису предњег члана.

Чл. 42. — Ако по подмирењу аграрних субјеката преостане расположива површина из § 23 Закона, комисија за ликвидацију аграрне реформе, преко Банске управе, поднеће о томе, за сваки посед посебно, извештај Министарству са тачним наводом таквих површина, њихових култура и ознака. Извештају се имају прикључити све молбе аграрних субјеката из §§ 25 и 27 Закона, са предлогом ради доношења решења по § 51 Закона.

Чл. 43. — Ако преостану расположиви већи комплекси обрадивог земљишта подесног

за колонизацију, они се имају ставити на расположење добровољаца, оптаната и колониста.

Чл. 44. — Све површине ослобођене одузимањем земље од добровољаца и колониста као и преостала слободна земљишта у атару колонија, имају се првенствено употребити за подмирење ненадељених добровољаца.

Чл. 45. — Након правноснажности одлуке о утврђењу субјеката и објеката као и евентуалних субјеката из § 51 Закона, комисија ће приступити парцелацији расположивог земљишта по прописима Правилника о техничким радовима.

Чл. 46. — У колико је парцелација расположивог земљишта већ проведена она се има узети као основ за дефинитивну надеобу и експропријацију.

Код нових парцелација важи начело да се оне изврше тако да надељеницима остану оне површине које сада држе.

Већа померања односно премештања надељеника може Банска управа дозволити само у изузетним и неопходно потребним случајевима.

Чл. 47. — У случају да неки надељени аграрни субјект не би пристао на експропријацију додељене земље под условима закона, комисија ће поступити по § 19 став 1 Закона.

1) Проведба експропријације

Чл. 48. — По извршењу предњег поступка комисија ће донети одлуку по § 56 Закона. Ову ће одлуку комисија доносити по обрасцима, које ће издати Министарство пољопривреде.

Код доношења одлуке комисија се има држати начела, да се за сваки посед и порезну општину донесе једна колективна одлука. Ако се посед налази у више порезних општина може се донети једна колективна одлука и за више порезних општина, али само онда ако се тиме не би компликовало провођење одлуке у земљишним књигама.

Појединим аграрним субјектима доставиће се изводи из колективне одлуке по обрасцу који ће издати Министарство пољопривреде.

Против ове одлуке може свако заинтересовано лице, у року од 15 дана од дана доставе, поднети жалбу, путем комисије за ликвидацију аграрне реформе, на Банску управу чија је одлука извршна.

Чл. 49. — Као основа за одређивање постотка доприноса за колонизациони фонд, који је дужан платити по § 44 Закона бивши власник, има се узети укупна површина обрадивог земљишта великог поседа по стању од 27 фебруара 1919 године, неубројивши површине из § 8 Закона, које нису објект аграрне реформе.

Власници, чији поседи на дан 27 фебруара 1919 године, нису имали обрадиву површину одређену у § 2 Закона не плаћају овај допринос.

Чл. 50. — Ради полагања накнаде код надлежног суда (§ 45 Закона), у експропријационој одлуци имају се навести све хипотеке и реална права служности и уживања те слични терети, који терете експроприсано земљиште.

По молби власника и уз пристанак хипотекарних веровника и осталих субјеката реалних права, може полагање накнаде код суда да изостане.

Чл. 51. — Са депозитима по § 45 Закона суд ће поступати па начелима Закона о извршењу и обезбеђењу а у погледу фидеикомиса по општим установама грађанског закона о фидеикомисима.

Чл. 52. — У погледу правноснажно експроприсаног земљишта по Закону од 4 јуна 1922 године о provedби деломичне експропријације земљишта великих поседа и ако су у земљишним књигама те одлуке проведене, има се у одлуци по § 56 Закона одредити само висина оштете и начин плаћања анuitета и доприноса (Став 5 § 56 Закона).

У колико оваке одлуке нису у земљишним књигама проведене имају се односне површине обухватити одлуком по § 56 Закона и експроприсати за исте сврхе једновремео са осталим земљиштем великог поседа.

Чл. 53. — По правноснажности одлуке о експропријацији и уплате доприноса по § 59 Закона, комисија за ликвидацију аграрне ре-

ферме доставиће одлуку земљишнокњижном суду и бринуће се да се она проведе у земљишним књигама.

Чл. 54. — За своје подручје комисија за ликвидацију аграрне реформе има да води, по постојећим прописима, деловодни протокол, регистар и остале потребне књиге.

Акта се немају слагати у архиву по бројевима већ се има од свих аката, која се односе на један посед, саставити досије раздељен по општинама и у њима акта сложити по хронолошком реду. Сва акта која се односе на једну општину имају да буду сређена и повезана. На корицама досијеа има да се стави име великог поседника и појединих општина.

По завршетку рада и пошто се одлука о експропријацији проведе у земљишним књигама, комисија ће за све поседе и општине испунити нарочите обрасце са статистичким подацима, које ће прописати Министарство пољопривреде. Два примерка ових образаца комисија ће доставити Банској управи, која ће један од њих доставити Министарству пољопривреде за статистику.

По завршетку рада на свом подручју, комисија има да достави сва акта сређена и са пописом надлежној Банској управи на похрану.

д) Експропријација шумског земљишта

Чл. 55. — За provedбу експропријације шумског земљишта по § 24 став 2—9 важе одредбе Правилника о висини и начину испла-

те отштете за експроприсане шуме и о односном поступку.

Аграрни субјекти наведени у ставу 9 под словом а) и б) § 24 Закона имају поднети надлежној Банској управи молбе за експропријацију шума у року од 3 месеца од дана обнародовања овог Правилника у „Службеним новинама”. У молбама имају образложити и документовати потребу за шумама које траже.

Касније поднесене молбе неће се моћи узети у поступак.

Ради обезбеђења извршења експропријације шума из става 9 § 24 Закона, а у вези Закона о забрани отуђивања и оптерећења земљишта великих поседа, има Банска управа одмах од надлежног суда затражити да се у земљишним књигама забележи забрана отуђивања и оптерећивања на шумским некретнинама оних велепоседа чије шумско земљиште премашује 1000 катастарских јутара, а која је забрана са тих некретнина по ранијим Законима брисана.

Молбе из става 2 овога члана имају се решити у даљњем року од 6 месеци.

По истеку тога рока има се по службеној дужности брисати забрана.

Од шумских поседа из тач. 9 § 24 Закона моћи ће се експроприсати највише 25% од оне шумске површине која на појединим поседима премаша површину од 1000 катастарских јутара.

б) Експропријација мочвара и неплодних ритова

Чл. 56. — Мочваре и неплодни ритови по § 10 Закона имају се начелно експроприсати у колико се не даду власнику у шири максимум.

Изузетно од овог правила такве се површине могу оставити власнику под условом, да ће их у року од 15 година привести бољој култури (тач. 9 § 10 Закона).

У овом случају власник има поднети молбу Банској управи и уз њу приложити потребне техничке елаборате и остала документа. Банска ће управа молбу са извештајем и предлогом доставити Министарству пољопривреде на решење.

Чл. 57. — Уз молбу власник има да да писмену обавезу, да ће површине у року од 15 година привести култури те да ће сваке године подносити Министарству извештај о радовима извршеним у том погледу у току године. Поред овога има да да изјаву, којом узима на знање, да ће се те површине експроприсати за случај ако не поступи према датој обавези.

Ова обвеза власника забележиће се у земљишним књигама у властовници.

е) Оштета за орање и семе, инвентар и зграде

Чл. 58. — У сврху ликвидације до сада неисплаћених закупнина, оштете за сејање и семе и закупнине за зграде по § 76 Закона, аграрни одељци имају доставити путем Банске управе Министарству пољопривреде све досада нереализиране одлуке, које су по тим предметима већ донете, са извештајем на поступак.

У колико о оваквим предметима нису донете правноснажне одлуке започети поступак има се завршити.

Чл. 59. — У овом се поступку имају применити утврдити сви аграрни интересенти, којима су биле дане у закуп пооране или засејане површине, те препуштене зграде на употребу, да се држава може послужити правом регреса против њих.

Чл. 60. — По истим прописима има се поступити и у погледу живог и мртвог инвентара, ако је овај био по закону од 20 маја 1922 године о државном надзору и државној управи велепоседа преузет за аграрне сврхе.

ж) Обезбеђење потраживања аграрних заједница и њихових савеза

Чл. 61. — Поред одредбе о стављању хипотеке из § 41 Закона, која се има ставити на прво место, Комисије за ликвидацију аграрне реформе у експропријационим одлукама имају унети и одредбу о обезбеђењу потраживања аграрних заједница и њихових савеза. Такође су комисије дужне водити рачуна да се једновременно са преносом права власништва на име аграрних субјеката упише у земљишним књигама право залога по прописима § 77 Закона и да се о томе обавесте аграрне задруге и заинтересовани савези.

Патронати

Чл. 62. — На све патронате имају се применити прописи § 62 Закона без обзира да ли су уписани у земљишним књигама.

Где нема аграрног земљишта, ни обрадивог ни шумског, редуцираће се кључ наделења у случају, ако се на аграрном земљишту има да спроведе нова парцелација или арондација, или ће се за оштету дати оне парцеле, које се упразне после извршеног поступка по § 52 Закона.

Ако се ни тим путем не може доћи до потребног аграрног земљишта за откуп патронатског права, прерачунаће се откуп у готовом новцу према прометним ценама, па ће се оштета одредити за цркву по номинали у обвезницама, које по § 39 Закона има да прими власник за експроприсано земљиште.

То исто важи и онда ако се од власниковог дела не може дати оштета у земљи — за случај већ извршене распродаје целог максимума. Оштета ће се тада одредити цркви и за власников део на начин из предњег става у обвезницама, које би имао да прими власник за експроприсано земљиште.

Како патронатске дужности не терете аграрне интересенте лично већ само аграрни објект, немају аграрни субјекти да плаћају оштету по § 39 Закона за земљиште одређено за цркву с наслова патронатских дужности.

Оштета за откуп патронатског права има да се утврди у одлуци Банске управе, коју ова има да донесе по § 45 Закона. Пре доношења одлуке Банска ће управа саслушати власника и цркву. Ако има расположивих површина у одлуци Банске управе има да буде одређено земљиште за откуп патроната по величини и по парцелама. У противном случају одлука ће само начелно решити питање величине зем-

љишта за откуп. Конкретно решење са назначеном парцела о откупу патроната донеће Банска управа касније, када јој комисија за ликвидацију након поступка по ст. 2 стави земљиште на располагање.

Пренос права власности земљишта, одређеног за оштету, у земљишним књигама има да се изврши према споразуму власника и цркве, а ако ови не дођу до споразума, одлуком Банске управе, коју има ова да донесе по предњем ставу, пренеће се на име власника са теретом патроната.

Када се оштета за патронат плаћа у обвезницама одлука ће се донети у експропријационом решењу по § 56 Закона, па ће се поступити у смислу § 45 Закона, тј. припадајући део обвезница положиће се код односног суда, у колико власник не даде приволу, да се директно исплате цркви.

Чл. 63. — Овај Правилник ступа на снагу кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 179 — II од 9 августа, 1933 год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 50520 — VI 6 од 3 августа, 1933 год.,

за извршење Закона о насељавању јужних крајева од 11 јуна, 1931 год., са његовим изменама и допунама од 24 јуна, 1933 год.

На основу § 58 Закона о насељавању Јужних крајева прописује се Правилник за извршење закона о насељавању јужних крајева од 11 јуна 1931 год. са његовим изменама и допунама од 24 јуна 1933 год.

Опште одредбе

Чл. 1. — (§ 1 ст. 1)

Подручје Јужних крајева за које важе одредбе Закона о насељавању обухвата срезове који улазе у састав Аграрних повереништава предвиђених по § 4 тач. 2 Закона.

Чл. 2. — (§ 1 ст. 2).

(¹) Под насељавањем се не разуме само преселење земљорадничких породица из ранијег места сталног бављења и њихово стално насеље на аграрном земљишту, већ и све оне аграрно правне и техничко-админи-

стративне радње, које се односе на припрему земљишта (ограничење, премер, парцелација), његову деобу аграрним интересентима, превоз насељеника и њиховог живог и мртвог инвентара до места новог насељења, материјално помагање насељеника и стварање свих потребних услова за економско-привредно подизање и јачање насељеника и за уређење, подизање и напредак насеља (изградња кућа, бунара, чесама, канала за наводњавање и одређивање места и земљишта за јавне установе, путеве, прогон стоке, испашу и др.).

(²) Насељивање се врши по општем колонизационом плану, а према програму састављеном унапред за сваку наредну буџетску годину, која почиње од 1 априла једне до краја марта наредне године.

(³) Годишњи програм насељавања саставиће свако Аграрно повереништво за своје подручје најдаље до коцка јануара сваке године и послати га Врховном повереништву аграрне реформе у Скопљу, које ће на основу посебно састављених програма изградити предлог за општи програм насељавања и најдаље до 1 марта, заједно са целокупним елаборатом, доставити Министарству пољопривреде, које ће према добијеним предлозима и другим подацима, а у сразмери са расположивим буџетским средствима, изградити до почетка буџетске године коначни програм насељавања за односну буџетску годину.

Чл. 3. — (¹) Слободним државним земљиштем сматра се свако државно земљиште, које се може употребити за сврхе насељава-

ња по прописима овога и других специјалних Закона.

(²) Ако се укаже потреба, да се узму шумска тла, која су погодна за насељавање, па без обзира да ли су она под ситном или високом шумом, она ће се ограничити, кад се претходно бонитирањем утврди њихова поделеност за аграрне сврхе. Једино кад је у питању ограничавање важнијих и већих комплекса шумског земљишта, где су заступљени јачи интереси шумског господарства, а за њихово ограничавање постоји нарочита колонизациона потреба, затражиће се претходно сагласност надлежних шумских власти, па тек кад се она добије, приступиће се њиховом ограничавању и одвајању за потребе насељавања.

Чл. 4. — (§ 2 ст. 1 тач. 2).

(1) Од општинских земаља и утрина употребиће се за сврхе аграрне реформе оне површине, које се могу привести пољској и шумској култури. Општинама и селима оставиће се за пошумљавање, испашу, прогон и водопој стоке потребне површине од необрадивог утринског земљишта, које су погодне једино за ову сврху и не могу се привести другој приносној култури, као и потребне површине земљишта које би се могло привести таквој култури само са великим трошковима.

(²) На остављену утрину, која ће се одредити према укупном броју домова, рачунајући најмање по 1 хектар на сваки дом, има право заједничког уживања цело село, односно више

њих, ако је она остављена општини као заједничка утрина за неколико села. Једном остављена утрина неће се више повећавати и ако би се повећао број домова.

(³) За општинску утрину вароши и варошица, без обзира на број варошких кућа, оставиће се од ограниченог општинског земљишта до 100 хектара, а изузетно и више, ако таквог земљишта преостане после оног, које се као погодни колонизациони објекат буде употребило за сврхе насељавања и деобу месним аграрним интересентима.

(⁴) Земљишта, која су до сада служила за испашу стоке, а подесна су за приноснију привредну културу, могу се узети за сврхе аграрне реформе, а у првом реду за доделу сиромашним месним аграрним интересентима.

(⁵) Ако по извршеном ограничавању која општина и село остану без утрине из разлога, што нема за то подесног земљишта, оставиће им се и од земљишта бољег бонитета потребна површина за прогон стоке према просечном броју стоке за последњих пет година. За прогон и прилаз у недостатку другог, може се употребити и ограничено обрадиво земљиште. При одређивању оваквог земљишта за прогон стоке мора се обратити пажња: да ширина земљишта, остављеног за прогон и прилаз појишту, буде до 30 метара, и да се код самог појишта одреди потребан простор земљишта, који би био довољан да се на њему може окупити сва сеоска стока.

(⁶) Где то буде потребно може се за наведене сврхе извршити ново ограничење, ревизија и дефинитивна деоба погодног општинског

и сеоског утријског земљишта, а нарочито оног, које је као остављено утринско земљиште обрађено и разрађено, пошто се тиме утврђује, да оно није потребно за утрину, те га надлежне аграрне власти могу као погодан објекат за привредну културу поделити сиромашним аграрним интересентима.

Чл. 5. — (§ 2 ст. 1 тач. 3)

(1) За пуста и трајно напуштена земљишта приватних власника и чивчија сматраће се она, која се као таква сматрају по прописима Грађанског законика или Закона о уређењу аграрних односа. Није при томе од утицаја да ли је напуштање односног земљишта извршено исељењем бив. власника или чивчија из државе или њиховим сталним пресељењем у које друго место у држави.

(2) Правопријемник бив. сопственика, који хоће да утврди какво било право на пусто и трајно напуштено земљиште, мора о томе поднети пуноважне законске доказе. Вредност доказних сретстава (јавних и приватних исправа) провериће за сваки посебан случај надлежне аграрне власти према односним законским и наредбеним прописима.

Чл. 6. — (§ 2 ст. 1 тач. 4).

(1) Одметничким имањем сматра се оно, које је сопственик одметањем од власти напустио и на исто се није вратио у остављеном року. Одметником се сматра сваки онај кога је надлежна опште управна власт огласила за

одметника по прописима Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави.

(2) Одметничко непокретно имање употребиће се за сврхе насељавања и то: у целини ако је за одметника оглашен старешина породице или задруге, док ће се, ако је за одметника оглашен који члан породице или задруге, за насељавање употребити онај део непокретног имања, који према броју чланова односно за другара пада сразмерно на оглашенога одметника.

(3) Ако се одметничко имање ограничити и употреби за насељавање у целини онда се осталим члановима одметникове породице или задруге може дати у замену на другом месту одговарајућа површина земље. При додели земље у замену неће се узимати у обзир вредност зграда, које су се налазиле на одметничком земљишту.

Чл. 7. — (§ 2 ст. 1 тач. 5)

Земљишта, која се могу издвојити за сврхе аграрне реформе по прописима Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима и Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе, употребиће се за насељавање или додељивање аграрним интересентима по одредбама Закона о насељавању, а под условима који су предвиђени односним прописима поменутих Закона.

Чл. 8. — (§ 3)

(1) За сиромашне држављане који се баве земљорадњом, сматрају се она лица,

којима је земљорадња главно занимање, а немају ни мало своје земље нити других материјалних сретстава за живот или ако имају нешто земље она је слабог бонитета, мања од половине законом предвиђеног насељеничког следовања и према броју чланова породице недовољна за опстанак односне земљорадничке породице (ст. 1 § 3).

(²) Поред земљорадника могу по истом законском пропису (ст. 1 § 3) добити земљу и аграрни интересенти, који се баве сеоским занатима неопходним за сеоско становништво (опанчарски, кројачко-терзијски, коларски, поткивачки, ковачки, зидарски, качарски и др.), као и ситним варошким занатима, који су у потпуном опадању, па је због тога угрожен економски опстанак породице оног занатлије који се бави занатом. Који ће се сви занати уврстити у ситне варошке занате у потпуном опадању цениће надлежне власти које по закону доносе решења о додели земље, а на основу података, прибављених од надлежних занатлијско-трговачких комора које се налазе у центрима односних бановина или по потреби и у спорним случајевима на основу тумачења, датих од Министарства трговине и индустрије.

(³) Под личним обрађивањем земље са породицом (ст. 1 § 3) треба разумети физички рад чланова породице на обради земље или обрађивање у својој режији. Обрађивање земље на други начин може се дозволити привремено и изузетно само у случајевима кад је старешина или који члан његове породице привремено отсутан — удаљен од земље (ради

зараде или које друге неодложне службе — отслужење обавезног рока у војсци и др.) или је болешћу за извесно време спречен да земљу лично обрађује. За привремено ослобођење од личног обрађивања земље мора се претходно преко надлежног Аграрног повереништва затражити одобрење Врховног повереника аграрне реформе (ст. 3 § 24 Закона).

(⁴) За додељивање земље добровољцима (ст. 2 § 3) важе прописи Закона о добровољцима и Правилника за извршење тога Закона, док за додељивање земље члановима породица добровољаца-земљорадника, а преко законом утврђене добровољачке компетенције земље, важе прописи §§ 11 и 12 Закона о насељавању са његовим изменама и допунама, као и одредбе овог Правилника (чл. 13).

(⁵) Нижи су државни службеници (ст. 3 § 3) редови и подофицири граничне трупе и жандармерије, званичници финансијске контроле и призмемени чувари државних шума. Овакви државни службеници могу добити земљу у одређеном граничном појасу за насељење својих породица, те су према томе по закону обавезни, да на добијеној земљи насељу у законом року (ст. 1 § 23) чланове породице, куће подигну у том појасу и одговоре свима другим законским обавезама. Премештајем службеника ван граничног појаса не престаје његово право на добијену земљу ако његова породица остане на земљи и настави њено обрађивање.

(⁶) Право на добијање земље у граничном појасу у дубини 15 километара од граничне линије није ускраћено ни пензионисаним ни-

жим или без своје кривице отпуштеним државним службеницима, који су пре пензионисања или отпуштања служили у односном граничном појасу, но под условом, да се и они са породицама морају населити на додељеној зедљи. Привремени жандарми, војници граничне трупе и службеници финансијске контроле могу под општим законским условима добити земљу за насељење њихових породица и ван граничног појаса. За њих, док су у привременој државној служби није обавезно лично насељење, али престанком њихове службе престаје и њихово право ослобођења од личног насељења.

(7) Насељеничке повластице из ст. 1 тач. 1, 2 и 3 § 19 и ст. 2 и 3 § 20 Закона уживаће на сву купљену земљу и они Југословенски држављани који су по ослобођењу од 1912 године у Јужним крајевима купили или по одобрењу Министра пољопривреде купе земљу за обрађивање или подизање угледних добара, без обзира да ли стално живе или не на купљеној земљи.

Чл. 9. — (§ 5)

(1) Чланство у Саветодавном одбору за насељавање, у колико се односи на ресор Министарства пољопривреде, везано је делом за положај (Помоћник Министра, Врховни повереник аграрне реформе у Скопљу, Шеф отсека за насељавање), а делом, на случај потребе, и за одређивање других лица по нахођењу Министра пољопривреде.

(2) За чланове Саветодавног одбора из других Министарстава могу се узети исти пре-

ставници, који су већ одређени за чланове Саветодавног одбора по чл. 8 Закона о доброволцима, а из Министарства грађевина и Министарства финансија претставници, које одреде надлежни Министри.

(3) У случају отсућности кога члана Саветодавног одбора из ресора Министарства пољопривреде одредиће му заменика Претседник одбора. У отсућности Врховног повереника аграрне реформе заступаће га његов помоћник или чиновник кога он одреди. Чланови саветодавног одбора биће благовремено обавештени о дану сазива седнице и дневном реду.

Чл. 10. — (§ 6)

(1) Годишњи план за насељавање (ст. 2 § 6), који сваке године подноси Врховни повереник аграрне реформе, има се претходно претрести у Саветодавном одбору. План за насељавање има да садржи ове главне одредбе: 1) кратак преглед свих раније завршених радова на извођењу колонизације; 2) детаљан рад насељавања у последњој години и његов резултат у односу према одобреном годишњем плану за претпоследњу годину; и 3) детаљно образложен план рада за дотичну годину.

(2) У плану рада за односну годину детаљно ће се изложити: а) општа ситуација насељавања за целу подручну територију Врховног повереништва аграрне реформе; б) посебна ситуација појединих подручја сваког Аграрног повереништва; в) општи програм и циљ насељавања који се има постићи на целој

подручној територији према буџетским и другим приликама и могућностима; г) распоред рада и његово извођење за поједине радне групе месеца у односној буџетској години; и д) потребни предлози у циљу бржег и лакшег извођења одобреног годишњег плана за насељавање.

(³) У извршењу задатака, који му је одређен по § 6 Закона Саветодавни одбор за насељавање водиће сву администрацију путем Министарства пољопривреде.

Чл. 11. — (§§ 7 и 8)

(1) Поступку издвајања и ограничења земљишта за потребе насељавања, које врше комисије за ограничавање по одредби § 8 Закона, претходи поступак аграрних власти у прикупљању општих података о површинама земљишта из § 2 Закона, које се може употребити за насељавање. Односни подаци прибавиће се од надлежних општинских и других власти и установа посредним или непосредним сазнањем и сваким другим погодним начином.

(²) На основу прикупљених података аграрне власти цениће, које се земљиште према своме привредном, економском и приватно-правном својству може узети за аграрне сврхе, па ће према томе чинити сходне предлоге Врховном поверенику аграрне реформе, да одреди комисију за ограничавање односног земљишта. Предлог за одређивање мора бити довољно образложен и заснован на прикупљеним и претходно тачно провереним подацима, како се не би одређивањем комисије узалуд губило

ни у времену ни у материјалним издацима, које повлачи за државну касу сваки излазак и бављење комисије на терену приликом рада на ограничавању.

(³) У састав комисије за ограничавања одредиће се стручни референти (тач. 4 ст. 1 § 8) само у оним случајевима, кад се према природи и врсти земљишта за њихову стручну сарадњу укаже за то нарочита потреба, а кад таква потреба постоји цениће од случаја до случаја Врховни повереник аграрне реформе приликом одређивања комисије за ограничавање (ст. 4 § 8).

(⁴) Раду комисије за ограничавање по позиву председника комисије присуствоваће увек претседник, односно кмет или одборник надлежне општине или села, који као присутник потписује комисијски записник о извршеном ограничењу (ст. 3 § 8). На случај да се позвани часник надлежне општине или села не одазове позиву председника комисије за ограничавање онда ће он поступити по пропису ст. 4 § 8 Закона, а Врховни повереник аграрне реформе предузеће противу односног лица поступак у смислу одредбе § 44 Закона.

(⁵) Скица омеђавања — ограничења и списак парцела морају садржати све стварне податке о поседовном стању свих парцела, које се налазе у ограниченом комплексу, а у складу са подацима пореског катастарског оператa.

Чл. 12. — (§§ 8 и 9)

(1) У комисије за ограничавање, састављене према прописима ст. 1—4 § 8 Закона,

Врховни повереник аграрне реформе одређиваће за председнике комисија оне чиновнике, који су добро упознати са свима административно-правним и аграрним прописима и који су по општој спреми и искуству најпогоднији за послове ограничавања.

(²) Рад на ограничавању земљишта за насељавање комисија ће вршити са највећом пажњом, умешношћу и савесношћу. Сви подаци, добијени од претставника месних власти и заинтересованих лица и прибављени правни докази о праву својине, морају се пажљиво и свестрано проценити, придржавајући се при томе законских и наредбених прописа. По овако прикупљеним подацима комисија за ограничавање ће саставити записник ограничавања, коме ће прикључити израђени нацрт (скицу) ограниченог земљишта са списком парцела (ст. 5 § 8) а затим изложити ствоје мишљење.

(³) У комисијски записник мора се тачно и прегледно означити: а) које се земљиште, у којој површини, каквог бонитета и са којих законских основа ограничава за потребе насељавања; б) које се земљиште и у којој површини оставља за потребе дотичних општина или села; и в) које ће се земљиште, у којој површини, каквог бонитета и на коме месту дати у замену приватним сопственицима (§ 9).

(⁴) Из комисијског записника мора се јасно и прегледно видети цео обављени рад комисије на ограничавању и на који је начин комисија установила све појављене имовинско правне и друге односе на ограниченом комплексу земљишта. Скица (нацрт) ограниченог

земљишта, приложена уз комисијски записник, мора тако исто бити јасна и прегледна са тачно обележеним границама ограниченог комплекса; са детаљно уписаним парцелама приватних притежалаца, које су ушле у ограничени комплекс; са приближно означеном површином целог комплекса и појединих обухваћених парцела; и са површином и границама земљишта које се оставља за потребе општина или села или даје појединцима у замену или допуну.

(⁵) За сваку површину земље, коју би из комплекса требало излучити, комисија ће у записнику ограничења увек дати образложење (мишљење), да ли би исту требало изоставити и по коме основу, односно да ли по праву доказане сопствености или из разлога опште комуналне и сеоске потребе, јавног и народног добра, употребљивости за сврхе аграрне реформе или којих других довољно оправданих разлога и потреба.

(⁶) Записник ограничења саставиће се у два равногласна примерка са свима потребним прилозима, па ће скицу и списак парцела предати на реверс надлежном општинском суду ради обзнане (ст. 5 § 8), са напоменом, да је општински суд обавезан да скицу са списком парцела обзнани истог дана по пријему.

(⁷) Ако на ограниченом земљишту постоје напуштене куће и остале господарске зграде предаће их претседник комисије на чување надлежном општинском суду, о чему ће издати потребну потврду. Предају објеката извршити истовремено са предајом скице и списак парцела ограниченог земљишта ради об-

знане. У записнику ограничења имају се навести и сви објекти који се налазе на ограниченом земљишту.

Чл. 13. — (§ 10)

(¹) На рад комисије за ограничавање могу заинтересовани у законом року од 15 дана од првог дана обзнане скице и списка парцела ограниченог земљишта (§ 10) поднети примедбе Врховном повереништву аграрне реформе у Скопљу преко надлежног повереништва. На ово право стављања примедба на рад комисије за ограничење упозориће се заинтересовани приликом предаје нацрта и списка парцела ради обзнане. Истом приликом скренуће се пажња заинтересованима, да се остављени закони рок не може продужити одлуком аграрне власти.

(²) По истеку рока за подношења примедба надлежно аграрно повереништво ће сачекати још осам дана, па затим по приспелим приметбама констатовати благовременост, односно, ако истих није било у законом року, констатовати такву чињеницу, па један примерак записника са односним актима и прилозима доставити са потребним образложењем Врховном поверенику аграрне реформе ради доношења првостепеног решења.

(³) Врховни повереник по сваком примљеном записнику ограничења, има без обзира да ли су или нису на рад комисије стављане приметбе заинтересованих у законом року, донети своје решење у првом степену и у потребном броју примерака доставити га надлежном а-

грарном повереништву ради предаје заинтересованима и здружења једног примерка решења са записником ограничења, који се налази у аграрном повереништву.

(⁴) Противу решења које у меритуму доноси Врховни повереник у првом степену допуштено је заинтересованима право жалбе (§ 35) у року од 15 дана од дана доставе првостепеног решења. Жалба се подноси Министру пољопривреде преко надлежног аграрног повереништва, које исту доставља за Министарство преко Врховног повереника аграрне реформе, противу чијег је решења жалба управљена.

Чл. 14. — (§ 11)

(¹) За насељавање се могу употребити само земљишта, која су извршеним ограничењем или којим другим законски поступком стављена дефинитивно на расположење аграрним властима. Обрадиво земљиште, које се разрадом може привести приносној култури, делиће се за насељавање само оним породицама, које испуњавају потребне законске услове (§ 3) и којима су за доделу земље издата решења предвиђена у §§ 17 и 18 Закона. Додела земље за насељавање везана је искључиво за породице, па су према томе искључени од добијања земље поједини чланови породице и лица без породице (самци).

(²) Додељена земља припада целој породици, а њен старешина је само носилац привремене потврде о додели земље и нема право да са земље искључи кога члана породице, нити члан породице да се одели и узме на њега припадајући део земље (§ 22).

(³) Земља која се додељује на децу која су на школовању даје се породици да јој омогући да их изведе на пут, па се према томе под школовањем деце, без обзира на пол, подразумева уопште школовање ма које врсте, односно изучавање разних наука и заната. Право на земљу имају деца од почетка школовања, па до навршених 27 година, а на занату док исти изучавају као занатлијски ученици. Право на земљу не припада породицама за децу, која су на школовању, а исто није скопчано са материјалним издацима породице (Војна академија, Подофицирска школа и др.). Земља додељена породици за чланове који су на школовању, неће се више од ње одузимати, већ остаје у државини, односно својини насељене породице.

(⁴) Повећање до $1/5$ насељеничке компетенције на добијену крчевину или земљиште, које се теже приводи култури, те је за његову обраду потребно више физичког напора и материјалних издатака, даваће се насељеничкој породици само онда, кад надлежна аграрна власт преко пољопривредног стручњака утврди да постоји разлог за такво повећање (ст. 3 § 11) и кад за исто има могућности, што ће од случаја до случаја имати да цени надлежна аграрна власт с обзиром на површине расположивог аграрног земљишта, бонитет додељеног неискрченог земљишта и прилике и услове под којим се оно може претворити у обрадиво земљиште са приносном културом.

(⁵) Додатак на инвентар (ст. 3) даће се насељеничкој породици ако је она исти донела

или собом довела одмах по пријему земље или приликом насељења или га је набавила до истека законом предвиђеног рока за насељење (ст. 1 § 23). Колико ће се повећање земље на живи и мртви инвентар доделити једној насељеничкој породици у површини до 3 хектара цениће од случаја на случај првостепена аграрна власт према величини живог и мртвог инвентара потребног за уредно и успешно обрађивање добијене земље и према површини расположиве земље, која се може за ту сврху употребити. Насељена породица, која добије додатак у земљи на инвентар, не сме исти ни бројно ни квалитативно смањивати већ га има стално у истом или повећаном броју и вредности одржавати на лицу места за све време док додељена земља и добијени додатак на инвентар не пређе у њену сопственост.

(⁶) Смањење насељеничке компетенције земље (ст. 4) до $1/2$ редовног следовања извршиће се кад надлежна аграрна власт несумњиво утврди, да се додељено земљиште налази у околини градских и привредних средишта, у близини вароши и на оним местима, где је земља изванредног бонитета и погодна за приносну пољопривреду и друго искоришћавање. За ближу околину градских и привредних центара сматра се она на растојању до 5 километара, а за даљу до 10 км., рачунајући од границе ужег грађевинског реона у ваздушної линији. Ово смањење извршиће се сразмерно удаљености и бонитета земљишта.

(⁷) Следовање се може умањити до $1/2$ не тамо где је извршено наводњавање и исуши-

вање (мелиорација), већ и тамо, где су такви радови у току. Главно је при томе, да одређена површина следовања буде довољна да насељеничкој породици осигура потребан економски опстанак и развијање (ст. 5).

(8) При додељивању земље за насељавање обратиће се нарочита пажња, да се за окућнице одреди земљиште, које одговара потребним климатским и другим условима. Ако за то нема погодног земљишта онда ће се дозволити насељеној породици, да кућу подигне на додељеној радној земљи, која се у томе случају може повећати за онолику површину земље, која породици припада за окућницу (ст. 6).

(9) Мање од предвиђеног законског следовања може се аграрном интересенту доделити земља на његов захтев (ст. 9). само онда, ако је по оцени надлежне аграрне власти учињени писмени захтев (изјава — обавеза) стварно оправдан.

(10) При деоби обрађиваног и необрађиваног бољег и лошијег, утринског земљишта (ст. 10) има се нарочито настати, да сразмерна подела једног и другог земљишта не створи превелику удаљеност парцела на штету рационалног искоришћавања земље. За утврђивање превелике удаљености парцела не може се поставити прецизна норма, већ се има од случаја до случаја стручно ценити, да ли постоји или не таква превелика и штетна удаљеност с обзиром на природу земљишта, приходност и приступачност, комуникационе везе, месне и друге прилике.

Чл. 15. — (§ 12).

(1) Земљиште за подизање винограда, односно воћњака (ст. 1 и 2) даваће Врховни повереник аграрне реформе првенствено напреднијим породицама са јачом радном снагом, које додељено земљиште уредно обрађују, а могу испунити примљене законске обавезе за обраду таквог земљишта.

(2) За пошумљавање одређиваће се погодно земљиште истовремено са додељивањем другог обрадивог земљишта. Ова одредба важи само за нове аграрне интересенте којима се земља има тек доделити, док се за аграрне интересенте, који су раније земљом подмирени, може за подизање винограда односно воћњака и за пошумљавање доделити погодно земљиште без обзира на време кад им је земља додељена, ако само за то постоји потреба и ако за ту сврху има још слободног аграрног земљишта за деобу.

(3) При додељивању земље за подизање винограда, воћњака и пошумљавање обратиће се што већа пажња на услове, који су предвиђени прописима односних закона и упуштава издатих од надлежних власти у циљу подизања ових култура, па се и за уредно обрађивање винограда мора узети као мерило само оно обрађивање које одговара односним прописима за подизање и унапређење виноградарства.

Чл. 16. — (§ 13).

(1) Сиромашним месним аграрним интересентима, који имају по Закону услове за

добиање земље за насељење или у допуну, даваће се земља једновременно са насељеницима од слободних комплекса за деобу. Земљом првенствено подмирити оне земљораднике, који су најсиромашнији и у земљи најоскуднији (ст. 1).

(²) Ако који од месних аграрних интересената, који има по закону право на земљу, држи какво земљиште, које би се по § 2 Закона могло употребити за сврхе насељавања, оно му се по извршеном ограничењу може оставити као допуна у одговарајућој површини.

(³) Породици, која нема кућу, поред земље у допуну може се доделити и до 25 ари за поткућницу (ст. 3) на погодном аграрном земљишту, које одреди надлежна аграрна власт. Ако има више таквих породица из једног или више оближњих села, поткућнице се могу одредити на једном месту да би се постигло потребно груписање кућа.

(⁴) За месне аграрне интересенте, који су добили земљу у допуну на комплексима где се има извршити нова сразмерна подела (ст. 4) рок за стицање права сопствености (§ 28) почиње тећи од дана извршене сразмерне поделе. Код новог додељивања земље у допуну има се ради одређивања кључа урачунати у сопствену земљу и земљиште, које су месни аграрни интересенти добили или добију по признатом чивчијском или обрађивачком праву.

(⁵) У оним местима где нема расположиве обрадиве земље (ст. 5) може се доделити месним аграрним интересентима земљиште погодно за подизање винограда, воћњака и пошумљавање према пропису § 12 Закона.

Чл. 17. — (§ 14)

(¹) Узорним пољопривредницима сматрају се они који су се видно истакли својим вишегодишњим практичним и стручним радом на пољопривреди, а од њих првенствено они који од школских квалификација имају најмање бар свршену нижу пољопривредну школу. Оваквим узорним пољопривредницима за подизање угледних добара може се онде где то изискују нарочити социјално-економски разлози и где има слободног аграрног земљишта, доделити потребна површина земље до 60 хектара, што ће зависити од природе и квалитета земље, врсте и намене добра, материјалне и стручне способности пољопривредника.

(²) Начелне одлуке за доделу земље узорним пољопривредницима доносиће Министарство пољопривреде (ст. 1 § 17) на основу образложеног предлога Врховног повереништва аграрне реформе. Пре него што учини предлог за доделу земље по свакој молби узорног пољопривредника Врховно повереништво ће прибавити од заинтересованог све потребне податке и доказе из којих се несумњиво утврђује, да подносилац молбе испуњава све услове који су законом предвиђени за добијање земље ради подизања угледног добра. У сваком предлогу изложиће се тачно разлози са којих треба односну молбу повољно решити, колику површину земље треба молиоцу доделити и за какво угледно добро, на коме месту, од кога слободног аграрног земљишта и да ли према намени добра постоји стварна потреба за подизање угледног добра.

(³) На основу начелног решења о додели земље угледном пољопривреднику Врховни по-

вереник аграрне реформе донеће коначно решење, у коме ће одредити рок и услове под којима је пољопривредник дужан подићи угледно добро. Исто тако тим решењем предвиђеће на који ће се начин и од којих надлежних органа власти вршити стално потребан надзор над пољопривредником, да ли и у колико испуњава постављене и примљене услове за подизање угледног добра.

(⁴) Ако се пољопривредник огреши о услове, који су му прописани коначним решењем о додели земље за подизање угледног добра, Врховни повереник донеће првостепену одлуку о одузимању додељене земље. У одлуци се има прегледно истаћи са којих се законских разлога земља одузима, као и за које би се сврхе одузета земља имала и којим делом употребити, као и да ли би заинтересованоме, ако је делимично испунио прописане услове и у томе циљу уложио извесне инвестиције, требало и који део од додељеног земљишта оставити као аграрном интересенту и под којим законским условима и обавезама.

Чл. 18. — (§ 15)

(1) Установама (правним лицима), наведеним у § 15 Закона, може се, ако има слободног аграрног земљишта, доделити према доказаној потреби извесна површина земље. У молбама за доделу земље установе морају тачно назначити за коју се сврху земља тражи и поднети детаљан програм рада. Ако добијено земљиште не буде употребљено за намењену него коју другу сврху оно ће се одузети

и више се друго земљиште таквој установи не може додељивати.

(2) Начелна решења о додели земље установама доноси Министарство пољопривреде (ст. 1 § 17) на образложени предлог Врховног повереништва аграрне реформе, а првостепену одлуку о одузимању додељеног земљишта доноси Врховни повереник аграрне реформе.

(3) Установе не могу пре донетог начелног и коначног решења за доделу земље заузимати и користити ма и најмање површине слободног аграрног земљишта нити на њему подизати извесне објекте. Ако противно ураде прогласиће се такво заузеће ништавним и одбиће се свака накнадна молба о тражењу таквог земљишта. Неће се тако исто спроводити никакав поступак код аграрних власти по тражењу установа да им се, макар и са пристанком приватних власника, уступи на употребу приватно земљиште под условом, да се за исто уступи приватном власнику одговарајућа површина у замену од слободног аграрног земљишта на коме другом месту, ако зато претходно није прибављено одобрење надлежне аграрне власти, већ се у таквом случају односне установе имају упутити на куповину потребног земљишта или на поступак по Закону о експропријацији приватног земљишта.

(4) Уопште при додељивању земље за потребе појединих установа надлежне аграрне власти морају обратити нарочиту пажњу при оцени такве стварне потребе, имајући у виду потребу, да се слободно аграрно земљиште има у првом реду употребити за подмирење

сиромашних аграрних интересената, који немају уопште или немају довољно сопствене земље, која би им осигурала потребан минимум за егзистенцију.

(5) Земљиште, додељено појединим установама, има се у случају престанка потребе због које је додељено, преузети од надлежних аграрних власти и употребити за друге сврхе аграрне реформе, сматрајући при томе, да је исто, а пре стицања права сопствености, било само привремено додељено на искоришћавање односно правном лицу (установи).

Чл. 19. — (§ 16)

(1) У прописима §§ 3, 13 и 16 Закона лимитативно су побројани сви услови под којима се може добити земља за насељавање или у допуну. Поступак аграрних интересената при тражењу земље довољно је прописан да би се избегле све нејасности и неједнака тумачења. Првостепена аграрна власт по пријему сваке молбе аграрног интересента за доделу земље па било да она по истој чини предлог за доношење начелног решења (ст. 1 § 17) било да сама доноси такво решење (ст. 2 § 17), обратиће нарочиту пажњу, да молба буде снабдевена свима подацима и доказима, које предвиђају односни законски прописи (§§ 3, 13 и 16).

(2) Ако од доношења коначног решења до доделе земље, која се врши према утврђеном хронолошком реду, протекне више времена, а најмање годину дана, Врховно повереништво аграрне реформе затражиће преко

надлежне општинске или других власти проверу — обнову података и доказа, који су уз молбу приложени. Ово је потребно с обзиром на измене, које су за протекло време могле наступити код породичног стања молиоца (умро неко од пријављених чланова породице, одустао од насеља, одао се другом занимању или се рођењем и женидбом повећало бројно стање породице).

(3) Под земљом, добијеном путем аграрне реформе (тач. 3 ст. 1), не треба разумети само добијену земљу за насељавање по одредбама Закона о насељавању, већ и земљу коју су по прописима осталих аграрних закона добиле разне категорије аграрних интересената (добровољци, месни аграрни интересенти, чивчије, кметови, колонати и остали њима слични аграрни интересенти). Податке о земљи добијеној путем аграрне реформе (тач. в) ст. 3) надлежни општински суд унеће у издато молиочево уверење на основу молиочевог изјаве дате према тац. 3 ст. 1 § 16, као и на основу непосредног сазнања и других прикупљених података.

(4) Молбе за доделу земље неће се узимати у поступак ако се претходно утврди, да су подносиоци судском пресудом осуђивани за кривична дела, која поред казне повлаче и губитак грађанске части (тач. г) ст. 3 § 16 у вези са тац. 3 ст. 1. § 26 Закона о насељавању). Ако су молиоци затражили земљу по добровољачком праву и основу за њих важе односни прописи Закона о добровољцима.

(5) Ослобођење плаћања таксе (ст. 7) важи само за оне прилоге и молбе, које се

подносе по прописима §§ 12, 13, 16, 27 и 52 Закона, а све остале молбе, пожурнице, уверења и прилози, у колико се на њих не односи ослобођење предвиђено у § 52 Закона, подлежу плаћању таксе.

Чл. 20. — (§ 17)

Подручје Јужних крајева (§ 17) обухвата територију срезова наведених у § 4 Закона, па ће се према њој одређивати и питање надлежности за доношење начелних решења о додели земље (ст. 1 и 2 § 17). За становнике ове територије сматрају се према томе сви они, који су чланови било које општине на подручју Јужних крајева.

Чл. 21. — (§ 18)

(1) Кад Врховни повереник аграрне реформе донесе коначно решење о додели земље аграрном интересенту и кад оно хронолошки дође на ред да се реализује, доставиће га оном аграрном повереништву на чијој ће се територији према колонизационом плану вршити додела земље за односну економску годину. Надлежно аграрно повереништво ће по донетом коначном решењу извршити доделу и предају земље аграрном интересенту и о томе му издати привремену потврду.

(2) Привремена потврда израдиће се на полутабаку у три примерка од којих се један предаје аграрном интересенту на реверс, други примерак доставља се општинском суду у чијем се атару земља додељује, а трећи при-

мерак здружиће се са предметом о додели земље, који се држи у евиденцији код аграрног повереништва. На полеђини потврде, која се предаје аграрном интересенту и општинском суду израдиће се скица појединих додељених парцела са ознаком њиховог броја, површине, границе и граничара. Реверс о пријему потврде предате аграрном интересенту биће на полеђини потврде која се здружује са предметом о додели земље.

(3) Привремена потврда издаје се по службеној дужности без наплате таксе, што ће се назначити на потврди с позивом на пропис § 53 Закона и ст. 5 чл. 18 овог Правилника. У случају, да аграрни интересент изгуби примљену потврду, затражиће од надлежног аграрног повереништва писменом претставком издавање преписа потврде и оно ће му исту издати по наплати таксе из Т. бр. 42 и 43 Закона о таксама.

Чл. 22. — (§ 19)

(1) Бесплатан превоз насељеника, њиховог инвентара и др. (тач. 1 ст. 1 § 19) врши се по прописима Правилника Министарства пољопривреде бр. 27.850/VI-в/31, који је обнародован у „Службеним новинама” бр. 134 од 17 јуна 1931 године. Овом повластицом могу се користити насељеници у времену које тече од дања доделе земље, па за годину дана која им је остављена као законски рок за насељење на добијеној земљи.

(2) За бесплатан превоз добровољаца важе прописи Правилника Министарства пољопривреде бр. 8850/VI-6 од 11 фебруара 1931

године и Правилника Министарства саобраћаја М.С.бр. 1340/30 (чл. 6 Правилника Министарства пољопривреде бр. 27.850/31).

(3) Грађу из државних шума добиће бесплатно они насељеници, који нису исту раније добили ни непосредно од Министарства шума и рудника ни преко Савеза аграрних задруга (заједница), односно месних аграрних задруга (заједница). При тражењу грађе заинтересовани мора поднети: уверење надлежне општинске власти у којој је земљу добио, да на добивеној земљи и у њеној близини, односно у истој или суседној општини, нема сопствене куће и господарских зграда; и уверење надлежног аграрног повереништва, да је добио земљу за насељење у односној општини и да приликом доделе земље није са истом добио готову кућу (државну, одметничку или какву другу кућу, која се затекла на ограниченом земљишту, које му је додељено), као и да приликом доселења није донео потребну дрвену грађу за подизање куће за коју је искористио право бесплатног подвоза.

(4) Ако насељеник поднетим уверењима докаже, да није раније искористио право на грађу и право на бесплатан превоз грађе и да уопште у тој или суседној општини нема сопствене куће и господарских зграда, односно да кућу није добио од државе приликом добијања земље или доцније, — добиће бесплатну грађу за подизање куће из најближе приступачне државне шуме где и како то одреде надлежне шумске власти.

(5) Молбе за тражење бесплатне грађе за подизање куће подносиће се са прописаним

уверењима преко надлежног аграрног повереништва од 1 јануара до 1 јуна сваке године надлежној шумској управи, која ће их хитно узимати у поступак.

(6) Добијена грађа за подизање куће не сме се било на који начин отуђити нити употребити за други циљ сем на оно зашто је намењена, а у противном због извршене злоупотребе на штету државе, противу таквог аграрног интересента повешће се кривични поступак. Потребан надзор о употреби примљене грађе за подизање куће водиће надлежно аграрно повереништво, па је због тога и дужно, да у случају њене злоупотребе предузме противу криваца предвиђени поступак. Исти надзор дужне су да врше и надлежне аграрне задруге, које имају о свакој злоупотреби извести надлежно аграрно повереништво.

(7) Насељеници су дужни сносити дажбине прописане у ст. 2 § 19 само онда ако се до одређеног времена — 1 јануара наредне године по пријему земље, буду стварно користили правом и службеностима које повлаче терет плаћања односних дажбина.

(8) Кад наступи случај предвиђен у ставу 3 § 19 Врховни повереник аграрне реформе учиниће предлог Министарству саобраћаја (Генерална дирекција) за одобрење бесплатног превоза са назначењем на коме се месту и колико кућа подиже, за колики се и какав материјал тражи превоз од које утоварне до које истоварне станице.

(9) Сарадњу војске за превоз материјала и изградњу насеља (ст. 4 § 19) затражиће према нарочито указаној потреби Врховни по-

вереник аграрне реформе преко Министарства пољопривреде. Учињени предлог за дејство да Министар војске и морнарице одобри сарадњу војске мора бити образложен.

Чл. 23. — (§ 20).

(1) Месни аграрни интересенти, који добију земљу у допуну по § 13 нису ослобођени плаћања пореза и осталих приреза према одредби ст. 2 и 3 § 20. На ово ослобођење они би имали право једино у случају ако им је земља додељена за насељење ван атара њихове заједнице или суседне општине, и ако су се на додељеној земљи населили са породицама и подигли куће за становање.

(2) Многа лица, односно општине и села, чија су земљишта узета и ограничена за сврхе аграрне реформе, па као таква ослобођена плаћања пореза и приреза (ст. 1 § 20), продавају и даље плаћање задуженог пореза и приреза. Многи то чине из необавештености или из неоснованог уверења, да на ограничено земљиште неће изгубити право државине док за исто плаћају државну порезу и прирезе. Оваква физичка или правна лица ослободиће се задужене порезе и приреза на ограничена земљишта одмах по извршности записника о ограничења, па се са таквим тражењем имају обратити надлежним финансијским властима писменом претставком уз коју морају приложити уверење надлежног аграрног повереништва о површини земље која им је по закону дефинитивно ограничена за сврхе аграрне реформе. Поред тога надлежно аграрно пове-

реништво има у сваком случају, чим записник ограничења постане правноснажан, да извести надлежну пореску управу о томе, које су све површине (честице) узете за сврхе насељавања.

Чл. 24. — (§ 21).

(1) Одредба ст. 4 § 3 у вези са ст. 1 § 21 Закона о изменама и допунама Закона о насељавању Јужних крајева предвиђа, да се могу користити повластицом из тач. 1, 2 и 3 ст. 1 § 19 и ст. 2 и 3 § 20 Закона и сви они држављани Краљевине Југославије као што је то прописано у ст. 7 чл. 7 овог Правилника.

(2) Ослобођење плаћања пореза и приреза (ст. 2 § 21) везано је за купљено земљиште, па се повластицама таквог ослобођења не могу користити доцнији купци земљишта за које су повластице једном одобрене, а буде истекао рок од 10 односно 5 година. Док се не донесе надлежна одлука по поднетој молби за ослобођење од пореза која се има поднети до краја године пореске власти не могу вршити принудну наплату пореза и приреза. За доказ да је молба поднета служиће уверење надлежне аграрне власти.

(3) Купци земље, плацева и кућа у грађевинским реонима вароши и варошица не могу се користити повластицама из § 21 Закона.

(4) При тражењу повластица из тач. 1 и 3 ст. 1 § 19 заинтересована лица поступиће по тач. г) чл. 13 Правилника Министарства пољопривреде бр. 27.850/31. Уверења надлежне општинске власти, издата у смислу тач. б) и

в) чл. 13 Правилника, морају бити оверена од надлежне управне власти првог степена, а у колико се по тач. г) подноси тапија као доказ о извршеној куповини земље у Јужним крајевима она се може поднети и у евереном препису.

(⁵) Ако се тражи повластица сходно ст. 2 и 3 § 20 поднеће се преко надлежног аграрног повереништва молба Врховном повереништву аграрне реформе снабдевана: а) овереним преписом судске тапије или купо-продајног уговора о купљеној земљи са једним простим преписом или овереним преписом поседовног листа са потврдом општинске власти да је земљиште означено у поседовном листу молилац купио; и б) писменом обавезом, потврђеном од надлежне опште управне власти првог степена, да ће земљу отуђити једино по одобрењу Врховног повереника аграрне реформе. Наводе молбе са прилозима може по потреби Врховно повереништво аграрне реформе проверити извиђајем на лицу места и другим подацима, које ће по службеној дужности прибавити, па онда молбу са свима прилозима и доказима и образложеним предлогом доставити Министарству пољопривреде ради поступка по пропису ст. 2 и 3 § 20 у вези § 21 Закона.

Чл. 25. — (§ 22).

Пропис § 22 Закона забрањује деобу подељеног земљишта између чланова насељене породице пре него што породица стекне право сопствености на добијену земљу, сматра-

јући је дотле недељивом, а у циљу да обезбеди одржање задружних породица и осигура њихов бољи економски просперитет. Свако тражење које би било противно овој законској одредби одбиће надлежна аграрна власт, а поступак деобе, који би био спроведен противно односној законској забрани, прогласиће се ништавним.

Чл. 26. — (§ 23).

(¹) Одузимање додељене земље због неизвршеног насељења у остављеном року од годину дана (ст. 1 и 2 § 23) извршиће се одлуком Врховног повереника аграрне реформе, противу које се може употребити правно сретство жалбе у смислу прописа § 35 Закона.

(²) Исти поступак примениће се и против ненасељених чланова породице, која је на њих добила одговарајући део земље. Одузети део земље по извршности решења употребитиће се за сврхе аграрне реформе. При одузимању оваквог дела земље има се обратити пажња, да се од целокупне компетенције земље насељене породице одвоји за нову деобу првенствено необрађени део земљишта или део који ће најмање оштетити целину, а по могућству и део који означаи насељена породица.

(³) Одредба ст. 3 § 23 неће се изузетно применити на ненасељене чланове породице, који се налазе на школовању или изучавању заната, као и на малолетне, а отсутне чланове, које издржава насељени старешина или члан породице, ако је поступљено по ст. 2 § 26 Закона.

(⁴) По пропису ст. 4 § 23 аграрни интересент има да прими ону честицу земље, коју му је на основу коначног решења доделило надлежно аграрно повереништво. Ако има оправданих разлога да је истом незадовољан може се противу поступка о предаји земље жалити Врховном поверенику аграрне реформе, који по жалби доноси првостепену одлуку, противу које има места жалби у смислу § 35. На случај да се аграрни интересент не буде жалио противу доделе земље, већ само писмено или записнички изјави, да из којих било разлога неће да прими додељену му честицу, онда ће се сматрати да се потпуно одриче тражења земље, па ће надлежна аграрна власт, која је донела начелно решење о додели земље, исто ставити ван снаге као што ставља и остала начелна решења оних интересената, који одустану од тражења земље по молбама, по којима је већ донето начелно решење о додели земље. Такви аграрни интересенти губе право на насељење и доделу земље по Закону о насељавању, па им се земља више неће додељивати, ако се понова за њу обрате. За сва лица, која су на овај начин изгубила право на земљу, водиће се потребна евиденција у Врховном повереништву аграрне реформе како се не би десило да земљу понова добију.

(⁵) При додељивању земље за насељење аграрне власти, које врше додељивање земље, обратиће нарочиту пажњу, да насељеници буду груписани по братствима и племенима или бар по месту или крају из кога су досељени, како би се између себе јаче и усрдније потпомагали и боље одржали у новим насељима.

Чл. 27. — (§ 24)

(1) Насељеници и месни аграрни интересенти морају добијена земљишта уредно обрађивати (тач. а) ст. 1 и ст. 4 § 24). Ако су добили обрађивана земљишта имају иста одржати под сталном обрадом и привредно их унапређивати, а необрађивана земљишта разрадити и непрекидном обрадом приводити култури. За сва упутства потребна у циљу рационалног обрађивања земље, а нарочито подизања воћњака и винограда, насељеници и аграрни интересенти имају се обрађати надлежном пољопривредном референту, који је дужан да им у свему излази у сусрет, а по могућству, да и сам врши надзор над тим радовима и да их уз најповољније услове снабдева лозним и воћним садницама из среских расадника. Од додељеног земљишта под ситногорицом (шикарком) могу насељеници оставити 1/5 за подизање шуме.

(2) Насељеници су дужни на одређеним окућницама или означеном месту подићи кућу за стално становање у року од 2 године од дана пријема земље и у њима становати са породицама (тач. 6) ст. 1 § 24). Оним насељеницима, који нису још добили кућне плаце, имају надлежни аграрни органи у најкраћем времену доделити потребне плаце (ст. 6 § 11) или одредити место за подизање кућа на додељеној радној земљи. За њих двогодишњи законски рок за подизање куће почиње тећи од дана пријема кућног плаца, односно од дана кад им је одређено место за подизање куће.

(3) Од личног обрађивања земље (ст. 2, 3 и 4 § 24) могу се одлуком Врховног пове-

реника аграрне реформе ослободити само инвалиди неспособни за пољопривредни рад и породице остале без радне снаге. За доказ неспособности ратних инвалида довољно је решење Инвалидског суда. Остали инвалиди поднеће уверење надлежног среског лекара о умањеној способности за привређивање по прописима Инвалидског закона, а породице остале без радне снаге уверење надлежног општинског суда. Молбе за оваква ослобођења од личног рада са потребним доказима подносиће се надлежном аграрном повереништву, које ће их са својим мишљењем и предлогом достављати Врховном поверенику аграрне реформе на надлежну одлуку (ст. 3 § 24).

(4) Код одређивања рока за уселење у подигнуту државну или додељену кућу Врховни повереник аграрне реформе ће узети у обзир стање куће и њено потпуно оспособљење за уселење односно становање насељеничке породице (ст. 5 § 24).

Чл. 28. — (§ 25.

Ако се за извођење мелиорационих радова додељеног земљишта употребе само мање површине, које неће, у односу према повећању плодности осталог земљишта услед извршених мелиорација, умањити аграрном интересенту укупни жетвени принос са добијеног земљишта, неће му се дати накнада у земљи за умањену површину. Ако се пак за мелиорационе радове од додељеног земљишта употребе веће површине онда ће се аграрном интересенту за употребљено земљиште дати

одговарајућа допуна до пуног следовања по оцени Врховног повереника аграрне реформе, који ће о потребној допуну или замени земље донети одлуку.

Чл. 29. — (§ 26)

(1) Решење о одузимању земље може се у духу ст. 3 § 26 донети на предлог надлежног повереништва или по непосредном сазнању само у оном случају ако је предлог или непосредно сазнање резултат стварних чињеница утврђених на основу потпуних доказа прибављених од надлежних органа власти или помоћу непосредно извршених и озваничених констатација на лицу места. Под овима се подразумева на лицу места састављени записник о нађеном стању, потписан од стране службеног органа, који је извршио увиђај и разлог одузимања земље несумњиво утврдио на лицу места, као и од председника надлежне општине односно кмета или одборника дотичног села или насеља и још два присутна грађанина из истог места.

(2) У решењу о одузимању земље има се поред главних чињеница и законских разлога са којих се земља одузима тачно констатовати: какве су све инвестиције учињене на добијеном земљишту; како је и у којој површини добијено земљиште обрађено; постоје ли на њему и какви објекти; колики је износ неисплаћеног дуга Савезу аграрних задруга; колика је вредности инвестиција које би оптеретиле вредност парцела односно са којом би сумом гарантовала Савезу аграрних задруга, ако постоји какав дуг ранијег притежаоца.

(3) Законити наследник аграрног интересента (ст. 4 § 26) улази у права умрлога, али тим самим он прима на себе и све обавезе умрлог по прописима Закона о насељавању, јер га оне вежу и пре, а делом после (ст. 11 § 29), стицања права сопствености на добијено земљиште. Земљиште аграрног интересента, који умре као удов, а нема наследника из реда насељених чланова породице, остаје и даље државна својина и са њим ће надлежне аграрне власти сходно располагати по одредбама Закона о насељавању.

Чл. 30. — (§ 27)

(1) При утврђивању стања насељености чланова породице узео се у обзир стално боравиште на добијеној земљи од дана њеног пријема односно насељења, а не само стање насељености, које буде нађено у времену извршене службене констатације увиђајем на лицу места или помоћу службеног оператера.

(2) За стицање права сопствености на добијено земљиште потребно је да се, поред констатације стања насељености, утврди, да је аграрни интересент, који тражи убаштињење, по скраћеном року (ст. 2 § 27) примерно обрадио земљу и да је испунио све остале законом предвиђене услове и обавезе. На случај потребе, да се извесне чињенице стручно на лицу места провере и утврде, одредиће се за ту сврху економски стручњак надлежног аграрног повереништва или срески пољопривредни референт. Одређени стручњак прикупиће на лицу места све потребне податке пре-

ма писменим инструкцијама, које ће издати Врховно повереништво аграрне реформе, па ће на основу прикупљених података саставити извештај и доставити га са својим мишљењем надлежном аграрном повереништву, а оно ће га са својим предлогом доставити Врховном повереништву аграрне реформе на оцену и надлежни поступак у смислу одредбе § 28 Закона.

Чл. 31. — (§ 28)

(1) Издавање решења о стеченом праву сопствености (ст. 1 § 28) вршиће се по службеној дужности, а кад надлежно аграрно повереништво претходно помоћу службеног оператера или увиђајем на лицу места, који ће извршити економски стручњак (ст. 2 чл. 29 овог Правилника) са којим другим службеним органом надлежног аграрног повереништва, буде несумњиво утврдило да су у конкретном случају испуњени сви законом предвиђени услови, односно да су заинтересовани искористили земљиште у сврхе ради којих им је оно додељено. Овакве констатације вршиће аграрне власти по службеној дужности, па према томе и излазак органа власти ради потребног службеног увиђаја на лицу места не може пасти на терет заинтересованог.

(2) Излазак службених органа на лицу места обавиће се повремено, кад буде учињено више захтева из једног места, општине или среза, и то у празничне дане када то интереси службе буду дозволили.

(3) Кад се у циљу признања права сопствености заинтересованих среде потребни подаци, узети из службеног оператa, или према потреби, прибављени извршеним увиђајем на лицу места, надлежно аграрно повереништво ће тачно проверити, да ли је предметно земљиште по односним законским прописима прешло дефинитивно у државну својину и да ли се као такво може по закону уступити у својину аграрном интересенту. Ако том приликом утврди, да нема никакве законске сметње да се односно земљиште уступи у сопственост аграрном интересенту, који је испунио све законске услове за стицање права својине по Закону о насељавану, учиниће сходан предлог Врховном повереништву аграрне реформе. На случај противног налаза доставиће предмет Врховном повереништву аграрне реформе са назначењем, који се прописи специјалних Закона противе признању права сопствености на спорно земљиште до његовог дефинитивног законског ликвидирања. Овакве предмете Врховно повереништво задржаће у евиденцији док не наступи законска могућност да се по њима може донети надлежно решење о признању права сопствености, а о томе ће посебним актом обавестити молиоца.

(4) Ако се решењем Врховног повереника аграрне реформе призна аграрном интересенту право сопствености надлежно аграрно повереништво ће му на основу тога решења издати тапију, односно предузеће сходно да се као сопственик упише без наплате таксе у земљишне књиге.

(5) Исти поступак из претходног става обавиће се и за аграрне интересенте који желе

да се убаштине после истека рока од 3 године од дана доделе земље, али не по службеној дужности већ по тражењу заинтересованог (ст. 2 § 28).

Чл. 32. — (§ 29)

(1) Врховно повереништво аграрне реформе по предлогу аграрног повереништва или по молбама о признању права сопствености на добијену земљу (ст. 1 и 2 § 28) доносиће решења у првом степену, уносећи у њима потребне клаузуле оптерећења и ограничења из ст. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 и 11 § 29. Ова законска оптерећења и ограничења изложиће се прегледно у разлозима решења о признању права сопствености на добијено земљиште како би аграрни интересент, коме се то право признаје, могао јасно уочити, да је то његово право привремено законом ограничено. Противу решења, којим се одбија од признања права сопствености на добијено земљиште аграрни интересент може употребити право жалбе сходно одредби §-а 35. Ако у законом року не буде поднета жалба противу првостепеног решења Врховно повереништво ће исто огласити за извршно и по један оверени препис решења доставити Министарству пољопривреде и Савезу аграрних задруга у Скопљу.

(2) За добровољце важе у погледу убаштињења прописи Закона о добровољцима од 31 августа 1928 године са његовим изменама и допунама од 18 септембра 1930 године, док за четнике важе прописи Закона о до-

бровољцима за онај део земље који су добили по добровољачком праву и основу, а прописи Закона о насељавању за ону површину земље која им је додељена по истом Закону.

(3) Одобрење Врховног повереника аграрне реформе за отуђење аграрног земљишта (ст. 5 § 29), на које је аграрном интересенту признато право сопствености, уследиће тек онда, кад сопственик буде несумњивим испразама доказао да је претходно земљу нудио на откуп аграрним интересентима, аграрној задрузи и Савезу аграрних задруга и да продајна цена није била претерана, па да су они и поред тога одбили сопственикову понуду о куповини земље.

(4) Поред надлежних аграрних власти и Савез аграрних задруга водиће евиденцију о свима аграрним земљиштима, која су прешла у сопственост аграрних интересената и лица предвиђених у пропису § 30, па ће о сваком случају извршеног отуђења извести Врховно повереништво аграрне реформе ради сходног поступка по одредби § 29 у вези са §§ 30, 31 и 33 Закона.

Чл. 33. — (§ 30)

Лица, која су купила земљу у јужним крајевима, а желе да се користе по властима из тач. 1 и 3 ст. 1 § 19 и ст. 2 и 3 § 20 у вези са ст. 4 § 3 и ст. 1 § 21 Закона (чл. 23 овога Правилника), морају приликом тражења ових повластица уз поднету молбу приложити и писмену изјаву, оверену од надлежне власти, да пристају на

ограничења предвиђена у ст. 4, 5 и 11 § 29 у вези са ст. 4 § 28 и § 30 Закона.

Чл. 34. — (§ 32)

(1) Државна и самоуправна тела (§ 32), која су добила земљу за своје потребе по пропису § 155 и на њу стичу право сопствености без ограничења из § 29, морају се са тражењем признања права сопствености на добијено земљиште обратити писменим путем преко надлежног аграрног повереништва, које ће њихове молбе са својим предлогом доставити на одлуку Врховном повереништву аграрне реформе.

(2) За остале установе побројане у § 15 Закона примениће се у смислу прописа ст. 1 и 2 § 27 у вези са одредбом из ст. 1 § 28 исти поступак који по § 29 Закона важи и за остале аграрне интересенте.

Чл. 35. — (§ 33)

(1) За узорне пољопривреднике, којима је додељено земљиште за подизање угледних добара, рек за стицање права сопствености на добијено земљиште, прописиће Врховни повереник аграрне реформе према програму и обиму рада за подизање угледног добра у коначном решењу о додели земље, које доноси на основу начелног решење Министарства пољопривреде, а у смислу прописа §§ 14 и 18 Закона.

(2) За стицање права сопствености у одређеном року важи за узорне пољопривред-

нике у свему посупак, који је са предвиђеним ограничењима прописан у § 29 Закона и за остале аграрне интересенте.

Чл. 36. — (§§ 34 и 35)

(1) Ограничено земљиште приватних притежалаца (§ 34) може се делити аграрним интересентима само онда кад се по записнику комисије за ограничење донесе извршна одлука, којом је притежалац, у колико је употребио правно сретство жалбе противу решења првостепене аграрне власти (ст. 1 § 35), одбијен од свога тражења као неумесног и по закону недоказаног.

(2) Ако притежалац по доношењу извршне (правноснажне) одлуке накнадно, а у року предвиђеном у Закону о општем управном поступку докаже право сопствености на ограничено земљиште, а оно није издељено аграрним интересентима, може му се исто, кад затражи, вратити на слободно располагање. Одлуку о повраћају односног земљишта сопственику донеће по прибављеним подацима Министар пољопривреде на основу ст. 1 § 35 и § 36 Закона.

(3) Извршност решења, донетих по споровима, који проистичу из примене прописа Закона о насељавану, оглашује она власт, која је иста донела у првом степену, а према одредби ст. 2 § 35. За доставу решења важе прописи Закона о општем управном поступку, изузев случаја доставе из ст. 5 § 8 и ст. 2 § 23 Закона о насељавану.

Чл. 37. — (§ 37)

(1) Оснивање и пословање аграрних задруга, које се зачлањавају у Савез аграрних задруга у Скопљу, врши се по прописима Закона о земљорадничким и занатским задругама (ст. 1 § 37). У циљу развијања и унапређења аграрног задругарства и економско-привредног и културног подизања аграрних интересената Министарство пољопривреде помагаће Савез и аграрне задруге бескаматним позајмицама и субвенцијама у границама расположивих новчаних сретстава (ст. 2 § 37), а по прописима Закона о бескаматним позајмицама од 30 марта 1928 године.

(2) Над целокупним радом Савеза и свих у њему зачлањених задруга вршиће надзор Министар пољопривреде преко својих органа, а стручни преглед рада савеза аграрних задруга вршиће бар једанпут годишње (ст. 3 § 37).

(3) Право на добијање повластица из ст. 2 § 37 Закона имају и самонасељеници путем њихових задруга, а ради осигурања права и потраживања Министарства пољопривреде, која проистичу из датих бескаматних позајмица и субвенција, вршиће потребан надзор над задругама самонасељеника Врховни повереник аграрне реформе у смислу ст. 8 § 37 Закона и односних прописа Закона о бескаматним позајмицама.

(4) Самонасељеници могу образовати своје посебне задруге, чија ће правила бити једнообразна и одобрена од Министра пољопривреде. При додељивању бескаматних позајмица и субвенција овим задругама Министар по-

љопривреде доносиће за сваки посебан случај решење у коме ће бити прописан начин утрошка и правдања одобрених бескаматних позајмица и субвенција. Надзор над самонасељеничким задругама у погледу утрошка бескаматних позајмица и субвенција вршиће Врховни повереник аграрне реформе, а стручни преглед пословања има извршити најмање једанпут годишње. Врховни повереник стараће се да права и потраживања Министарства пољопривреде буду обезбеђена (ст. 8 § 37).

(5) Према одредби ст. 4 § 37 Закона у Савез аграрних задруга могу се зачланити произвођачке, набављачке и друге задруге, које имају стварне везе са аграрним задругама, а под које се подразумевају: кредитне, самонасељеничке, потрошачке, житарске, воћарске, виноградарске, повртарске, афионске, дуванске, сточарске, млекарске, живинарске и све остале њима сличне задруге, којима је циљ унапређење опште привреде, јер све наведене задруге привредног карактера имају стварне везе са аграрним задругама.

(6) Чланови аграрних заједница, који су ступили у чланство аграрних задруга не могу иступити из чланства задруге док у целини не исплате своја дуговања Савезу односно задрузи. Они аграрни интересенти, који приликом насељавања приме са земљом и државну кућу обавезни су да ступе у чланство аграрних задруга.

Чл. 38. — (§§ 46—48).

(1) Врховно повереништво аграрне реформе саставиће за сваку нову буџетску

годину предлог буџета личних и материјалних издатака за све трошкове око насељавања Јужних крајева (§ 46) и са образложеним извештајем доставити га Министарству пољопривреде у року који ће се одредити посебним наређењем за сваку односну буџетску годину, а с обзиром на почетак рада на изради целокупног буџета за ресор Министарства пољопривреде.

(2) Одобрени буџетски кредити, одређени за стварање услова за подизање и уређење насеља, културно и економско подизање аграрних интересената, отвараће се по предлогу врховног повереника на каси Главне државне благајне у Београду и уплаћивати на текући рачун Министарства пољопривреде под насловом „кредити из буџетских партија за трошкове насељавања Јужних крајева” код Државне хипотекарне банке у Београду (§ 48), а у смислу § 47 Закона и чл. 86 Закона о државном рачуноводству трошити непосредно без јавног надметања и без обзира на буџетски рок.

(3) Признанице Државне хипотекарне банке на примљене суме из касе Главне државне благајне имају се сматрати као ликвидирани документи за расходовање, а суме уплаћене на текући рачун Министарства пољопривреде исплаћиваће се Врховном повереништву аграрне реформе по налогу Министарства, а оно ће их трошити за потребе предвиђене буџетом.

(4) Сва исплаћена новчана документа Врховно повереништво достављаће претходно на преглед и визу месној контроли у Скопљу, па их затим слати Финансијском отсеку Мини-

старства пољопривреде, који врши сву финансијску службу у вези са текућим рачуном Министарства. Одобрене, а не ангазоване буџетске партије и позиције уплаћиваће се на текући рачун Министарства, а по потреби и предлогу отвараће се Врховном повереништву аграрне реформе путем Поштанске штедионице.

Чл. 39. — (§ 50).

Насељеници који су добили земљу пре ступања на снагу Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године имају право као и они који су добили земљу после ступања на снагу поменутог Закона, да се користе повластицом из ст. 2 § 20, па ће према томе бити ослобођени државних непосредних пореза и бановинских и општинских приреза за ону разлику у времену која постоји између стварно искоришћене повластице по ранијем Закону и предвиђеног рока за коришћење односне повластице по овом Закону.

Чл. 40. — (§ 51)

(1) Одредба § 51 предвиђа, да аграрни интересенти, који су добили земљу по Закону о насељавању из 1922 године, не могу добити повећање земље по одредбама овога Закона, сем једино у случајевима предвиђеним у ст. 3, 6, и 8 § 11 и 12 Закона. Ако за ово повећање нема слободног аграрног земљишта у месту где је аграрном

интересенту земља додељена, онда ће се узети у обзир слободно аграрно земљиште у непосредној близини.

(2) Ако се несумњиво утврди, да додељено земљиште по своме бонитету не може насељеној породици обезбедити потребни минимум за економски опстанак, може јој на њено тражење, Врховни повереник аграрне реформе, одобрити одговарајућу замену боље земље на коме другом месту. На случај породичних, климатских или којих других оправданих разлога може Врховни повереник а на захтев заинтересованих, одобрити и међусобну промену насељеничких парцела.

(3) Приликом поступка, који се има по закону провести у циљу, да се редуцира земља, коју је добила насељеничка породица по Закону о насељавању из 1922 године, надлежне аграрне власти одузимаће насељеној породици односно члановима породице, који се налазе на добијеној земљи, само ону површину земље, која прелази насељеничку компетенцију по овом Закону.

Чл. 41. — (§ 53)

(1) Четничка компетенција земље од 10 хектара састављена је у смислу одредбе ст. 1 § 53 из добровољачке и насељеничке компетенције. Ако је четник признат за добровољца онда задржава права на целу четничку компетенцију земље од 10 хектара под условом, да за онај део земље, који му припада по добровољачком праву, важе односни прописи Закона о добровољцима и

Правилника за његово извршење, а за вишак преко добровољачког следовања односни прописи Закона о насељавању.

(²) Ако четник не буде признат за добровољца сматраће се насељеником и додељених му 10 хектара оставиће му се на уживање под условима Закона о насељавању, па ће се у томе смислу његово раније решење о подели земље по четничком својству заменити новим решењем о подели земље по насељеничком својству. Решење о замени донеће на предлог Врховног повереништва аграрне реформе Министарство пољопривреде у смислу ст. 1 § 17 Закона.

(³) Ако се пре учињеног предлога за замену решења несумњиво утврди, да у конкретном случају постоје законски разлози за примену прописа §§ 23, 24 и 26 Закона, Врховно повереништво аграрне реформе ставиће предлог да се приликом доношења новог решења о замени унесе у исто условна клаузула по којој се заинтересованом оставља извршан рок да испуни односне законске услове, после кога ће се, ако то не учини, предузети сходан законски поступак за одузимање додељеног аграрног земљишта.

(⁴) За доказ о признању добровољачког својства и права по Закону о добровољцима четници морају надлежним аграрним властима поднети на озваничење прописно издато добровољачко уверење. Добровољци земљорадници, који у смислу ст. 2 § 3 траже насељенички додатак на чланове њихових породица по прописима §§ 11 и 12 морају уз молбу поднети сва потребна уверења по § 16 Закона. По

оваквим тражењима доносиће надлежна решења Министарство пољопривреде (ст. 1 § 17).

Чл. 42. — (§ 54).

За аграрне интересенте, на које се односи пропис § 54 Закона, имају надлежне аграрне власти, у колико то до сада није учињено прикупити све податке који су потребни ради уношења у технички операт, како би се за њих као и за остале аграрне интересенте могла водити потребна евиденција, а нарочито она која је потребна на случај примене одредбе § 29 Закона.

Чл. 43. — (§ 56)).

(⁴) У циљу поступка за скинуће терета са непокретних имања, о којима се говори у пропису § 56 Закона, надлежна аграрна повереништва прикупиће за свако имање следеће податке: име, очево име и презиме бившег власника и његово садање место сталног боравка у нашој или у којој другој страни држави; место где се имање налази, из којих се и коликих парцела састоји и колика му је укупна површина; коме је, када, на основу чије одлуке и по коме својству додељено; и са којом је сумом задужено код бив. Зиратне банке односно Државне хипотекарне банке.

(²) Прикупљени подаци доставиће се Врховном повереништву аграрне реформе у Скопљу, које ће настати, да се издејствује скинуће односних терета (ст. 2 и 3 § 56). Исти поступак примениће се и на оваква имања, која ће се у будуће узети за сврхе аграрне реформе.

Чл. 44. — (§ 57)

Претварање аграрних заједница у Јужним крајевима у „аграрне задруге” и њихово потпуно реорганизовање по правилима већ прописаним на основу ст. 7 § 37 Закона извршиће се, у колико то до сада није учињено, најдуже до краја 1933 године (ст. 1 § 57) а у случају немогућности да се изврши такво претварање има се према одредби ст. 2 § 57 применити поступак оснивања нових аграрних задруга, који ће провести Савез аграрних задруга у Скопљу.

Чл. 45. — (§ 59)

(¹) У Јужним крајевима има знатан број плацева, које су власници исељењем у другу државу трајно напустили. Те плацеве и сада држе поједини и на њима су подигли куће или дућане. Према одредби § 59 Закона такви држаоци трајно напуштених плацева могу постати њихови сопственици и на њима се убаштинити под овим предвиђеним условима: а) да сопственицима, ако се јаве са уредним исправама, плате откупну цену, коју по процени вештака одреди надлежна опште управна власт првог степена; и б) да откупну цену одређену на начин предвиђен у тач. под а) и на случај ако се сопственици плацева не налазе у нашој држави, депонују у року од једне године дана код надлежне пореске управе, која целокупну суму има одмах послати Државној хипотекарној банци у Београду у корист депозитног рачуна: „Министарство пољопривреде — приходи од безвласничких имања у Јужним крајевима”.

(²) Пошто овим безвласничким плацевима и кућама рукује Врховни повереник аграрне реформе у Скопљу, то ће надлежна опште управна власт првог степена пре него што поведе поступак по ст. 2 § 59 бити дужна да се за сваки поједини спорни случај обрати за податке Врховном поверенику аграрне реформе.

(³) Поступак предвиђен у ст. 1 овога члана Правилника не може се односити нити спровести на оне трајно напуштене плацеве и на њима подигнуте куће и друге зграде које су аграрне власти по прописима Закона о насељавању ограничиле за аграрне сврхе и доделиле аграрним интересентима.

Чл. 46. — (§ 60)

По прописима Закона о насељавању Јужних крајева, а у смислу одредбе § 60 Закона, неће се за сврхе аграрне реформе узимати у Јужним крајевима она имања која су пре 1919 године била у савесној државини појединих лица, па су и данас у њиховом поседу, ако држаоци основ државине докажу уредном исправом потврђеном од надлежне власти или уверењем надлежног општинског суда и одбора.

Чл. 47. — У циљу бржег и једнообразног поступања код аграрних власти по одредбама Закона о насељавању Јужних крајева

и овога Правилника Врховно повереништво аграрне реформе у Скопљу прописаше према потреби нарочите обрасце и упутства за такав рад аграрних власти и доставити их Министарству пољопривреде на преглед и одобрење.

Чл. 48. — Министар пољопривреде може по потреби својим посебним наредбама одредбе овога Правилника у духу Закона о насељавању Јужних крајева допунити и изменити.

Чл. 49. — Овај Правилник ступа на снагу од дана обнародовања у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. Бр. 181—LIII од 11 августа, 1933 год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 51811 — VI а од 10 августа, 1933 год.,

о техничким радовима за извршење Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима

На основу § 78 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 године са његовим изменама и допунама од 5 децембра 1931 године и 24 јуна 1933 године прописује се овај Правилник о техничким радовима за извршење горе наведеног закона.

Чл. 1. — По овом Правилнику извршиће се технички радови на поседима у колико су потребни за доношење одлука по §§ 49 и 56 Закона.

Чл. 2. — Технички се радови деле:

- 1) на техничке радове потребне за одлуку по § 49 Закона и
- 2) на техничке радове на основу којих ће се извршити експропријација земљишта одвојеног за аграрне сврхе по § 56 Закона и пренос у земљишним књигама на аграрне субјекте.

Чл. 3. — Ради доношења одлуке по § 49 Закона има се провести идентификација земљишта, које је по § 10 Закона изузето из експропријације, т. ј. има се установити земљишно-књижно и катастрално стање на дан 27-II-1929 год. те данашње стање по култури.

У случају цепања честица има власник, по правноснажности одлуке из § 49 Закона, сачинити о томе нацрт по Закону о катастру земљишта и земљишним књигама и доставити Банској управи ради provedбе брисања забране у земљишним књигама у смислу § 60 Закона.

Пре доношења одлуке има се саставити:

- 1) попис парцела, које се власнику остављају (образац бр. 1);
- 2) распоред култура по садањем стању (образац бр. 2); и
- 3) преглед и нацрт целог поседа у размери која омогућава довољну прегледност.

Чл. 4. — Технички радови из тач. 2 чл. 2 овог Правилника састоје се из:

- 1) триангулације;
- 2) полигонисања;
- 3) детаљног премера;
- 4) обележавања свих међа у смислу чл. 10 Закона о катастру земљишта;
- 5) стабилизације тригонометријских, полигоних и малих тачака;
- 6) израда планова и свих табеларнихх прегледа и спискова на основу којих ће се извршити експропријација и пренос у земљишним књигама и катастру.

Наведени технички радови имају се извршити по одредбама Закона, Правилника и других одредаба о катастру земљишта и земљишним књигама.

Чл. 5. — Осим наведенога у тач. 6 предњег члана има се за аграрне власти израдити и то:

- 1) деобни нацрт (копија);
- 2) пријавни лист (копија);
- 3) сумарни исказ за обрачун отштете и ануитета (образац бр. 3);
- 4) исказ деобе експроприсаног земљишта по поседима и катастарским општинама а по аритметичком реду бројева катастарских парцела (образац бр. 4) и
- 5) списак аграрних субјеката састављен азбучним редом по катастарским општинама (образац бр. 5).

Чл. 6. — Деоба — распис парцела може се провести у земљишним књигама и пре доношења одлуке о експропријацији.

Чл. 7. — Парцелација и распоред парцелисаних честица на аграрне субјекте има се извршити по наређењу надлежне комисије за ликвидацију аграрне реформе.

Код деобе парцела са више бонитетних класа, техничко лице ће, у сврху обрачунавања отштете, уз сарадњу економског вештака надлежне комисије извршити класификацију појединих делова ових парцела.

Чл. 8. — Поменуте техничке радове вршиће:

1) технички органи Министарства пољопривреде односно катастарски геометри, који су овом Министарству додељени на рад од Министарства финансија;

2) овлашћени инжењери и геометри, који имају овлашћење за извођење јавних геодетско-геометарских радова.

Чл. 9. — У случају да премер не могу обавити лица из тач. 1 предњег члана, надлежна комисија за ликвидацију аграрне реформе обавестиће овлашћене инжењере и геометре о објекту, месту и дану кога ће се извршити избор лица за извршење техничких радова. Истовремено комисија ће обавестити и све заинтересоване аграрне субјекте и позвати их да одређенога дана и на одређено место дођу на састанак ради избора пет лица између себе, којима ће скуп дати овлашћење, да још истог дана изврше избор једнога лица између понуђача и са њим склопе уговор о техничким радовима. У позиву упућеном аграрним субјектима комисија ће изложити потребу и сврху техничких радова и нагласити им да су по Закону дужни сносити трошкове око извршења ових радова.

Скупом ће руководити изасланик комисије у чијем ће присуству опуномоћени одбор извршити избор техничкога лица и са њим склопити уговор.

Уговор који одбор закључи са изабраним лицем обавезује све аграрне субјекте, који имају земљу на дотичном објекту.

Записнике о скупу и избору техничког лица и сачињене уговоре надлежна ће комисија доставити Министарству пољопривреде на одобрење.

Аграрне субјекте надлежна комисија ће на 15 дана раније обавестити преко општине уобичајеним путем, а овлашћене инжењере и геометре у истом року истицањем огласа у општини у којој ће се одржати скуп аграрних субјеката, код надлежног среског начелства и у седишту комисије.

Чл. 10. — Уговори и записници из предњег члана ослобођени су по § 72 Закона свих државних и самоуправних такса. Исто тако ослобођени су предузимачи од наплате таксе по тарифи IV Закона о катастру земљишта за копије и катастарских планова, преписе и изводе (изватке) из катастарског оператa који су им потребни за радове по овом Правилнику.

Чл. 11. — Уговор о техничким радовима мора да садржи:

1) личне (особне) податке послодавца и предузимача;

2) објект техничких радова са назначењем власника поседа;

3) површину објекта по катастру који се експроприше;

4) површине појединих невезаних делова поседа по катастру;

5) опис потребних радова за поједине комплексе;

6) цену за извршење техничких радова од целог поседа под тач. 3), односно од појединих неvezаних комплекса по једном катастарском јутру односно једном хектару;

7) рок у коме се радови имају извршити који се одређује у споразуму са аграрном влашћу;

8) изјаву предузимача да му се у смислу чл. 16 овог Правилника на име кауције задржи 10% од предујма;

9) начин исплате уговорене цене и повраћај предујмова задржаних по чл. 16 овог Правилника на име кауције;

10) обвезу да ће предузимач извршити све техничке радове из чл. 4 и 5 овог Правилника и да дозвољава да му се обустави рад и разреши уговор без ма какве отштете за радове већ извршене до дана обуставе рада ако би се огрешо о обвезе уговора;

11) обвезу да ће у свако доба омогућити катастарским властима надзор и преглед теренских и канцеларијских радова, који ће преглед о трошку предузимача вршити инспекциони орган финансијске дирекције отсека за катастар и државна добра.

Чл. 12. — Ако приликом ревизије утврди да се предузимач не придржава услова уговора, надзорни орган ће одмах о томе обавестити Министарство пољопривреде, Министарство финансија и комисију за ликвидацију аграрне реформе.

Министарство пољопривреде донеће решење у смислу тач. 10 предњег члана те изда-

ти наређење да се даље поступи по чл. 9 овог Правилника.

Исто тако ће Министарство пољопривреде поступити ако се предузимач не придржава одређених рокова, у колико не нађе за сходно да му тај рок продужи.

Чл. 13. — Предузимач не може преносити на друго лице своја права и обавезе ни делимично ни у целини без претходног одобрења Министарства пољопривреде.

Чл. 14. — Ако предузимач падне под стечај уговор се раскида, али послодавац може примити понуду његових поверилаца, да исти предузимач уговорене радове доврши под истим условима.

Чл. 15. — Ако предузимач умре Министарство пољопривреде раскинуће уговор и одлуку о томе доставити надлежном суду и наследницима. За онај део посла који је довршен и буде примљен исплатиће се зарада законитим наследницима путем надлежног суда. Награда за недовршене радове исплатиће се према процени исправно извршених радова.

Чл. 16. — Начин исплате предвиђа се условима уговора. Ако предузимач у току рада, а према условима уговора, затражи да му се исплати део уговорене суме, исплата ће се

моћи извршити за довршене делове техничких радова у облику предујмова на основу претходних ревизија инспекционог органа финансијске дирекције отсека за катастар и државна добра. Висину предујма утврђује тај инспекциони орган о чему извештава аграрну власт ради издавања налога за исплату.

Код исплате задржаће се на име кауције 10% од сваког предујма.

Чл. 17. — Аграрни субјекти дужни су оброке од укупне уговором одређене цене платити на време које је предвиђено уговором. Уплате се имају вршити на каси надлежних општина. Уплаћени новац мора општина чувати као депозит који не сме утрошити ни у какву другу сврху. У противном општина одговара материјално, а руковаца депозита и кривично.

На основу извештаја инспекционог органа катастарске власти о напретку радова и висини предујмова надлежна комисија издаваће налоге за исплату. Само на основу ових налога могу општине издавати суме из депозита.

Чл. 18. — Ако аграрни субјекти не плате на време доспеле оброке, а то не учине ни на позив надлежне комисије у року од 30 дана од пријема позива, сматраће се, да су одустали од додељене им земље (§ 71 Закона), па ће комисија поступити по одредби § 19 Закона.

Чл. 19. — Завршени елаборати које још нису преузеле надлежне власти, као и они који су још у раду, имају се саобразити прописима овог Правилника.

Чл. 20. — Одобрење техничких радова као и свих елабората потребних за катастар и земљишне књиге врше надлежне катастарске власти.

Остале радове и евентуалне елаборате потребне за одлуке по § 49 Закона и радове за утврђивање висине отштете и ануитета, прегледа надлежна првостепена аграрна власт.

Чл. 21. — Предузимач је обвезан довршити теренске и остале радове у одређеном року.

Све довршене елаборате обвезан је предати аграрним властима без обзира да ли је хонорар наплатио. У случају да хонорар није плаћен комисија за ликвидацију аграрне реформе поступиће по чл. 18 овог Правилника и за радове извршене по ранијем Правилнику.

Чл. 22. — За сваку штету учињену трећим лицима вршењем уговорних радова одговара предузимач.

Чл. 23. — Исплату особља, радника и материјала дужан је предузимач вршити уредно према законским одредбама.

Инструменте, алат и материјал за вршење премера и материјал за израду планова и осталих писмених радова набавља сам предузимач.

Чл. 24. — Инспекциони орган катастарских власти има права да приликом ревизија тражи од предузимача да му овај — а о свом трошку стави на располагање потребну радну снагу, инструменте и алат за мерење, справе и материјал за контролу рада.

Све мане и недостатке које инспекциони орган утврди у елаборату или на терену дужан је предузимач уклонити у року који му одреди инспекциони орган.

Чл. 25. — Спорове техничко-катастарске природе настале између предузимача и инспекционог органа коначно решава Министарство пољопривреде на основу мишљења Министарства финансија, које ће ово дати према извештају свога инспекционог органа.

У овом случају предузимачу се може продужити рок утврђен уговором. Све евентуалне настале трошкове око таквих изvida сноси предузимач.

Чл. 26. — Уговори се имају саставити у шест оригиналних примерака.

Кад Министарство пољопривреде од комисије прими уговоре затражиће мишљење Министарства финансија Одељења катастра и државних добара, које ће оно дати најдаље у року од 15 дана.

Одобрене уговоре Министарство пољопривреде доставиће:

1) два примерка Министарству финансија од којих ће ово један послати надлежној финансијској дирекцији ради надзора и ревизије и

2) три примерка надлежној Банској управи од којих ће два уручити странкама, а трећи надлежној комисији за ликвидацију аграрне реформе.

Чл. 27. — О почетку теренских радова предузимач ће обавестити надлежну комисију и финансијску дирекцију.

Чл. 28. — Кад предузимач заврши све уговором предвиђене техничке радове доставиће елаборат финансијској дирекцији на поступак по чл. 20 овог Правилника. Финансијска дирекција прегледаће све главне и помоћне делове елабората и поступити по одредбама Закона, Правилника и одредаба о катастру и земљишним књигама.

Чл. 29. — Деобни планови имају се израдити у три примерка и то: два примерка на провидном платну, а један на белој цртаћој хартији.

Чл. 30. — Министар пољопривреде, у споразуму са Министром финансија, може по потреби својим посебним наредбама поједине од-

редбе овога Правилника у духу Закона допу-
нити или изменити.

Чл. 31. — Овај Правилник ступа на снагу
кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 191—LVII од 23
августа, 1933 год.

Образац бр. 1

Кр. Банска управа

Полит. општина

Управни срез:

Катастар. општина:

Проценбени срез:

ПОПИС ПАРЦЕЛА

Велики посед:

Саставио :

Прегледао :

Оверава :

[illegible][illegible]

Образац бр. 2

Кр. Банска управа у Полит. општина

Управни срез: Катастар. општина

Проценбенн срез:

РАСПОРЕД ПО КУЛТУРАМА

Велики посед:

Саставио :

Прегледао :

Оверава :

Б р с т а к у л т у р е	
Број катастарске парцеле	К л а с а
1	2
3	4
5	6
7	8

[illegible]

Образац бр. 3

Бановина:

Проценбени срез:

Полит срез:

Катаст општина:

Управна општина:

Велики посед:

ЧИСТ ПРИХОД

К Л А С А		
Њива (ораница)		
Врт и воћњак		
Ливада (сенок)		
Виноград		
Пашњак и план.		
Шума		
Грстак, мочвар, рибњак и језеро		
Неплодно		

СУМАРНИ ИСКАЗ

ЗА ОБРАЧУН ОТШТЕТЕ И АНУИТЕТА

Индив. исказ бр. . са . . к ј. . кв. хв. . Дии. . п. . ануитета

Укупно . . . к. ј. . . кв. . . хв. . . Дни . . . п. . . ануитета

Прегледао

катастр геометар:

Саставио:

Редни број	Нови власник				Стари власник		Ознака	
	Породично, очево и рођено име	Својство	Пребивалиште	Кућни број	Породично, очево и рођено име	Катастарска општина	Земљ. књижни улогак	Рудина (погес)
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Земљишта				Отштета		Годишњи ануитет		4% принос за ко- лонизациони фонд	П р и м е д б а
Парцела		Культура	Површина к. ј. кв хв.	Плаћа стицатељ	Плаћа држава	Плаћа стицатељ	Плаћа држава		
Катастар- ски број	земљиш- књиж. број			Д. п.	Д. п.	Д. п.	Д. п.	Д. п.	Д. п.
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

ПРАВИЛНИК

Бр. 51365 — VI а од 8 августа, 1933 год.,

о грађевинским зонама у градовима

На основу § 10 тач. 6, § 32 ст. 3 и § 78 тач. 2, Закона од 19 јуна 1931 године о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима са изменама и допунама од 5 децембра 1931 године и 24 јуна 1933 године прописује се овај Правилник о грађевинским зонама у градовима.

Чл. 1. — Одредба § 10 тач. 6 и § 32 ст. 3 Закона од 19 јуна 1931 године о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима са изменама и допунама од 5 децембра 1931 године, односи се само на градове, којима је тај назив службено признат до дана 26 јуна 1933 године, када је тај Закон ступио на снагу.

Чл. 2. — Земљишта грађевинских зона у градовима у смислу Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима јесу она, која леже у оном грађевинском реону, који по правилу обухвата већ изграђени и насељени део града.

Тачне границе ове зоне за поједине градове установиће буде ли то потребно, комисија за ликвидацију аграрне реформе уз сарадњу грађевинског стручњака. Ову одлуку одобрава Министар пољопривреде у сагласности са Министром грађевина.

Чл. 3. — Изузетно за град Загреб као грађевински реон, поменут у чл. 2 овога Правилника одређује се ова зона:

Све земљиште које лежи унутар катастарске градске међе са јужне, западне и сверене стране, а с аисточне стране земљиште према ситуационом плану града Загреба, који се сматра саставним делом овога Правилника, које је означено цртом наранџасте боје, што иде од реке Саве према северу и пролази источном границом катастарске честице бр. 6249, 6332, 6333, 6374, 6375, 63766, 6369/1, 6367, 6377/2, те даље цестом Петрушевец преко одводног канала, надаље источном границом катастарске честице бр. 6927/1, 6928, 6924/2, 6924/3, те северним коритом новог одводног канала западно, а надаље источном границом катастарске честице бр. 7070/1, 7068/1, 7067, 7089, 7087/4, 7125/1, 7125/2 и 7358, те даље северном страном Боронгајске цесте до цесте Вукомерец односно потока Штефановца.

Чл. 4. — За земљишта употребљена за аграрне сврхе, која леже у грађевинским зонама анаведеним у члану 2 овога Правилника

платиће аграрни субјекти за експроприсано земљиште вишу оштету и то у градовима до 100.000 становника 100%, а у градовима преко 100.000 становника 200%.

Чл. 5. — За земљишта у градовима ван грађевинске зоне платиће се виша отштета само за оне парцеле, које се граниче са граничном линијом грађевинске зоне предвиђене у члану 2 и 3 овога Правилника и то у градовима до 100.000 становника 25% више, а у градовима преко 100.000 становника 50% више.

Чл. 6. — Овај Правилник ступа на снагу кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 191—LVII од 23 августа 1933 год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 54415 — VI 6 од 21 августа, 1933 год.,

о вршењу права првокупа

На основу § 75 ст. 4 и § 78 ст. 7 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 године са изменама и допунама од 5 децембра 1931 године и од 24 јуна 1933 године прописује се Правилник о вршењу права првокупа.

Чл. 1. — Законом о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима (§ 75) дато је Привилегованој аграрној банци а. д. у Београду право првокупа у сврху, да аграрна земља остане у рукама земљорадника и да се онемогући свака спекулација са том земљом.

Чл. 2. — Право првокупа односи се на:
а) некретнине, које ће се на основу § 56 Закона о ликвидацији аграрне реформе експроприсати и у земљишним књигама пренети у власност аграрних субјеката;

б) некретнине, које по ддобрењу Министра пољопривреде купе аграрни субјекти на основу § 36 Закона о ликвидацији те их пренесу у земљишним књигама на своје име.

У експропријационој одлуци, изданој по § 56 Закона, као и у сваком решењу Министра пољопривреде, донесеном на основу § 36 Закона, има се одредити у земљишним књигама забележба права првокупа у корист Привилеговане аграрне банке.

Чл. 3. — Власници некретнина из предњег члана ако продају те некретнине или један део истих трећем лицу обавезни су да известе о продаји Привилеговану аграрну банку актом и да приложе купо-продајни уговор, у извору и препису непосредно или на повратни реценпис.

За случај да власник продаје само један део парцеле, дужан је приложити и деобни нацрт ради земљишнокњижне provedбе.

Чл. 4. — Привилегована аграрна банка има у року од 3 месеца, рачунајући од дана пријема купо-продајног уговора, да изјави да ли ће се користити правом првокупа.

Ако банка неће да откупи те некретнине, ставиће на изворни купо-продајни уговор изјаву, да се не користи правом првокупа, па ће тај уговор што пре вратити продавцу.

Са укњижбом ових некретнина у земљишним књигама на име купца има се истовремено пренети забележба права првокупа у корист Привилеговане аграрне банке.

Чл. 5. — Ако се Привилегована аграрна банка користи правом првокупа, има право, да откупи некретнине наведене у члану 2 под

а) по законској оштетној цени утврђеној у експропријационој одлуци, а некретнине, наведене у чл. 2 под б) овог Правилника по купопродајној цени, наведеној у одобреном купо-продајном уговору.

Поред ове цене Привилегована аграрна банка дужна је да плати продавцу и трошкове за измеру земље, ефективне трошкове за provedбу у земљишним књигама, за плаће-ни принос колонизационом фонду, и евентуалне трошкове за инвестиције, ове последње по процени извршеној према прописима Привилеговане аграрне банке.

Када Привилегована аграрна банка утврди откупну цену по овом члану, известиће у року предвиђеном у § 4 продавца на тај начин, што ће на препису купопродајног уговора, написати изјаву да преузима купо-продајни објекат уз цену утврђену по овоме члану те га продавцу вратити. Продавац може одустати од ове продаје у року од тридесет дана по пријему купо-продајног уговора и о томе има писмено известити Привилеговану аграрну банку.

Чл. 6. — Ако Привилегована аграрна банка у року од три месеца не даде изјаву сматра се, да пристаје на купо-продају трећем лицу, па се код укњижбе продајних некретнина на купца има у земљишним књигама истовремено провести и забележбе права првокупа.

Ако власник некретнина из чл. 2 прода те некретнине а не поступи по чл. 3 овога Правилника, Привилегована аграрна банка кад

сазна за такву продају има право, да преузме те некретнине под условима из чл. 5. Власник у том случају нема право да се користи повластицом из последњег става чл. 5.

Чл. 7. — Откупљене некретнине продаће Привилегована аграрна банка првенствено аграрним субјектима или члановима аграрних заједница (задруга).

Чл. 8. — Право првокупа престаје након 10 година рачунајући од дана издања експропријационе одлуке за некретнине из чл. 2 под а) овог Правилника а за некретнине из истог чл. под б) од дана издања решења Министра пољопривреде.

По истеку тога рока судови ће брисати забележбу права првокупа по званичној дужности или по молби власника некретнина без таксе.

Чл. 9. — Овај Правилник ступа на снагу кад бууде обнародован у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 199—LVIII од 2 септембра. 1933 год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 57991 — VI в од 11 септембра, 1933 год.,

о начину уплате и руковању са уплаћеним износима закупнине

На основу § 78 тачка 6 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседи-ма од 19 јуна 1931 год. са изменама и допу-нама од 5 децембра 1931 год. те од 24 јуна 1933 год., а у споразуму са Господином Ми-нистром финансија од 5 септембра 1933 год. Бр. 37529/I прописује се следећи Правилник о начину уплате и руковању са уплаћеним из-носима закупнине.

Чл. 1. — Закупнину према закону од 20 маја 1922 год. о издавању земљишта вели-ких поседа у четворогодишњи закуп те го-дишњи допринос према чл. 13 закона од 4 јуна 1922 год. о provedби деломичне експро-пријације земљишта великих поседа итд. за економске године 1931/32 и 1932/33 г. у колико разрез није до сада већ извршен, разрезају а-грарни одељци при среским начелствима на основу индивидуалних спискова о раздељеним-површинама земљишта које је под аграрном ре-формом.

Разрез и наплата вршиће се по нарочитим обрасцима, које ће издати Министарство по-љопривреде.

Чл. 2. — Индивидуалне спискове састав-љају извршни органи аграрне реформе у три примерка и то: посебно за добровољце а посеб-но за закупце и за сваку општину чији су становници добили земљу. Ако су аграрни суб-јекти добили земљу на више поседа, то се индивидуални спискови имају саставити за сва-ки посед и за сваку општину посебно.

Тако састављене спискове прегледа и по-тврђује тачност надлежни аграрни референт при среском начелству.

Чл. 3. — Од индивидуалних спискова о-стаје један примерак код аграрног одељка над-лежног среског начелства, друга два пример-ка аграрни одељак послаће пореској управи на чијој се територији налази дотични посед, која ће један примерак послати надлежној оп-штини ради наплате закупнине.

Чл. 4. — Индивидуалне спискове за зем-љишта која су раздељена ратним добровољци-ма, аграрни одељци послаће непосредно Ми-нистарству пољопривреде.

На основу тих спискова Финансијски отсек Министарства пољопривреде разрезане суме на име 3/4 закупнине књижиће за сваку економ-ску годину у већ постојеће партијалнике „соп-ственика имања”.

Чл. 5. — Надлежна општина чим прими један примерак индивидуалног списка о разрезу закупнине одмах ће позвати аграрне субјекте да у року од 30 дана уплате разрезане суме на име закупнине. Ако то и тада не би учинили онда ће приступити административном извршењу.

Поред распоређених сума могу општине у своју корист од сваког субјекта наплатити још и два од сто од разрезане суме на име трошкова.

Чл. 6. — Наплаћене суме општина ће предати надлежној пореској управи најкасније до сваког 5 у месецу и то: уз посебан списак и за сваку економску годину, и за сваки велики посед посебно.

Чл. 7. — Пореске управе примљени новац књижиће на рачун закупнине за аграрно земљиште посебно за сваку економску годину.

Чл. 8. — Пореске управе вршиће контролу код појединих општина о наплати закупнине те о предаји већ наплаћених сума на рачун тога. У колико приметите слабо наплаћивање разрезаних сума, употребиће сва средства да се наплата као и предаја наплаћених сума редовно врши.

Чл. 9. — Евентуалне промене у индивидуалним списковима како у погледу лица којима је додељена аграрна земља, тако исто и

у погледу висине разрезаних сума, вршиће аграрни одељци при среским начелствима с тим да о свима тим променама обавесте установе наведене у чл. 3 и 4 овога правилника.

Чл. 10. — Све суме наплаћене на име разрезане закупнине за 1931/32 и 1932/33 год. надлежне пореске управе слаће Привилегованој аграрној банци у Београду за рачун државе, а на име закупнине за аграрна земљишта из 1931/32 и 1932/33 економске године.

Чл. 11. — Оне суме новца које су већ уплаћене код Државне хипотекарне банке на име анuitета — закупнине за 1931/32 год. и 1932/33 економску годину, по ступању на снагу овога правилника, послаће ова Привилегованој аграрној банци која ће их књижити на начин наведен у претходном члану.

Чл. 12. — Све суме наплаћене на име анuitета — закупнине за 1931/32 и 1932/33 економску годину, које су већ предате Аграрној привилегованој банци ова ће их прекњижити у смилу чл. 10 овог правилника.

Чл. 13. — Исто тако има се поступити са свима сумама новца које су наплаћене на рачун анuitета — закупнине за 1931/32 и 1932/33 економску годину и још се налазе код среских начелстава или којих других власти.

Чл. 14. — За све суме новца уплаћене на име закупнине — анuitета за 1931/32 и 1932/33 економску годину, које се имају предати или су већ предане Привилегованој аграрној банци има се извршити обрачун. У колико се покаже да је плаћена сума већа од редовне закупнине има се вишак странци урачунати у отплату првог анuitета који почиње са 1 октобром 1933 год. док у противном случају има се разлика од дужника наплатити.

Обрачун о овим сумама вршиће Финансијски отсек Министарства пољопривреде с поменутих установама а на основу података које ће прикупити као и са којима већ располаже.

Чл. 15. — За наплаћивање годишњег доприноса по чл. 13 закона од 4 јуна 1922 год. важе прописи овог правилника.

Чл. 16. — Све суме које буду наплаћене на име закупнине, оштете за орање, сејање и семе и оштете за зграде, за године закључно са 1930/31 економском годином, надлежне пореске управе књижиће у корист ванредног прихода буџета оне буџетске године у којој је наплата извршена.

Чл. 17. — У смислу § 66 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 10 јуна 1931 год. са изменама и допунама од 5 децембра 1931 год. и 24 јуна 1933 године,

престаје са 30 септембром 1933 год. разрез закупнине и годишњих доприноса. Од 1 октобра 1933 год. почињу тећи анuitети који ће се наплаћивати по уредби предвиђеној у § 42 цитираног закона.

Чл. 18. — Овај Правилник ступа на снагу од дана проглашења у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 213—LXIV од 19 септембра, 1933 год.

УРЕДБА

Бр. 28000 — VI од 26 септембра, 1933 год.,

о финансијској ликвидацији аграрне реформе на великим поседима

На основу § 42 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 год. са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933 Министар финансија у споразуму са Министром пољопривреде, а у сагласности са Министарским саветом, издаје Уредбу о финансијској ликвидацији аграрне реорме на великим поседима.

Опште одредбе

Чл. 1. — Финансијска ликвидација аграрне реорме на великим поседима поверава се Привилегованој аграрној банци, која ће је спровести у свему по одредбама ове Уредбе.

Чл. 2. — У циљу извршења предње ликвидације, Привилегованој аграрној бани ставља се у задатак, да сходно одредбама Закона

о ликвидацији аграрне реорме на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и од 24 јуна 1933:

1) емитије 4% обвезнице државом гарантоване за исплату оштета за експрописано земљиште и обвеза из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, власницима великихседа, као и да врши све службу по овим обвезницама;

2) исплати оштету за експрописано земљиште у корист аграрних субјеката из §§ 19 до 27 и обвеза из § 76 Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, бившим власницима;

3) врши наплату дугујућих анuitета од стране аграрних субјеката и од стране државе.

Емисија обвезница

Чл. 3. — По §§ 39, 40 и 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, оштета за земљиште експрописано у корист аграрних субјеката из §§ 19 до 27 и обвезе из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, исплаћује се ранијим власницима великихседа, и то:

1) за износе преко 500.— динара са „4% државом гарантованим обвезницама за финан-

сијску ликвидацију аграрне реформе на великим поседима”.

2) за преостатке испод 500.— динара, у готовом новцу.

Чл. 4. — Овлашћује се Привилегована аграрна банка, да за исплату оштета и обвеза из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истогa Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, изузетно од чл. 11, 60—70 Закона о Привилегованој аграрној банци, изда 4% државом гарантоване обвезнице за финансијску ликвидацију аграрне реформе на великим поседима, до укупног номиналног износа од динара 800,000,000.—

Чл. 5. — Обвезнице ће се штампати на службеном језику и садржати поред амортизационог плана и све важније одредбе ове Уредбе.

У циљу замене обвезница онеспособљеним за промет штампаће се и потребан број резервних бланкета.

Обвезнице ће носити потпис (фиксимил) Претседника и једног члана Управног одбора Привилеговане аграрне банке и својеручан потпис Директора Привилеговане аграрне банке или једног уредно овлашћеног претставника Привилеговане аграрне банке, за распознавање и контролу да су издате на основу хипотекарне залогe и јемства државе, и да су емитоване само у висини оштете која се исплаћује обвезницима.

Обвезнице ће се штампати у Државној маркарници или у Заводу за израду новчаница Народне Банке.

Чл. 6. — Обвезнице ће се издати у комадима од динара 500.—, 1.000.—, 5.000.— и 10.000.— и гласиће на доносиоца. Обвезнице ће носити 4% годишњег интереса, почевши од 1 октобра 1933 године. Интерес се исплаћује једанпут годишње, 1 октобра сваке године.

Први купон биће платив 1 октобра 1934, а последњи 1 октобра 1963 године.

Свака обвезница носи свој купонски табак од 30 купона, да би се по њему вршила исплата интереса до 1 октобра 1963 године.

Интерес на обвезнице плаћа се доносиоцу купона.

Обвезнице ће бити подељене у 16.000 серија од по 100 бројева. Према извештају Министарства пољопривреде утврдиће се накнадно колико ће се комада по свакој врсти обвезница издати.

Чл. 7. — Обвезнице се амортизују у року од 30 година (§ 40 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истогa Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933), почевши од 1 октобра 1933. Амортизација ће се вршити по амортизационом плану путем извлачења, ако курсеви достигну или пређу номиналну вредност, а путем откупа на

берзи све док курсеви обвезница не буду достигли њихов номинални износ.

Поред редовне и ванредне амортизације може бити и прекоредних вучења и прекоредног слободног откупа.

Извлачења, ако их буде било, вршиће се сваке године, 1 септембра, комисијским путем, на начин који пропише Привилегована аграрна банка. Свако извршено извлачење објавиће се преко службених новина и бановинских службених листова.

На случај откупа, редован откуп може се вршити после сваког рока плаћања купона. Ванредни и прекоредни откуп може се вршити у свако доба.

Чл. 8. — Амортизоване обвезнице путем извлачења исплаћиваће се по номиналној вредности после месец дана од дана извлачења. Интерес по амортизованим обвезницама престаје тећи од дана доспелости рока њиховог плаћања.

Амортизоване обвезнице морају носити све недоспеле купоне иначе ће се вредност купона, који недостају, одбити при исплати обвезница.

Откуп обвезница вршиће се преко домаћих берза.

У случају амортизације приликом откупа испод номинале, уштеда која би се показала у текућем ануитету, како у погледу интереса тако и у погледу амортизације, унеће се у специјалан гарантни фонд из чл. 22 ове Уредбе.

Чл. 9. — Ове обвезнице и њихови купони ослобођени су свих садашњих и будућих пореза и приреза, како државних тако и свих осталих (бановинских и општинских), а тако исто и свих такса и дажбина у Краљевини.

Сва преписка у вези са интересном и амортизационом службом по њима ослобођена је од свих такса за цело време трајања њиховог оптицаја.

Чл. 10. — Купони застаревају за 5 година, а амортизоване обвезнице путем извлачења за 10 година, од дана њиховог рока за исплату.

Чл. 11. — Означеним обвезницама признаје се право: да се могу купити за пупилне масе, полагати у кауцију и употребити за фондове, задужбине и депозите код јавних благајница. Признају им се и све повластице које уживају обвезнице државних зајмова. Њих ће као такве моћи примати у залог (ломбард) Народна банка, Државна хипотекарна банка, Поштанска штедионица и Привилегована аграрна банка.

Чл. 12. — Котирање ових обвезница вршиће се на свима домаћим берзама

Чл. 13. — У случају да се издата количина обвезница у номиналном износу од динара 800,000.000.— покаже као сувишна, сав не-

раздати остатак обвезница има се комисијским путем поништити. Ово се врши коначним поништавањем од стране комисије предвиђене чл. 29 ове Уредбе.

Чл. 14. — Обвезнице 4% државом гарантоване за финансијску ликвидацију аграрне реформе на великим поседима гласе на доносиоца и Привилегована аграрна банка признаје сваког имаоца такве обвезнице као и имаоца купона који припадају овој обвезници, као њиховог власника.

На основу § 204 грађанског судског поступка ове обвезнице не могу се судским путем оглашавати за неважеће, нити се могу на место изгубљених, украдених, изгорелих или ма на који други начин упропашћених обвезница издавати њихови дупликати.

Чл. 15. — Ове обвезнице, као поцепане, нагореле, прљаве или којим другим узроком постале неупотребљиве за даљу циркулацију, могу се заменити новим тј. на место њихово могу се издавати дупликати, уз наплату односних трошкова, али то под условом да се из остатка обвезнице може распознати њен емициони и текући број.

Чл. 16. — Фалсификовање обвезница и купона, као и сама припрема и покушај за то, казниће се по одредбама Кривичног закона.

Служба по обвезницама

Чл. 17. — Сву службу по овим обвезницама обавља Привилегована аграрна банка, у којој ће се установити све потребне контролне и остале књиге, формулари као и точак за извлачење.

Чл. 18. — Исплату амортизованих обвезница вршиће Привилегована аграрна банка, а исплату купона, поред Привилеговане аграрне банке, све Пореске управе у земљи, Поштанска штедионица и њене филијале са подручним поштама.

Поштанској штедионици за исплату купона признаје се на име провизије 2⁰/₀₀.

Чл. 19. — Кад се изврши потпуна исплата оштета и обвеза из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, Привилегована аграрна банка утврдиће, на основу целокупног броја емитованих обвезница, основни ануитет целокупног почетног износа зајма, који ануитет одговара износу годишње амортизације и износу једногодишње исплате интереса за обвезнице у оптицају, и утврдити, на основу тога, основни амортизациони план.

Пошто аграрни субјекти имају право да свој дуг исплате, у целости или делимично, и пре истека рока од 30 година, Привилегова-

на аграрна банка биће дужна да сваке године утврђује анuitет за ту годину, узимајући у обзир и положене ванредне отплате, али тако да се обвезнице у оптицају имају ипак амортизовати у одређеном року од 30 година.

Чл. 20. — Привилегована аграрна банка вршиће исплату интереса и амортизацију по овим обвезницама, изузетно од чл. 70 Закона о Привилегованој аграрној банци.

За ту исплату служиће следећа средства:

1) износи убрани од аграрних субјеката и државе на име дужног анuitета;

2) специјални гарантни фонд из чл. 22 ове Уредбе.

3) вредност експроприсаног земљишта у корист аграрних субјеката на које је стављена хипотека на првом месту у корист Привилеговане аграрне банке;

4) државна дотација, у колико се за њом укаже потреба, сагласно чл. 25 ове Уредбе.

У тексту обвезница Привилегована аграрна банка ће означити сретсва, којима се обезбеђује исплата интереса и амортизација.

Чл. 21. — Анuitети и ванредне отплате које плаћају аграрни субјекти за експроприсано земљиште у њихову корист, као и анuitети које плаћа држава за експроприсано земљиште у корист добровољаца и за обавезе из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, ранијим власницима, јесу редовни приходи При-

вилеговане аграрне банке, из којих ова плаћа купоне и амортизоване обвезнице, откупом или извлачењем.

Примљене суме на име редовне и ванредне отплате употребљавају се за амортизију обвезница и за исплату сума у готовом новцу за износе испод 500.— динара.

Од примљених сума на име 5% интереса употребљава се:

а) $\frac{4}{5}$ на плаћање 4% интереса по обвезницама;

б) $\frac{1}{5}$ за покриће режијских трошкова Привилеговане аграрне банке.

Чл. 22. — У колико горњи редовни приходи не би у појединим годинама били довољни да обезбеде потпуно интересну и амортизациону службу по емитованим обвезницама као и режијске трошкове Банке по овоме послу, недостајући износи биће покривени из срестава специјалног гарантног фонда који ће се образовати до висине једногодишњег редовног анuitета и чији ће извори бити следећи:

1) уштеде по члановима 26 и 58 ове Уредбе;

2) уштеде годишње на режијским трошковима Привилеговане аграрне банке;

3) анuitети које полажу аграрни субјекти за експроприсану земљу, која је власништво државе, у колико, према обрачуна, салдо буде у корист државе и само у висини овог салда;

4) вишкови који се добију при продаји имања која је Привилегована аграрна банка купила за свој рачун;

5) закупнина коју плаћају аграрни субјекти по § 66 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933;

6) вредност застарелих купона и застарелих амортизованих обвезница;

7) затезне камате које плаћају неуредни дужници;

8) приходи од капитала самога фонда; и

9) остали ванредни приходи.

Чл. 23. — Специјални гарантни фонд служиће једноремено:

1) за покриће претрпљених губитака при продаји имања аграрних дужника од стране Привилеговане аграрне банке;

2) за допуну режијских трошкова Привилеговане аграрне банке, у колико су приноси за ове трошкове у једној години недовољни;

3) за евентуално плаћање накнада за изванредне инвестиције и мелиорације у случају одузимања земље по чл. 44 ове Уредбе.

У колико би приходи из којих се образује специјални гарантни фонд прешли висину напред означену, сав преостали вишак употребитиће се за уплате државе у аграрни фонд „А”, а на другом месту за покриће свих расхода који падају на државу по овој Уредби.

Чл. 24. — На сва експроприсана земљишта у корист аграрних субјеката ставиће се хипотека на прво место у корист Привилего-

ване аграрне банке, и то како на непокретност, тако и на плодоужитак са истих, изузев субјеката из § 21 Закона о ликвидацији аграрне реформе од 19 јуна са изменама и допунама од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, за њихове добровољачке компетенције.

У земљишне књиге има се једноремено унети и примедба, да без пристанка Привилеговане аграрне банке, дужник не може заложене непокретности ни отуђити ни оптеретити, осим случаја из § 77 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истогa Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933.

Чл. 25. — Уредно вршење интересне и амортизационе службе обезбеђује се на последњем месту државном гаранцијом и то на следећи начин:

У колико средства побројана у чл. 20 ове Уредбе, услед пропуштеног уплаћивања анuitета од стране аграрних субјеката, не би била довољна:

а) за исплату купона по издатим обвезницама;

б) за амортизацију обвезница путем извлачења или путем откупа; и

в) за покриће режијских трошкова, — ту разлику — мањак, попуниће држава, у виду дотације Привилегованој аграрној банци.

У колико се ненаплаћени анuitети доцније наплате, њихов ће износ бити предат државној каси ради повраћаја примљене дотације.

Дотација, ако се и у колико не врати у току једне године, преноси се из године у годину, све до њеног потпуног повраћаја.

Ова ће се дотација из државне касе учинити само у случају, ако специјални гарантни фонд не располаже довољном готовином из које би се напред поменути издатци могли обезбедити.

Чл. 26. — Кад се егzekутивном продајом имања од неуредних дужника не наплати сума коју је то имање дуговало, из куповне цене прво ће се наплатити трошкови, затим дужан интерес, а остатак употребити за отплау дуга. Неизмирени остатак дуга измириће се из специјалног фонда. У случају да то не буде могуће, пашће анuitет за остатак дуга на терет државе.

Ова се одредба има применити у свему и на губитке које би Привилегована аграрна банка претрпела у случају откупа и продаје непокретности.

Чл. 27. — На основу исплаћених оштета и обвеза из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истогa Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933 Привилегована аграрна банка има да изведе сваке године, а најдаље до 1 августа, обрачун из кога ће се видети:

1) колико држава има да плати на име анuitета:

а) за земљу која је експроприсана у корист добровољаца од приватних лица, изузев земље која је експроприсана у корист доброво-

љаца преко добровољачке компетенције према чл. 43 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истогa Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933;

б) за исплаћене обвезе из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истогa Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933;

в) за земљишта која су експроприсана у корист државе, као аграрног субјекта;

г) за аграрне субјекте чија је земља продата а цео дуг није продајом измирен, тако да је анuitет за заостатак дуга прешао на државу. Ово вреди и за земљишта која је откупила Привилегована аграрна банка.

2) колико држава има да прими на име анuitета:

а) од аграрних субјеката који су добили државну земљу;

б) од добровољаца који су добили државну земљу преко компетенције из чл. 3 Закона о добровољцима од 31 августа 1928 са изменама и допунама од 18 септембра 1930;

в) на име дела анuitета, који одговара номиналном износу обвезница одбијених при исплати оштета власницима за колонизациони фонд, сходно § 44 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истогa Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933.

Ако овај обрачун покаже салдо у корист државе онда се наплаћени анuitети, у износу

овога салда, уносе у специјални гарантни фонд из чл. 22 ове Уредбе.

Ако овај обрачун покаже салдо на терет државе онда одговарајући анuitет за салдо плаћа држава.

Чл. 28. — Пред састав државног буџета — најдаље до 1 августа сваке године, Привилегована аграрна банка дужна је да поднесе Министарству финансија — одељењу државних дугова и државних кредита, прорачун кредита, који се има предвидети у народном буџету за плаћање анuitета, који пада на терет државе по обрачуну из члана 27 ове Уредбе.

На 30 дана пре сваког рока плаћања купона и амортизације, Привилегована аграрна банка извештава Министарство финансија, Одељење државних дугова и државних кредита, колико јој се има послати на име дела анuitета који пада на државу.

Министарство финансија извршиће исплату најкасније до 15 септембра сваке године. Исплаћена сума расходује се код Главне државне благајне на основу признанице Привилеговане аграрне банке о пријему новца.

Чл. 29. — Обвезнице и купони који изгубе вредност поништавају се двојак: привремено и коначно.

Привремено се поништавају обвезнице и купони одмах по исплати или по замени. Поништавање врши бушењем Привилегована аграрна банка.

Коначно се поништавају вредности које су већ привремено поништене. Оно бива по истеку рока застарелости обвезница односно купона и врши се спаљивањем од стране нарочите комисије.

Исплата оштета

Чл. 30. — Исплата оштета власницима великих поседа врши се на основу правомоћних одлука Комисије за ликвидацију аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933.

Комисија за ликвидацију аграрне реформе на великим поседима достављаће ове одлуке Привилегованој аграрној банци преко Министарства пољопривреде које ће их са своје стране спроводити Привилегованој аграрној банци са извештајем да су оригиналне и налогом да се по њима изврши исплата. Ове ће се одлуке слати, пошто се претходно код судова изврше све радње наведене у §§ 41, 59 и 75 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, као и пошто се поступи по одредбама предвиђеним у чл. 24 ове Уредбе.

Привилегованој аграрној банци морају се послати и сви изводи из земљишних књига.

По свакој одлуци доноси се засебан обрачун за исплату.

Чл. 31. — Исплата неисплаћене закупнице врши се на основу одлука Министра пољопривреде, које се достављају Привилегованој аграрној банци на извршење.

Чл. 32. — По свакој одлуци Привилегована аграрна банка доноси посебан обрачун за исплату.

Овај обрачун треба да садржи:

1) деловодни број Привилеговане аграрне банке под којим је донет;

2) број одлука комисије за ликвидацију аграрне реформе на великим поседима;

3) име и презиме лица на која гласи одлука, његовог пуномоћника или законског представника;

4) колико му треба свега издати у обвезницама, а колико у готову;

5) колико му треба одбити у обвезницама за колонизациони фонд, а колико има да плати у готову;

6) имена свих аграрних субјеката за чији је рачун земљиште експроприсано, са назначењем сваког посебице, колико има да плати за експроприсано земљиште.

За добровољце се има означити да ануитет плаћа држава а имена добровољаца у чију је корист експроприсано земљиште преко њихове добровољачке компетенције унети у обрачун као аграрне субјекте под тачком 6.

Ови обрачуни имају се доносити и за државно земљиште, али се утврђена оштета неће исплаћивати држави нити ће се за колонизациони фонд вршити каква наплата.

Потребни подаци уносиће се и у обрачуне, који се односе на исплату обавезе из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931, са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933.

Чл. 33. — Исплата оштета и обавеза из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933 врши се или код саме Привилеговане аграрне банке или преко надлежне Пореске управе, за рачун Банке.

Оштета ће се исплатити лицу, на које гласи одлука, или његовом пуномоћнику са специјалним пуномоћјем за наплату, издатим после добивене правоснажне одлуке и прописно овереним.

У случају када је оштета досуђена лицу, које је умрло после донесене одлуке, исплата ће се извршити само лицима, која поднесу пуноважне доказе о праву наслеђа. У случају да расправа о заоставштини још није завршена, обвезнице и готов новац послаће се надлежном суду, који ће са овим поступити као и са сваком другом врстом заоставштине.

У случају да се оштета има исплатити отсутном лицу, које се налази ван државе, а које нема пуномоћника, или лицу коме се незна место становања, обвезнице и готов новац послаће се надлежном суду као судски депозит.

Обвезнице и готов новац којима се плаћа оштета послаће се надлежном суду на распра-

ву и у случају кад је стављена по Закону дозвољена забрана на ово примање.

У случајевима из § 45 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933 поступиће се како је овим параграфом предвиђено.

Чл. 34. — Исплате које се врше преко судова сматрају се као дефинитивне чим стигне признаница од суда о пријему обвезница и новца, пошто Привилегована аграрна банка откупљује земље великих поседника бестеретно, а оно што се има исплатити дефинитивно је утврђено правоснажном одлуком Комисије за ликвидацију аграрне реформе на великим поседима.

Чл. 35. — При исплати оштета обрачунаваће се власницима предвиђен допринос у обвезницама за колонизациони фонд Министарства пољопривреде по § 44 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933 и за толико ће им се досуђена оштета у обвезницама мање и исплатити.

Суме испод динара 500.— полажу власници у готовом новцу, и овај се шаље Државној хипотекарној банци за колонизациони фонд.

Обрачунат допринос у обвезницама неће се слати колонизационом фонду, већ се при-

падајући анuitети за номинални износ ових обвезница имају одобравати држави по члану 27 ове Уредбе, за олакшање анuitета који је држава дужна да сноси за добровољце.

Чл. 36. — Исплата оштете и обавеза из § 7 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933 врши се у обвезницама на тај начин, што се прво издаду обвезнице од номиналних динара 10.000.— а у колико се овим обвезницама не могу вршити исплате онда у обвезницама од номиналних динара 5.000.— и 1.000.—, тако да обвезнице од номиналних динара 500.— служе једино за допуњавање исплата које се већим апое-нима не могу извршити.

Обвезнице ће се издавати редом, по се-ријама и бројевима.

Чл. 37. — Обвезнице којима се оштета исплаћује имају носити све купоне почев од купона број 1, без обзира на време када се врши исплата.

Наплата анuitета

Чл. 38. — На основу свих извршених обрачуна Привилегована аграрна банка устројиће засебне књиге о целом аграрном дугу (емитованим обвезницама), као и књиге о аграрним

дужницима, и стараће се за уредну наплату ануитета од аграрних субјеката, водећи над пореским управама потребан надзор у томе погледу.

Привилегована аграрна банка водиће по књигама све аграрне субјекте поименично, отварајући сваком од њих број који стално остаје. Пореске управе, при слању ануитета, означаваће у списковима стално и ове бројеве поред имена аграрних субјекта.

Чл. 39. — Привилегована аграрна банка доставља, најдаље маја месеца сваке године, списак аграрних дужника надлежној пореској управи са назначењем: колико који од дужника још дугује и колико има о року 1 октобра те године да плати на име ануитета. По овоме списку управљаће се пореске управе при наплати ануитета.

Пореске управе наплаћене суме преко депозитног дневника слаће месечно по списковима директно Привилегованој аграрној банци. Наплаћене суме у једном месецу морају се послати најдаље до 15 идућег месеца.

Чл. 40. — Ближе одредбе за исплату оштета и обавеза из § 76 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, као и за наплату ануитета од аграрних субјеката, прописиће сама Привилегована аграрна банка.

Чл. 41. — Аграрни субјекти из §§ 19, 20, 22 до 27 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933 и аграрни субјекти из §§ 21 и 43 истог Закона (добровољци) за земљиште преко њихове добровољачке компетенције, дужни су платити експрописану земљу у њихову корист у року од 30 година, са 5% годишњег интереса, полагајући годишњи ануитет од 6,51% главнице дуга, од чега 5% иде на име интереса а остатак на име отплате.

Чл. 42. — Ануитет се полаже унапред, сваког 1 октобра. Првом ануитету је рок 1 октобар 1933. Овај рок може се продужити, на молбу дужника, из оправданих разлога, највише за 6 месеци.

Одлуку о одлагању плаћања ануитета доноси Привилегована аграрна банка.

Чл. 43. — Доспеле ануитете и затезне камате наплаћиваће надлежне Пореске управе административним путем, као и непосредне порезе.

Заостале ануитете као и затезне камате наплаћиваће надлежне Пореске управе, на захтев Привилеговане аграрне банке, према прописима Уредбе о осигурању, принудној наплати и ненаплативости пореза.

Егзекутивни трошкови имају се зарачуна-ти у корист фонда, као и егзекутивни трошкови за непосредне порезе.

За свако закашњење у полагању анuitета платиће дужник 6% затезне камате, која се рачуна од дана доспелости рока плаћања па до дана стварне наплате дужног анuitета.

За сваку извршену продају непокретности потребно је одобрење Привилеговане аграрне банке у смислу § 75 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, за време од првих десет година.

Чл. 44. — Ако аграрни субјекат и после извршене оврхе на покретностима не плати доспели анuitет, надлежна Банска управа ће од таквога субјекта, на захтев Привилеговане аграрне банке, експрописати земљу у корист аграрног субјекта кога означи сама Банка.

У случају да је аграрни субјекат, нарочитим инвестицијама, извео мелиорацију земљишта и подигао зграде од трајне вредности може му Банка накнадити део тих инвестиција.

Ова накнада иде на терет новог аграрног субјекта, те ће му се урачунати у оштету, а ставиће му се на терет и дугови из §§ 76 и 77 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933.

Чл. 45. — Надлежни чиновници пореске управе који, на захтев Привилеговане аграрне банке не поступе по чл. 43 ове Уредбе, од-

говарају материјално за штету која би овим произишла за банку.

Чл. 46. — Аграрни субјекти могу платити своје дугове Привилегованој аграрној банци и пре рока који је утврђен у чл. 42 ове Уредбе, било да исплате сву суму главног дуга са интересом, било да плаћају годишње, поред интереса, већу суму отплате од оне која је прописана овом Уредбом.

У колико који дужник више отплати главницу дуга, у толико ће се ослободити да плаћа 5% годишњег интереса на вишак отплате и плаћаће га само на износ још неисплаћене главнице, али утврђени анuitет остаје непромењен све до коначне исплате главног дуга.

Чл. 47. — Привилегована аграрна банка има право да наплати цело своје потраживање по овој Уредби и пре рока који је прописан у чл. 41 Уредбе:

- а) ако дужник не плати два анuitета;
- б) ако се над његовом имовином отвори стечај или ако се на чији било захтев одреди други рок за овршну продају свих или неких делова непокретности, која служе као залога.

Ову наплату Банка врши преко органа Пореских власти.

Чл. 48. — Привилегована аграрна банка може купити за свој рачун имање неуредних дужника само у случају ако се при продаји не

јави ни један лицитант или ако се добивеном излицитираном ценом не измирује целокупно дуговање.

Чл. 49. — Аграрни дужници не могу из слободне руке продавати имање без одобрења Привилеговане аграрне банке, нити судови могу извршити пренос имања на новог купца без ових одобрења по одредби § 75 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933.

У колико Привилегована аграрна банка ове продаје одобри, то може бити само под условом да се измири целокупан дуг или делимичан износ истог.

Ако је, пак, купац имања аграрни субјект или аграрни интересент који није раније добио земљу, онда се он може, по претходном мишљењу Банске управе примити за дужника за остатак дуга, по прописима ове Уредбе.

Чл. 50. — За случај егzekутивне продаје за потраживање других поверилаца има Привилегована аграрна банка право, да оцени може ли се одобрити куповина експроприсаног земљишта купцима на лицитацији. Ово јој право проистиче из § 75 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933.

Услед овога судови су дужни, пре издања уруцбеница, доставити сва акта Привилегованој

аграрној банци. Привилегована аграрна банка дужна је у року од три месеца донети своју одлуку. У случају да у том року не донесе никакву одлуку сматра се да је извршење продаје (лицитација) правноснажно.

Чл. 51. — Кад аграрни субјект потпуно исплати свој дуг, Привилегована аграрна банка скида му хипотеку са имања. Ако је ова исплата извршена пре истека рока предвиђеног у § 75 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, остаје право првокупа до истека тога рока.

Чл. 52. — Порези и прирези како државни тако и бановински и општински могу се из имања zaloженог код Привилеговане аграрне банке, а пре измирења потраживања банчиног, наплатити само за једну годину и само у оном износу који долази на дотичну годину.

Чл. 53. — Наплаћену закупнину за економске године 1931/32 и 1932/33 од аграрних субјеката пореске управе шаљу свакога месеца, по списку, Привилегованој аграрној банци. О овој наплати закупнине води књиге и рачуне и Министарство пољопривреде, те ће Привилегована аграрна банка имати с тога да о свакој примљеној суми извести и Министарство пољопривреде.

Хипотека са имања аграрних субјеката неће се скинути све док ови не измире и дужне закупнине.

Чл. 54. — Сваки аграрни субјект добија, преко надлежне Пореске управе, књижицу за свој дуг, у коју ће му Пореска управа уписивати све положене износе на име исплате главнице и интереса.

Чл. 55. — Пошто су обвезнице 4% државом гарантоване за ликвидацију аграрне реформе на великим поседима емитоване у висини дуга аграрних субјеката за експрописано земљиште, у њихову корист, а уредно плаћање интереса и вршење амортизације по обвезницама зависи од уредног полагања ануитета од стране аграрних субјекта, то се аграрним субјектима не могу дати у погледу исплате ануитета никакве веће олакшице од оних које су прописане овом Уредбом.

Аграрни дужници по закону о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима не могу се, према томе, користити:

1) Законом од 19 априла 1932, о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу са свима доцнијим изменама и допунама горњих закона;

2) Уредбом од 4 јануара 1933, о поступку посредовања, са доцнијим изменама и допунама;

3) Законом од 22 новембра 1929 о прирудном поравнању ван стечаја;

4) Другим законима чији су прописи противни прописима ове Уредбе.

Покаже ли се потреба да се аграрним дужницима учини каква олакшица у плаћању дугова, ово се има извршити само путем измена и допуна ове Уредбе законским путем, пошто се претходно нађе покриће да се служба по издатим обвезницама врши уредно и на време.

Чл. 56. — Сви аграрни субјекти за које се експроприше земља после 1 октобра 1933, биће дужни, после извршности експропријационе одлуке, накнадно одмах платити и све раније доспеле годишње ануитете, без затезне камате.

Чл. 57. — Пошто је Држава овом Уредбом извршење финансијске ликвидације аграрне реформе на великим поседима пренела на Привилеговану аграрну банку, то се по § 41 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истога Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, има, до коначне исплате, на експрописане непокретности ставити хипотеке, у корист Привилеговане аграрне банке.

Министар финансија овластиће државне правобраниоце да извести судове, да се по одлукама донетим од стране комисије за ликвидацију аграрне реформе на великим поседима сходно §§ 56 и 59 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од

19 јуна 1931 са изменама и допунама истога Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933, предвиђена хипотека у земљишним књигама проведе у корист Привилеговане аграрне банке, уместо у корист државе.

Чл. 58. — Све ванредне отплате које Привилегована аграрна банка добије за исплату дуга од стране аграрних субјеката, било да се ове ванредне отплате добровољно полажу да би дуг био раније исплаћен, било да се добију од продаје имања егзекутивним путем или путем добровољне продаје, имају се употребити за куповину одговарајућег износа обвезница 4% државом гарантованих и поништити.

На случај да је курс обвезница достигао или прешао номиналу, има се извршити ванредна амортизација путем извлачења.

На случај да је курс обвезница испод номинале откуп се има извршити само до висине износа дуга, а уштеда која се овим постигне има се унети у специални, гарантни фонд, у смислу чл. 22 ове Уредбе.

Чл. 59. — Ако наступи случај да се дуг по ликвидацији реформе на великим поседима исплати и све обвезнице повуку из оптицаја пре 30 година, Привилегована аграрна банка предаће наплаћене анuitете од аграрних субјеката Главној државној благајни као ванредан приход, и ово ће чинити све дотле док и последњи аграрни субјекат свој дуг не измири.

Чл. 60. — Министар финансија и Министар пољопривреде стараће се да се финансијска ликвидација аграрне реформе на великим поседима што успешније проведе и одредбе ове Уредбе што тачније примењују, и у ту сврху одредиће сваки од њих по једног свог преставника при Привилегованој аграрној банци.

Чл. 61. — Сви послови који се врше по овој Уредби и све исправе у вези с тим ослобођавају се свих државних и самоуправних такса (§ 72 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истога Закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933).

Чл. 62. — Сва објашњења по овој Уредби даваће Министар финансија и Министар пољопривреде по својој надлежности.

Чл. 63. — Ова Уредба добија обавезну снагу од дана обнародовања у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 219—LXVII од 26 септембра, 1933 год.